

AN
3
L
S

“ความคืบหน้า การเตรียมความพร้อม สู่ประชาคมอาเซียนของไทย”

ศูนย์อาเซียนศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

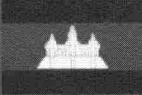
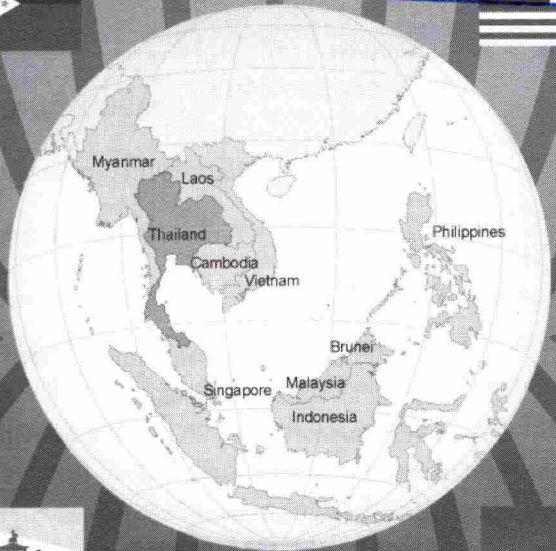
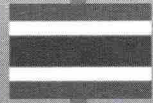

3961202205

บ 28283

ASEAN
DS
520.3
ค181
2556

ความคืบหน้าการเตรียมความ
พร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
ของไทย.

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

“ความคืบหน้า การเตรียมความพร้อม สู่ประชาคมอาเซียนของไทย”

ศูนย์อาเซียนศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บรรณาธิการ

รศ.ดร.ประภัสสร เทพชาตรี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

น.ส.อรเนตร ไกรสุริยางกูร

น.ส.พรนิชา หว่างอากาศ

จำนวน

80 หน้า

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง

กรกฎาคม 2556

จำนวน

1,000 เล่ม

ISBN

978-974-466-709-0

เจ้าของ

ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(Center for ASEAN Studies)

อาคารโคมบริหาร ชั้น 1 หมู่ 18 ต.คลองหนึ่ง

อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12121

โทรศัพท์ 02-564-4444 ต่อ 1551-4

โทรสาร 02-564-4444 ต่อ 1555

E-mail : centerforaseanstudies@gmail.com

พิมพ์ที่

บริษัท คีเอทีพี พอยท์ แอด จำกัด

3/7 หมู่ 8 แขวงบางเวก เขตภาษีเจริญ

กรุงเทพฯ 10160

โทรศัพท์ 02-422-0486-7

โทรสาร 02-422-0480

E-mail : cpointad@gmail.com

โครงการสัมมนา TU-ASEAN Forum ครั้งที่ 5

หัวข้อ ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ :

ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. หลักการและเหตุผล :

การเสริมสร้างความรู้ในเรื่องอาเซียน ให้แก่สาธารณชนเป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องจากอาเซียนมีความสำคัญต่อประเทศไทย โดยนอกจากจะสร้างพันธมิตรและความเป็นปึกแผ่นตลอดจนเสถียรภาพและสันติภาพในภูมิภาคแล้ว ยังช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองในการเจรจาระหว่างประเทศ และร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาข้ามชาติ นอกจากนี้ ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจของอาเซียน ได้เปิดโอกาสให้มีการขยายตัวทางด้านการค้าและการลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งนำผลดีมาสู่เศรษฐกิจของประเทศไทย อีกทั้งในปัจจุบัน กลุ่มประเทศอาเซียนถือเป็นกลุ่มประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ของไทย และจากการที่กำลังจะมีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้น ในปี 2015 จะก่อให้เกิดการรวมตัวกันทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมภายในภูมิภาค ทำให้ส่งผลกระทบต่อไทยเป็นอย่างมาก ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องตั้งรับต่อการรวมตัวดังกล่าว

ดังนั้น ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งมีหนึ่งในพันธกิจหลักคือการส่งเสริมการเป็นคลังสมอง หรือ Think Tank ด้านอาเซียน จึงเห็นควรจัดการสัมมนา อภิปราย เพื่อเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนในประเด็นต่างๆ ที่สำคัญและน่าสนใจ และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ นักศึกษา และสาธารณชนทั่วไป

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ :

3.1 เพื่อเพิ่มทักษะเรื่ององค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้แก่ นักศึกษาคณาจารย์ ทั้งภายนอกและภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมถึงสาธารณชนทั่วไป

3.2 เพื่อให้ความรู้แก่สาธารณชนเรื่องอาเซียน เกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ที่สำคัญและน่าสนใจเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

3.3 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของไทย

3.4 เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการ นักศึกษานักวิจัยและสาธารณชนทั่วไป

4. ผู้เข้าร่วมโครงการ :

ผู้แทนจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สถาบันการศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ สื่อมวลชน และสาธารณชนทั่วไป จำนวน 280 คน

5. วัน เวลา และสถานที่ :

วันศุกร์ที่ 5 กรกฎาคม 2556 เวลา 09.00 - 16.00 น.

ณ ห้องจูปีเตอร์ ชั้น 3 โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น

.....

คำนำ

โครงการสัมมนา TU-ASEAN Forum เป็นส่วนหนึ่งของโครงการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนในประเด็นต่างๆ ที่สำคัญและน่าสนใจ รวมถึงเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการ นักศึกษา และสาธารณชนทั่วไป

เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2556 ทางศูนย์ฯ ได้จัดการสัมมนา TU-ASEAN Forum ครั้งที่ 5 ในหัวข้อ “ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะติดตามความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย โดยจะเน้นอภิปรายความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ อุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทยให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์แบบ

งานนี้ได้รับเกียรติจาก ท่าน ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตนายกรัฐมนตรีอาเซียน กล่าวปาฐกถาพิเศษในหัวข้อเรื่องดังกล่าว จากนั้นแบ่งการสัมมนาออกเป็น 3 ช่วง โดยช่วงแรกเป็นหัวข้อ “ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน” ช่วงที่ 2 หัวข้อ “ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” และช่วงสุดท้ายในหัวข้อ “ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านเข้าร่วมอภิปราย ซึ่งการจัดงานครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมฟังเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นถึงความตื่นตัวของทุกภาคส่วนที่สนใจคอยติดตามความคืบหน้าว่าไทยมีความพร้อมอย่างไรกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ที่จะถึงนี้

ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงได้รวบรวมประเด็นเนื้อหาสาระจากการสัมมนาในครั้งนี้ จัดพิมพ์เป็นหนังสือเล่มนี้ออกมา โดยศูนย์ฯ จะขอเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนคนไทยและประเทศไทยให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในโอกาสต่อไป

รศ.ดร.ประภัศร์ เทพชาตรี

ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรกฎาคม 2556

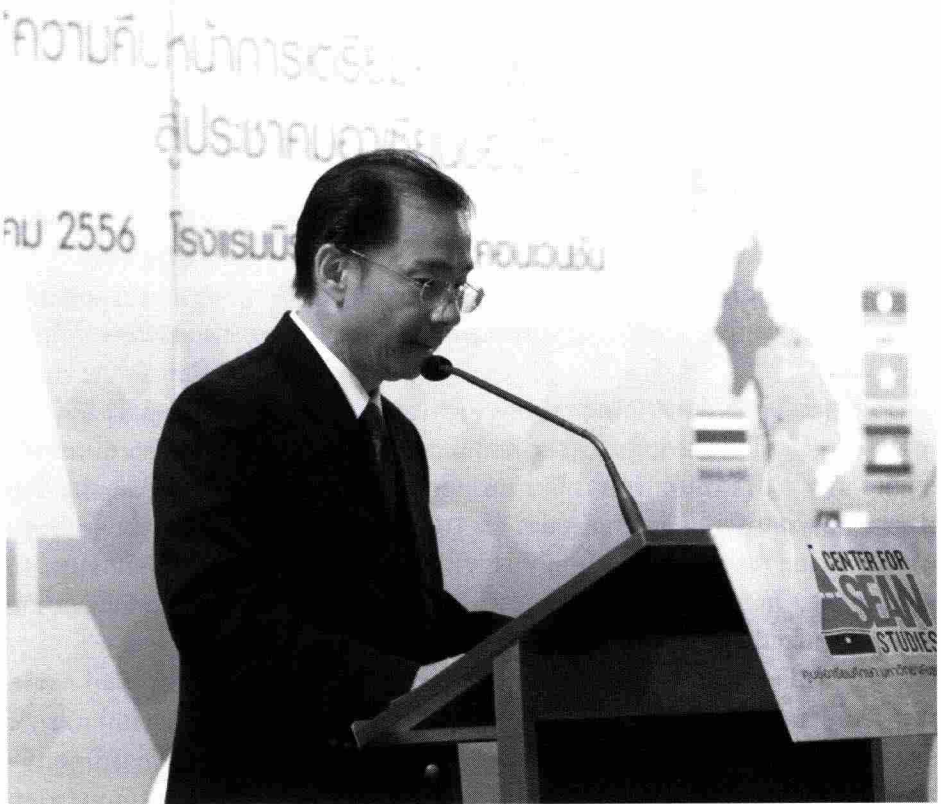
สารบัญ

	หน้า
โครงการสัมมนา TU-ASEAN Forum ครั้งที่ 5:	1
ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย	
คำนำ	3
คำกล่าวรายงาน	5
คำกล่าวเปิดการสัมมนา	8
ปาฐกถาพิเศษ	10
การสัมมนาช่วงที่ 1 : ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเมืองและความมั่นคงอาเซียน	
คุณบุษฎี สันติพิทักษ์ รองอธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ	19
พันเอกพรพจน์ เมธาวุฒินันท์ ผู้อำนวยการกองอาเซียน กระทรวงกลาโหม	27
รศ.ดร.ประภัสสรร์ เทพชาตรี	33
ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
การสัมมนาช่วงที่ 2 : ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	
คุณปรัชญาณี พรหมพันธ์ อดีตผู้อำนวยการกองอาเซียน	39
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	
คุณสุนทรี หัตถ์ เเซกกิ่ง เลขาธิการคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน	47
ศาสตราจารย์ ดร.สุริชัย หวันแก้ว อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	54
การสัมมนาช่วงที่ 3 : ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	
คุณฉัตรชัย เลื่องประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาความร่วมมือทางการค้า	58
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	
คุณกรกฎ อดุงจิต รองเลขาธิการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	63
รศ.ดร.สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ นักวิชาการอิสระ	70
ภาคผนวก	
บรรยากาศภายในงาน	77

คำกล่าวรายงาน

รศ.ดร.ประภัสสร เทพชาตรี

ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ท่าน ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตเลขาธิการอาเซียน ท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ท่านวิทยากร ท่านผู้มีเกียรติที่เข้าร่วมการสัมมนาทุกท่าน

ในปัจจุบันประเทศกำลังเริ่มนับถอยหลังในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเหลือเวลาอีก
ประมาณ 2 ปีครึ่งก็จะมีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้นในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ประเทศไทย
ในทุกภาคส่วนก็กำลังตื่นตัวเป็นอย่างมากในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ไม่ว่าจะเป็น
ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ก็กำลังเดินหน้ากันอย่างเต็มที่ในการเตรียมความพร้อม
สู่ประชาคมอาเซียน ดังนั้นการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของไทย จึงกำลังเป็นวาระ
แห่งชาติที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับอนาคตของประเทศไทย และด้วยความสำคัญ
ดังกล่าวมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงได้ตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ขึ้น เพื่อ
เป็นกลไกหลักในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีวิสัยทัศน์ในการเป็นคลังสมอง
หรือ Think Tank ด้านอาเซียนในระดับชาติ ในระดับภูมิภาค และในระดับสากล โดยมีพันธกิจ 5
ด้านด้วยกัน ได้แก่

- 1) การเป็นศูนย์ฝึกอบรม
- 2) การเป็นคลังสมองหรือ Think Tank
- 3) การเป็นศูนย์วิจัย
- 4) การเป็นศูนย์ข้อมูลและการเรียนรู้
- 5) การเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่ายด้านอาเซียนของไทย และของภูมิภาค

อาเซียนด้วย

สำหรับกิจกรรมในการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ศูนย์ฯ ได้ดำเนิน
โครงการต่างๆ มากมายหลายโครงการ อาทิ จัดประชุมระดมสมองเรื่อง Roadmap สู่ประชาคม
อาเซียนแล้ว 4 ครั้ง เป็นที่ปรึกษาให้กับ กพ. กพร. กทม. และพม. ในการจัดทำแผนเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนให้กับหน่วยงานดังกล่าว จัด TU-ASEAN Forum ไปแล้ว 4 ครั้ง จัดประชุม
สร้างเครือข่ายด้านอาเซียนศึกษา โดยมีหน่วยงานเข้าร่วมกว่า 70 หน่วยงาน จัดฝึกอบรม 10
หลักสูตร เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนให้กับทุกภาคส่วน และจัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับ
ประชาคมอาเซียนไปแล้ว 4 เล่ม

สำหรับกิจกรรมอาเซียนของศูนย์ฯ ที่กำลังจะดำเนินการในช่วงปลายปีนี้ได้แก่ การจัด
ประชุมนานาชาติ การสร้างเครือข่ายด้านอาเซียนศึกษาให้กับประเทศสมาชิกอาเซียน และการ
จัดงาน ASEAN Week ในวันที่ 8 สิงหาคมนี้ ซึ่งเป็นวันอาเซียน โดยจะมีพิธีการเปิดศูนย์ฯ
อย่างเป็นทางการที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคม
อาเซียน การประกวดสุนทรพจน์ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในหัวข้อ “บทบาทของเยาวชนไทยในการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน” การจัดแสดงศิลปวัฒนธรรมอาเซียน และการจัดสัมมนา TU-ASEAN Forum
ครั้งที่ 6 ในหัวข้อ “นับถอยหลังสู่ประชาคมอาเซียน 2015”

สำหรับการสัมมนา TU-ASEAN Forum ครั้งที่ 5 ในวันนี้ หัวข้อ “ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย” นั้น มีวัตถุประสงค์ที่จะติดตามความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย โดยจะเน้นอภิปรายความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ อุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทยให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์แบบ

สำหรับการสัมมนาในวันนี้จะเริ่มด้วยการกล่าวปาฐกถาพิเศษโดยท่าน ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตเลขาธิการอาเซียน หลังจากนั้นก็จะเข้าสู่การสัมมนาในช่วง ที่ 1 ในหัวข้อ “ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน” โดยจะมีรองอธิบดีกรมอาเซียน และผู้อำนวยการกองอาเซียน สำนักนโยบายและแผน กระทรวงกลาโหม เข้าร่วมอภิปราย

สำหรับการอภิปรายในช่วงที่ 2 ในช่วงบ่ายในหัวข้อ “ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” จะมีอดีตผู้อำนวยการกองอาเซียน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว และเลขาธิการคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน เข้าร่วมการอภิปราย

และสำหรับการอภิปรายในช่วงที่ 3 ในหัวข้อ “ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” นั้น จะมีผู้อำนวยการสำนักพัฒนาความพร้อมทางการค้า กระทรวงพาณิชย์ รองเลขาธิการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และรองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์ เข้าร่วมการอภิปรายในครั้งนี้ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมใคร่ขอเรียนเชิญ ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขึ้นกล่าวเปิดการสัมมนา TU-ASEAN Forum ครั้งที่ 5 ขอเรียนเชิญครับ

.....

คำกล่าวเปิดการสัมมนา

ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

SEAN
DIES

385604805

ท่านดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตเลขาธิการอาเซียน ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ประภัสสร เทพชาตรี ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านรองอธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ท่านวิทยากร ท่านผู้เกียรติทุกท่านครับ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความยินดีอย่างยิ่งที่จะต้อนรับท่านทั้งหลายเข้าสู่ การสัมมนา TU-ASEAN Forum ครั้งที่ 5 ซึ่งศูนย์อาเซียนศึกษาที่มีท่านอาจารย์ ประภัสสร เทพชาตรี เป็นคนจัดการ ได้จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดมา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องอาเซียนเป็นอย่างยิ่งครับ ความจริงก่อนที่คนจะพูดเรื่องอาเซียนนั้น ธรรมศาสตร์พูดสอนเรื่องอาเซียนมาก่อนนานแล้ว ที่คณะศิลปศาสตร์ ธรรมศาสตร์ นั้นมีการสอนหลักสูตร Southeast Asian Studies มาสิบกว่าปีแล้ว เรามีสอนภาษาอาเซียนครบทุกภาษาที่ธรรมศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นภาษาตากาล็อก (Tagalog) ของฟิลิปปินส์ ไม่ว่าภาษาบาฮาซา (bahasa) ภาษาเวียดนาม หรือภาษาอื่นๆ เรามีการเรียนการสอนในด้านอื่นอีกที่เกี่ยวกับอาเซียนนะครับ รวมถึงปีหน้าเราจะเปิดหลักสูตรอาเซียนศึกษาเป็นภาษาอังกฤษที่วิทยาลัยนานาชาติปริดี พนมยงค์

สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่า ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยนั้นจะต้องแสวงหาความรู้ใหม่ๆ แล้วก็ต้องเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ไปสู่คนไทยแล้วก็ประเทศไทยทั้งหลายด้วย อยากเรียนท่านทั้งหลายว่าการเข้าสู่อาเซียนเป็นเรื่องที่สำคัญของประเทศไทย และมหาวิทยาลัยก็มีบทบาทสำคัญที่จะเตรียมความพร้อมทำให้คนไทยนั้นเข้าสู่อาเซียนได้อย่างเต็มภาคภูมิ

ผมมีความยินดีอย่างยิ่งที่วันนี้ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ ศิษย์เก่าธรรมศาสตร์ อดีตอาจารย์ธรรมศาสตร์ แล้วก็ปัจจุบันเป็นกิตติยาคารยธรรมศาสตร์ได้มาบรรยายให้ท่านทั้งหลายฟัง อาจารย์สุรินทร์คงเป็นคนที่ท่านทั้งหลายรู้ว่า รู้เรื่องอาเซียนดีที่สุดในประเทศไทย ไม่ใช่แค่ในอาเซียน แต่เป็นในโลกด้วย มีวิทยากรอีกจำนวนมากที่จะมาให้ความรู้กับท่านทั้งหลายใน 3 สาขาหลัก ที่ควรจะเป็น วันนี้ทั้งวันท่านจึงมีงานหนักหน่อย ที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องอาเซียนให้ลงลึกมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขออนุญาตเปิดการสัมมนา TU-ASEAN Forum ครั้งที่ 5 เรื่อง “ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย” ขอให้การสัมมนาประสบความสำเร็จทุกประการครับ ขอขอบคุณครับ

.....

ปาฐกถาพิเศษ

เรื่อง

"ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย"

ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ

อดีตนายกรัฐมนตรีอาเซียน

ท่านอธิการบดี ศาตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ ท่านผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.ประภัสสร เทพชาตรี ท่านรองฯบุษฎิ สันติพิทักษ์ รองอธิบดีกรมอาเซียน
กระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนจากหน่วยราชการต่างๆ ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่านครับ

วันนี้ศูนย์อาเซียนศึกษามีกิจกรรมเร่งเร้าความรู้สึกของท่านทั้งหลายเพื่อที่จะเตรียมตัวเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน ซึ่งก็เหลือเวลาไม่ถึง 2 ปีที่จะถึงนี้ 2015 หรือ 2558 ตามข้อตกลงที่ทั้ง 10
ประเทศ ตกลงกันปี 2015 คือ Deadline คือ Goal เส้นชัยที่เราจะเข้าสู่ประชาคม แต่เอาเข้าจริงๆ แล้ว
อย่างท่านอธิการบดีได้เรียนในตอนต้น กระบวนการรวมตัวกันหรือบูรณาการเข้าหากันของ 10
ประเทศนี้ เริ่มมานานแล้ว ถ้าเราไปดู The Bangkok Declaration คือคำประกาศจัดตั้งอาเซียน
เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 (1967) ท่านอาจารย์ประภัสสรบอกว่าจะส่งเสริม Networking สำหรับ
สถาบันในลักษณะนี้ทั่วอาเซียน ในคำประกาศของวันที่ 8 สิงหาคม 2510 มีเรื่องการ Promote
การศึกษาเรื่องเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรื่องเกี่ยวกับสมาชิกของอาเซียน ตอนนั้นมีอยู่แค่
5 ประเทศ เพราะผู้ก่อตั้งหรือผู้ริเริ่มนำโดยคนไทยคือ ท่านถนอม คอมันตร์ ทรชนกดีว่าประชาคม
อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะเกิดขึ้น จะเข้มแข็ง จะสามารถ
แข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ ก็ต่อเมื่อคนของอาเซียนทุกประเทศต้องมีความรู้สึกเป็นอาเซียนด้วยกัน
เหมือนกับในทวีปยุโรปที่เขาดึง EU เขาต้องการที่จะสร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้กับคนยุโรปน้อยกว่าเรา
ยุโรปทั้งหมดนี้ 28 ประเทศแล้ว ในขณะที่รวมกันแล้วน้อยกว่าประชากรของอาเซียน 600 กว่าล้านคน
ประมาณ 500 กว่าล้าน แต่เขาสามารถที่จะสร้างอัตลักษณ์และ Identity ใหม่ขึ้นมาได้ Identity
นั้น ก็คือเป็นเยอรมันแต่เป็นยุโรปด้วย เป็นสวีเดนแต่เป็นยุโรปด้วย เป็นอังกฤษแต่เป็นยุโรปด้วย
เป็นฝรั่งเศสแต่ก็เป็นยุโรปด้วย

การสร้างอัตลักษณ์นี้ ทำให้การเจรจาต่อรองหลายๆ เรื่อง ระดับภูมิภาคเป็นไปได้อย่าง
สะดวกสบายขึ้น ลื่นไหลขึ้น เพราะต่างคนต่างก็ยอมที่จะเป็น European ด้วยกัน เขาสามารถที่จะ
ลดความขัดแย้งในอดีต เช่น เยอรมนีกับฝรั่งเศสสู้กันมาเป็นร้อยๆ ปี แต่เขาสามารถที่จะหลอม
เป็นหนึ่งเดียวในประชาคมยุโรปได้ ก็เพราะการสร้าง Identity นี้ เพราะฉะนั้นภารกิจที่ศูนย์
อาเซียนศึกษาต้องการจะทำคือ Promote ความรู้เรื่องอาเซียน ความเข้าใจเรื่องอาเซียน สร้าง
สำนึกเรื่องอาเซียน และสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนอาเซียน เพราะแตกต่าง
หลากหลายมากกว่าส่วนไหนของโลกที่มีพื้นที่เท่ากับเรา อาเซียนรวมกันมีพื้นที่ประมาณ 4
เปอร์เซ็นต์ของผิวโลก แต่ความแตกต่างหลากหลายในโลกนี้มีอยู่ในอาเซียน ไม่ว่าจะมองในเรื่อง
ของศาสนา ในเรื่องของภาษา ในเรื่องของวัฒนธรรม ในเรื่องของค่านิยม ในเรื่องของรูปแบบ
การปกครอง ในเรื่องของระดับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจหรือรูปแบบทางเศรษฐกิจ กฎหมาย
ต่างกันหลากหลาย มีอยู่ในที่นี้ทั้งนั้น ประเทศมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดอยู่ที่นี้ ไม่ใช่ฮิปปี้ ไม่ใช่
ชาวอุิดอาระเบีย ไม่ใช่ปากีสถาน ไม่ใช่บังคลาเทศ แต่เป็นอินโดนีเซีย ประเทศพุทธเถรวาทที่อยู่ติดกัน
4-5 ประเทศ พม่า ไทย เขมร ลาว อยู่ตรงนี้ ไม่ได้อยู่ในเอเชียใต้ ประเทศที่เป็นคาทอลิกประเทศ
เดียวในเอเชียอยู่ที่นี้คือ ฟิลิปปินส์ หลายเกาะหลายแห่งหลายพื้นที่ยังมีศาสนาฮินดู 100 เปอร์เซ็นต์อยู่

คนอินเดียมาเยี่ยมเกาะบาห์ลีบอกว่านี่มันศาสนาพราหมณ์เมื่อ 3,000 ปีที่แล้ว ไม่ใช่ศาสนาพราหมณ์ที่เขาปฏิบัติ ที่มีอยู่ในอินเดีย ที่จะต้องผสมกับกรีก ผสมกับอิสลาม ผสมกับยุโรป ผสมกับตะวันตก แต่ในบาห์ลีเขาอยู่ของเขาอย่างนั้น ฉะนั้นคนอินเดียมาบาห์ลีมาหา form ของ Hinduism ที่ purified กว่าของเขา ซึ่งก็อยู่ที่นั่น เค้าก็อยู่ที่นั่น ซิกข์ก็อยู่ที่นั่น มีความหลากหลายมากมายอยู่บนพื้นที่ 4 เปอร์เซ็นของโลก เพราะฉะนั้นถ้าจะให้เกิดความสำนึกว่าเป็นหนึ่งเดียว ต้องใช้ความพยายาม ถ้าถามผมว่า 3 เสาหลัก

1) Political-Security 2) Economic 3) Socio-Cultural 3 เสานี้ อันไหนสำคัญที่สุด ไม่ใช่ เพราะผมเป็นนักรัฐศาสตร์ ไม่ใช่เพราะผมเป็นนักการทูต ไม่ใช่เพราะผมสนใจเรื่องเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและสังคม แต่ผมคิดว่าเสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรมคือเสาที่สำคัญที่สุด และจะเป็นเสาที่การันตีว่าอีกสองเสาอยู่ได้หรือไม่ อีกสองประชาคมอยู่รอดหรือไม่ ถ้าเสาที่ 3 เสาสังคมและวัฒนธรรมไม่มั่นคง ไม่ solid อีกสองเสานี้ก็จะวางอยู่บนฐานที่ไม่มั่นคง เพราะฉะนั้นเรื่องของความพยายามที่จะสร้างเครือข่ายระหว่างประชาชน สถาบันการศึกษา เรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกัน เรียนรู้ภาษาของกันและกัน ขึ้นชมความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมของกันและกัน คือสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะสร้างประชาคมอาเซียนและ Identity ของอาเซียนขึ้นมาให้ได้

การเตรียมตัวสำหรับความพร้อมของทุกประเทศที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มาถึงวันนี้เหลืออีกประมาณ 2 ปี เราจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตอนที่มาเลเซียเป็นประธาน ปีหน้าพม่า 2015 มาเลเซีย ตามว่าทุกประเทศพร้อมมากน้อยแค่ไหน คำตอบก็คือ แตกต่างกัน สิงคโปร์น่าจะพร้อมที่สุด เพราะยังไงๆ เขาก็เปิดกว้างที่สุดอยู่แล้ว คนอื่น ยังเปิด สิงคโปร์ยิ่งได้ประโยชน์ สิงคโปร์เองไม่มีอะไรจะเปิดมากนัก เพราะเขาเปิดหมดแล้ว เป็นเมืองท่าเป็นศูนย์กลางการบริการ เป็นเศรษฐกิจที่อยู่ได้โดยการบริการ เรื่องของการขนส่ง shipping โทรคมนาคม finance banking insurances นั่นคือเศรษฐกิจของสิงคโปร์ เพราะฉะนั้นในช่วงของวิกฤตทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่ปี 2008 จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ ช่วงแรกๆ คนที่กระทบมากที่สุด คือ สิงคโปร์ เหตุเพราะเศรษฐกิจของเขาอยู่ได้เพราะเศรษฐกิจของคนอื่นเฟื่องฟู มีการลงทุน มีการค้า มีการขนส่ง มีการยืมเงิน มีการกู้เงินเขาคือศูนย์กลางของการบริการในอาเซียน พอเจอปัญหาปี 2008-2009 เขากะทบมากที่สุด แต่เขาก็กระเตื้องเร็ว เมื่อภูมิภาคกระเตื้องตั้งตัวได้ เริ่มมีการฟื้นฟูเขาก็สามารถที่จะขยับได้ต่อไป บรูไนเป็นเศรษฐกิจพิเศษอยู่บนสินค้าชนิดเดียวคือ สินค้าด้านพลังงาน ตื่นขึ้นมาไม่ไหว ออกไปวิ่งขายหาตลาดสะดุดก่อนหินมีแก๊สพุ่งขึ้นมา สะดุดกอหญ้ามีน้ำมันพุ่งขึ้นมา เพราะฉะนั้นต้องยกเว้นเขา เพราะเขาพร้อมมากกว่าคนอื่น เพราะเขามีลักษณะพิเศษ มาเลเซียจะเป็นประเทศที่สาม ที่เป็นประเทศร่ำรวยแล้วในอาเซียน จุดแบ่งสำหรับประเทศที่ร่ำรวยแล้วกับประเทศที่มีรายได้ระดับกลางคือ หมื่นดอลลาร์ต่อหัวต่อปี รายได้ประชากรรายได้ประชาชน มาเลเซีย ดร.มหาเธร์พยายามเมื่อ 20 ปีที่แล้วว่า ภายในปี 2020 ประเทศมาเลเซียจะต้องเป็นประเทศที่ร่ำรวยแล้ว คือประชากรของเขาจะมีรายได้เกิน 10,000 ดอลลาร์ต่อหัวต่อปี ซึ่งก็ไม่มากนัก 10,000 ดอลลาร์ ก็คือ 300,000 บาท แต่เขาคิดเฉลี่ย ประเทศไทยขณะนี้ประมาณ 5,000-6,000 กว่าดอลลาร์ ต่อหัวต่อปี

เพราะคนของเรา 65 ล้าน รายได้ประชาชาติมวลรวมของเราประมาณ 11-12 ล้านล้านบาท เมื่อวานมีรายงานของหนังสือพิมพ์ Forbes ออกมา ใครอ่านบ้าง บอกว่าคนไทย 50 คนแรก ที่ร่ำรวยที่สุดมีทรัพย์สินอยู่ในมือ 25 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ประชาชาติของประเทศไทย อีก 64,999,950 คน ไปแบ่งเอา 75 เปอร์เซ็นต์ที่เหลือ อันนั้นก็ประเด็นเหมือนกันนะ เราจะเตรียมตัว เข้าอาเซียนแต่ความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจของเรานี้สูงเหลือเกิน คนที่รวย รวยมหาศาล คนที่ยากก็ยังคงจนอยู่อย่างมากมาย เอาละ 65 ล้านในจำนวน 11-12 ล้านล้านบาทต่อปี เมื่อหารแล้วได้ ประมาณ 6,000 ดอลลาร์ ก็ประมาณ 180,000 บาทต่อปี ในนี้ผมเชื่อว่าไม่มีใครที่มีรายได้ 180,000 บาทต่อหัวต่อปี เพราะกรุงเทพมหานครและคนส่วนใหญ่ร่ำรวยมากกว่านั้น ดีไม่ดี ในห้องนี้เกินหมื่นแล้วทั้งนั้น ต่อหัวต่อปี ในห้องนี้คือประเทศที่ร่ำรวยแล้ว แต่ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่อยู่ในระดับที่เรียกว่า รายได้ระดับกลาง

เพราะฉะนั้นการเตรียมตัวเข้าสู่อาเซียนคือการเตรียมตัวให้มีความพร้อมทางด้าน เศรษฐกิจภายในของตัวเราเองด้วย ถ้ายังมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่ การเข้าสู่อาเซียนจะไม่ได้ประโยชน์ ทั้งหมด คนที่จะได้ประโยชน์คือ 15-20 เปอร์เซ็นต์แรกของประเทศ คนอื่นอาจจะไม่ได้อะไรมากนัก เพราะฉะนั้นเรื่องของโครงสร้างทางเศรษฐกิจภายในเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องสร้างความเสมอภาค ให้เกิดขึ้น ที่จะต้องเป็นระบบเศรษฐกิจที่แข่งขันกับคนอื่นเขาได้ ที่เป็นระบบเศรษฐกิจที่พร้อมจะ ทะเยอทะยานจากระบบเศรษฐกิจที่เคยใช้แรงงานค่าแรงต่ำ ทรัพยากรธรรมชาติเหลือหลาย แล้ว ก็ไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ เรื่องสิ่งแวดล้อม ไม่ต้องห่วงเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน ชุดได้ชุดไป ใช้ได้ใช้ไป ภูเขาถูกโหนที่จำเป็นจะต้องไปเอาทำลูกรังก็ชุด ตรงโหนมีแร่ก็ชุด ไม่จำเป็นจะต้องไปห่วงเรื่อง สิ่งแวดล้อมมากนัก ในลักษณะนั้นเศรษฐกิจจะไม่ยั่งยืนและจะไม่ sustainable เข้าไปสู่อาเซียน ก็ไปสู่อาเซียนแบบคนส่วนใหญ่ไม่ได้ประโยชน์ แล้วประเทศไทยจะทำอะไร ให้ก้าวพ้น 6,000 ดอลลาร์ต่อหัวต่อปี ตามมาเลเซียเขาให้ทัน เขาเป็นประเทศที่สาม นอกนั้นก็ยังมีตามหลังและยัง ตามหลังเราอีกด้วย ทำอย่างไรให้ทุกประเทศสามารถเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจที่เรียกว่า มีรายได้ ในระดับสูงคือเกินหมื่นดอลลาร์ ประเทศไทยยังต้องทำอีกหลายอย่าง

ประเทศไทยต้อง walk away หรือต้องเดินออกจากกระบวนเศรษฐกิจหรือ model ทางเศรษฐกิจที่ทำให้เราร่ำรวยจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ ที่ทำให้เราพัฒนาประเทศมาได้จนถึงทุกวันนี้ นั่นก็คือ model ที่เอาเงินคนอื่นมาลงทุน model ที่เอาเทคโนโลยีคนอื่นเข้ามา model ที่เอาคนอื่น มาบริหาร model ที่ต้องพึ่งตลาดต่างประเทศ ทุกอย่างเป็นเรื่องนอกประเทศหมด ต่อไปใน ประเทศไทยต้องลงทุนเรื่องการศึกษามากกว่านี้ และมากอย่างฉลาดมากอย่างมีประสิทธิภาพ ท่านทราบไหมว่าประเทศไทยใช้เงินในด้านการศึกษามากกว่าประเทศอื่นๆ ในอาเซียน แต่คุณภาพ ของคนที่หลุดออกมาจากระบบการการศึกษาของเราสู่ประเทศอื่นไม่ได้ เราใช้งบประมาณ แต่ละปี 25 เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณแผ่นดินเพื่อการศึกษา และนักการเมืองพรรคการเมืองสนใจ กระทรวงศึกษา ด้วยเหตุผลที่ผิดเพราะงบประมาณมากถึงอยากไป ไม่ใช่เพราะนั่นคือสิ่งที่จำเป็น ที่ที่จะเสกสรร ที่ที่จะ innovate ที่ที่จะสร้างอนาคตให้กับประเทศ เราต้องลงทุนเรื่องการค้นคว้า

การวิจัยการพัฒนา นวัตกรรมมากกว่าที่เป็นอยู่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ รวมทั้งอินเดีย เขาต้องลงทุนเรื่องการค้นคว้า การพัฒนา การออกแบบ การ design สินค้าและการบริการ 2-4 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ประชาชาติหรือ GDP ของเขา ลองทำยี่สิบว่าประเทศไทยเราใช้เท่าไรเพื่อการค้นคว้า การวิจัย การพัฒนานวัตกรรม เพื่อให้เกิดผลผลิตทางเศรษฐกิจที่เป็นของเราเองไม่ต้องจ่ายค่าโคโยตี้ ไม่ต้องจ่ายค่าแบรนด ไม่ต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์ ไม่ต้องจ่ายค่า intellectual property ให้คนอื่น ไม่จำเป็นต้อง Starbucks ไม่จำเป็นต้อง 7-Eleven ไม่จำเป็นต้อง McDonald's แต่เป็นสินค้าแบรนด Thailand เป็นกระบวนการผลิตของ Thailand สิทธิบัตรเป็น Software Thailand ลิขสิทธิ์ ลองทำยี่สิบว่าเราใช้เงินเพื่อการค้นคว้า การวิจัย การพัฒนานวัตกรรม ปีหนึ่งเท่าไร เปอร์เซ็นต์ของรายได้ประชาชาติ 0.18 เปอร์เซ็นต์ และ 0.18 เปอร์เซ็นต์นี้หมายรวมถึงการวิเคราะห์ วิจัย วิจารณ์ ค้นคว้าทุกเรื่อง สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ดนตรี ประวัติศาสตร์ แม้แต่ว่าไก่ สายพันธุ์อะไรที่พระล่ออุ้มในการเข้าสู่สนามชนไก่ก็อยู่ในนี้ 0.18 เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้น มันจึงขาดการพัฒนาเพื่อสร้าง Innovation เพื่อนำไปสู่สายพานการผลิต อันนี้คือสิ่งจำเป็นต้องเปลี่ยน ไม่งั้นเราควมตามคนอื่นเขาไม่ทัน ไม่งั้นเราอยู่อันดับ 4 และจะ 4 อีกนาน ถ้าเราไม่เปลี่ยนตรงนี้ เราเคยไปสิงคโปร์เมื่อสิบปีสิบปีที่แล้วเขาจะพาไปเยี่ยมโรงงานเขาจะมีโรงงาน warehouses show เสื้อผ้า เตียนี่ไม่มีแล้ว เตียนี่โรงงานเดียวกัน warehouses เดียวกัน คือที่ที่เขากำลังค้นคว้าวิจัยเรื่อง life sciences เรื่องเกี่ยวกับ Biotech เรื่องเกี่ยวกับฟิสิกส์ เรื่องเกี่ยวกับแสง เรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีที่ผลิตได้แล้วขายได้ สิงคโปร์มีประชากร 5 ล้านคน 1 ล้านคน 20 เปอร์เซ็นต์ คือคนต่างด้าวที่มาทำงานค้นคว้า วิจัย ออกแบบ ด้านการบริการ ด้านการผลิต

ประเทศไทย คือประเทศที่ระบบเศรษฐกิจ Diversified ที่สุด คือมีความหลากหลายที่สุด เรามี agriculture เรามี food processing เรามีการบริการ เรื่องการท่องเที่ยว เรื่องโรงแรม เรื่องอาหาร เรื่องร้านอาหาร เรื่องสปา สุดยอด เรื่อง automobile ธุรกิจ ด้านรถยนต์ เรามีดีกว่าคนอื่น ใหญ่กว่าคนอื่น มีประสิทธิภาพกว่าคนอื่น โรงงาน Toyota ใหญ่ที่สุด ผลิตได้มากที่สุด อยู่ที่ จะเซียงเตา ไม่ได้อยู่ที่ Nagoya เพราะนี่คือฐานผลิตที่ผลิตรถยนต์คันหนึ่งได้ถูกที่สุด เพราะฉะนั้น ชิ้นส่วนรถยนต์จากประเทศไทยไปขายที่อินเดีย ปากีสถาน บังคลาเทศ ตะวันออกกลาง แอฟริกา ละตินอเมริกา Eastern Europe Central Europe สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น คือชิ้นส่วนจากประเทศไทย เพราะฉะนั้นประเทศไทยจึงเป็น Industrial Base ที่สำคัญทางด้าน automobile industry ของโลก ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ผลิตที่นี่ คาร์ทรูทักที่กันที่นี้ ยาเสพติดก็มี ค้าคนก็มี Human Trafficking อันนั้นคือส่วนที่เราไม่ภูมิใจ แต่เรามีสิ่งดีๆ อยู่มากมาย Diversified ที่สุด เป็นเศรษฐกิจที่ใหญ่ อันดับ 2 ของอาเซียน ใหญ่กว่าเราคือ อินโดนีเซีย แต่อินโดนีเซียคนเขามากกว่าเรา ประเทศเขาไม่เป็นหนึ่งเดียว 17,000 เกาะ คน 245 ล้าน ถ้าใครดู BBC CNN เขาบอกว่า อินโดนีเซียคือเศรษฐกิจล้านล้านดอลลาร์ ผมว่าในความเป็นจริงไม่ถึงหรอก แต่เกือบ ของเรานี้ครึ่งหนึ่งของเขา แต่ของเรา Diversified กว่าเขา complex กว่าเขา อยู่ในฐานที่จะทะยานได้ดีกว่าเขา เพราะมี

ครบทุกอย่าง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นของเราคือไม่มีวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเป็นของเราเอง ไม่มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ พูดต่อไปเรื่อยๆ ก็จะไปเรื่อยๆ เรื่องการจัดระบบระเบียบองค์กรของเรายังไม่มีประสิทธิภาพที่จะออกไปเผชิญกับการแข่งขันข้างนอก ผมเป็นห่วงระบบราชการมากที่สุดขณะนี้ เพราะว่าเต็มไปด้วยเส้นสาย เต็มไปด้วยเจตนาหมายน้อย อยากจะอ้างคำพูดของคุณอานันท์ เพื่อผมจะได้ไม่ถูกกล่าวหาว่ามาวิพากษ์วิจารณ์ใคร คุณอานันท์ ปันยารชุน บอกว่า In this country is not what you know. ไม่ได้หมายความว่า คุณ train มาเรื่องอะไร ไม่ได้หมายความว่า คุณมีประสบการณ์ทางด้านไหน ไม่ได้หมายความว่า คุณมีความเป็นเลิศวิชาการใด is not what you know คุณอานันท์บอก is whom you know เพราะฉะนั้น การคัดคนเข้าสู่ตำแหน่ง คนเข้าไปรับตำแหน่ง คนเข้าไปสู่ตำแหน่งที่มัน critical มันวิกฤต มันต้องเก่งจริงๆ เพราะต้องเข้าไปแข่งกับเขา เพราะต้องไปต่อรองกับเขา เพราะต้องไป debate กับเขา เพราะต้องไปสู้กับเขา ไปปกป้องผลประโยชน์ประเทศชาตินอกประเทศไทย ใช้ภาษาอื่น ข้าราชการเราไม่พร้อม ตรงนี้น่าห่วง มีผลเสียสองต่อ

ผลเสียต่อที่ 1 เข้าไปในตำแหน่งแล้ว perform หน้าที่ไม่ได้ เพราะไม่ได้เตรียมตัวมา เพราะเข้ามาไม่ได้วัดบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถและประสบการณ์ แต่วัดว่าเป็นคนของใครมากกว่า

ผลเสียต่อที่ 2 ส่งสัญญาณผิดกลับไปที่กรม กอง และกระทรวงทั้งหมด เพราะคนที่พอจะมีกึ๋น คนที่พอจะมีทักษะ คนที่พอจะมีประสบการณ์ คนที่พอจะมี training และความรู้ เขามีความรู้ดีกว่าอะไรๆ ถึงที่สุดแล้วมันไม่ได้วัดว่าผม contribute อะไร ให้กับหน่วยงานของผม ถึงที่สุดเขาไปเอาใครก็ไม่รู้ ซึ่งเป็นญาติของใครก็ไม่รู้ เป็นเพื่อนของใครก็ไม่รู้ อยู่ใกล้ใครก็ไม่รู้ เคยรับใช้ใครก็ไม่รู้มาทำงาน

เพราะฉะนั้นระบบราชการของเราจึงไม่ rationalize คือไม่เป็นไปด้วยเหตุด้วยผล ไม่โปร่งใส ถ้าเราเลื่อน ลด ปลด ย้าย เข้าสู่ตำแหน่งโดยความสัมพันธ์ส่วนตัว เราจะต้องเปลี่ยนแปลงๆ เพราะเราเปลี่ยนผู้นำบ่อยๆ ผมไปอยู่ 5 ปีที่อาเซียน ต้องทำงานกับนายฯ ไทย 5 คน และทุกครั้งจะต้อง brief กันใหม่หมด อันนี้ไม่นับรัฐมนตรีนะ เพราะมากกว่านั้น และไม่นับอธิบดีมากกว่านั้นอีก ไม่นับหัวหน้ากองมหาดศาล เพราะฉะนั้นพอขึ้นเวทีเราไม่ได้จำไว้เลย ไม่รู้ว่าเขาพูดกันมาแล้วก็ยก มานั่งเราเริ่มนับหนึ่งใหม่ คนอื่นเขาไป 5 6 7 8 ไปแล้ว ตรงนี้คือสิ่งที่น่ากลัว เพราะเราไม่สามารถที่จะออกไปบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถ และ solid background พร้อมหรือไม่พร้อม มันอยู่ที่การจัดทัพ จัดองคาพยพ อีกอันหนึ่งคือเรื่องการรั่วไหลและการคอร์รัปชัน นักลงทุนข้างนอกเขาบอกว่า ถ้าให้เลือก เขาไม่เลือกประมุของการรัฐบาล we prefer to work with the private sector เพราะเขาถือว่า private sector มีกฎเกณฑ์ชัดเจนโปร่งใส ราคาเท่าไรก็เท่านั้น ไม่มีการขยับการจ่ายจนกว่าจะได้ 10-15 เปอร์เซ็นต์ ถึงจะจ่ายออกไป ง่ายๆ ที่งานเสร็จแล้วพูดนี้ไม่ได้กระทบใครนะ พูดด้วยความเห็นห่วง พูดจาก perspective ของคนที่ไปอยู่ข้างนอกแล้ว look in ว่านี่เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วง knowledge ของคนข้างนอก ขณะนี้คือเข้าประเทศไทย cost of

building business สูงกว่าคนอื่นในอาเซียน เพราะต้องเว้น 30 เปอร์เซ็นต์นั้นเอาไว้ เพราะฉะนั้น เริ่มต้นเขาอย่างก้าวเข้ามาเขาก็แล้ว เราพร้อมที่จะแข่งกับคนอื่นใหม่ ตรงนี้ก็แล้วอีกแล้ว ความโปร่งใสไม่ใช่ concept ที่เลื่อนลอยอีกต่อไป การปฏิบัติในกฎเกณฑ์ตามกรอบตามหลัก นิติธรรม the rule of law ไม่ใช่กฎเกณฑ์ที่ลอยอยู่บนฟ้าอีกแล้ว ประชาคมอาเซียนจะเรียกร้อง ให้ทุกเศรษฐกิจ operate on the basis of transparency ตรงไปตรงมา และ operate on the basis of the rule of law ตกลงว่าอย่างไร สัญญาว่าอย่างไร เห็นว่าอย่างไร เป็นไปตามนั้น ไม่ใช่ เบี้ยวเขาทีหลัง

ภาคการศึกษาที่จำเป็น เพราะเราลงทุน 25 เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณแผ่นดินทุกปี สูงที่สุดประเทศหนึ่งของโลก แต่คนของเราหนึ่งคน เท่ากับคนสิงคโปร์ 1 ใน 4 หรือจะพูดอีกทีคือ คนไทย 4 คน ทำงานเท่ากับคนสิงคโปร์ 1 คน ในระบบการแข่งขันที่กำลังเปิดขึ้นมันต้อง productivity ของคนต้องแข่งขัน ไม่งั้นเราสู้เขาไม่ได้ 8 ชั่วโมงเขาค้นคนเดียวผลิตงานได้เท่ากับเราทำ 32 ชั่วโมง เพราะเขาทำมากกว่าเรา 4 เท่า อันนี้ก็ต้องปรับเปลี่ยน เพราะฉะนั้นภาคการศึกษา จะต้องมีการ reform มีการเปลี่ยนแปลง มีการปฏิรูป ถ้ามองว่าเราหวังอะไรได้กับปี 2015 สิ่งที่จะ เป็นประโยชน์สำหรับประเทศไทยมากที่สุดสำหรับปี 2015 คืออันนี้ครับ คือการตื่นตัวขึ้นมา เพื่อรับสภาพว่าเราต้องเปลี่ยนอีกเยอะ เราต้องปรับอีกเยอะ เราต้องปฏิรูพอีกหลายอย่าง และต้อง ตระหนักร่วมกันว่าเรื่องนี้เป็นภารกิจของประเทศชาติโดยส่วนรวมทุกคน 65 ล้านชีวิต ไม่ใช่หน้าที่ ของใครคนใดคนหนึ่ง ไม่ใช่หน้าที่ของสถาบันนี้ ศูนย์นี้ ของอาจารย์ประภัสสร แต่เป็นภารกิจของ ลูกหลานไทยทุกคน เพราะมันหมายถึงการอยู่รอดของประเทศไทยในประชาคม ภูมิภาค และใน ประชาคมโลก มันสำคัญถึงขนาดนั้น เราไม่ค่อยตื่นตัวนัก เราไม่ค่อยตื่นตัวนัก เราไม่ค่อยให้ความสำคัญ มากนัก เพราะเราอยู่กันอย่างสบายๆมานาน สองวันที่แล้วรัฐมนตรีศึกษา ตอนนี้เป็น รองนายกรัฐมนตรี ไปพูดที่สภามหาวิทยาลัย ภาษาต่างประเทศคือสิ่งที่สำคัญที่จะเพิ่มพูนความ สามารถในการแข่งขันให้กับคนไทย แต่เราไม่เคยตื่นตัวกับภาษาต่างประเทศ เราไม่ชอบภาษา ต่างประเทศ เราบอกว่าเราไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใคร เพราะฉะนั้นภาษาต่างประเทศเราจึงไม่ดี เราใช้เป็นข้อแก้ตัวมากกว่าที่จะอธิบาย เราหลบ เราไม่ยึดดอกชิ้นเผชิญ เดียวนี้ประเทศที่เขาไม่เคย เป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ เขาเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส สอบ TOEFL IELTS ได้ดีกว่าเด็กไทย แล้วเราจะเอาเรื่องเดิมว่าไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใคร เพราะฉะนั้นภาษาอังกฤษอย่าหวังเลยว่าจะดี เท่าพวกคุณ ไม่ได้แล้ว เราเป็นหนี้บุญคุณพระพุทธเจ้าหลวงรัชกาลที่ 5 ที่รักษาอิสรภาพของเราไว้ได้ เราลืมนึกว่าพระพุทธเจ้าหลวงเรียนภาษาอังกฤษกับหม่อมแอนนา เราลืมนึกว่าพระจอมเกล้า สงพระพุทธเจ้าหลวงไปเรียนที่อังกฤษ เราลืมนึกไปว่าพระพุทธเจ้าหลวงต้องตื่นนอนเสด็จประพาส ยุโรป 2 ครั้ง เพราะท่านตระหนักว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติ อิสรภาพของประเทศชาติ ต้องไปสู้ ในเวทีต่างประเทศ และท่านเชิญ นายโรแลนด์ ยัคแมงส์ นักกฎหมายชาวเบลเยียม มาเป็นที่ปรึกษาเพื่อจะเผชิญกับอังกฤษทางตะวันตกและทางใต้ เพื่อที่จะเผชิญกับฝรั่งเศสทางตะวันออก เพราะฉะนั้นอุทาหรณ์ของพระองค์ท่าน ถ้าเราปรับให้ดีตั้งแต่ต้น ไม่ใช่ชนชั้นหมกมุ่นกับสิ่งที่พระองค์ท่าน

ทำสำเร็จและหยุดแค่นั้น แต่ต้องมองให้ลึกว่ามาตรการ กุศโลบาย วิธีการของพระองค์ท่านชัดเจนว่า ผลประโยชน์ของประเทศชาติต้องไปต่อสู้นอกประเทศบนเวทีในต่างประเทศ ถ้ามว่าแล้วเราได้ทำอะไรบ้างตั้งแต่ตั้งอาเซียนมาจนกระทั่ง ถึงปัจจุบัน เรายังท่องคาถาเดิมไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใคร ไม่ต้องดินรน แต่ 4 ประเทศ ที่เขามาร่วมกับเราคือประเทศที่พ้นจากอาณานิคม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาตั้งอาเซียนด้วยกัน แต่พวกนั้นต้องเดินทางทั่วโลก ขึ้นทุกเวทีไม่ว่าจะเป็นเวที Non-Aligned Movement (NAM) ไม่ว่าจะเป็นเวที South ไม่ว่าจะเป็นเวที North ไม่ว่าจะเป็นเวทีประเทศกำลังพัฒนา กลุ่ม 77+ จีน ทุกเวทีเขาต้องไป เขาต้องไปพิสูจน์ เขาต้องไปแสดงตัวว่าเขาคู่ควรกับอิสรภาพที่ประชาคมโลกให้เขามา ในเวทีสหประชาชาติด้วยของเราไม่ต้อง we don't have to prove anything to anybody

การทูตของเราจึงเป็นการทูตแบบ Diplomacy of accommodation หรือใฝ่ผู้ลม คือขอโทษนะครับท่านรองอธิบดี ไม่ต้องไปแสดงพลังอะไรมากนัก ไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใคร 4 ประเทศนั้นเขาต้องดินรนบนเวทีโลก พิสูจน์ตัวเองว่าคู่ควรที่จะได้อิสรภาพ สร้าง Identity ของตัวเอง ทุกเวทีของเขาจึงเป็น Diplomacy of the fights เขาสู้กับโลก เขาสู้บนเวทีโลก เขาสู้กับอาณานิคม เขาล้มตายเสียหายมากมาย Diplomacy of the fights! ถ้ามว่ายุคอาเซียน ยุคโลกาภิวัตน์ Diplomacy แบบไหนที่จะทำให้เราอยู่รอด แน่นนอน Diplomacy of the fights และไม่ใช่แค่ Diplomacy เท่านั้น ทุกองค์กรในโครงสร้างทางอำนาจของเราต้องพร้อมที่จะออกไปเผชิญ อันนี้ก็ต้องคิดเหมือนกัน เรายังมีอยู่เยอะ ทั้งหมดทั้งหลายที่พูด ไม่ได้พูดให้เสียกำลังใจ ถ้าถามว่าพร้อมเท่าไร ไม่เกินอันดับ 3 แต่ความต้องการของเราก็คือว่า ทำไมไม่อันดับหนึ่งล่ะ เป็นเจ้าของความคิด ไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใคร Diversify ที่สุด มีสิ่งที่เป็นเลิศอยู่หลายอย่างในเศรษฐกิจนี้ why do we have to be number 3? Why can't we be number 1? ทำไมเราเป็นอันดับหนึ่งไม่ได้ คำตอบก็คือ หลายเรื่องที่พูดให้ได้ยิน อาเซียนคือเวทีสำหรับคนหนุ่มสาว ขอขอบคุณที่มาฟังวันนี้ ขอขอบคุณที่มาร่วมกับอาจารย์ประภัสสรวันน์ อาเซียนไม่ใช่เวทีสำหรับคนโบราณแล้ว รุ่นปู่ รุ่นทวด รุ่นง่า ไม่ใช่แล้ว อาเซียนต้องการทัพเศรษฐกิจใหม่ ทัพธุรกิจใหม่ ออกไปเผชิญหน้ากับเขา ออกไปควมรวมกับเขา ออกไปหา Strategic Partner ร่วมกับเขา ออกไปลงทุนหา partner ร่วมกับเขา คนใหญ่ๆ ของเราไปหมดแล้ว ไม่ต้องห่วง CP PTT การบินไทย SCG ThaiBev Black Canyon ออกไปกันหมดแล้ว หลายธุรกิจต้องพร้อมที่จะออกไปข้างนอก แต่ mentality แบบไทยคือ ไม่อยากจะไปดินรน ไม่อยากจะไป struggle ไม่อยากจะไปต่อสู้ อยู่ใกล้ญาติพี่น้อง พ่อแม่ วันสงกรานต์ไม่ต้องกลับมาไกล และชอบอาหารไทย อาหารคนอื่นเขามันแปลกไม่มีรส mentality นี้ของคนไทยต้องเปลี่ยน ทุกเมืองหลวงของอาเซียนมีคนหนุ่มคนสาว ใฝ่สูทสี่ทศปี เคยสะพาย laptop เดี่ยวนี้ถือ tablet ทานครัวซองไปพลาง ชดกกาแฟไปพลาง ชดน้ำส้มไปพลาง คิดตัวเลขว่าจะให้บริษัทแม่ที่เมืองหลวงของตัวเองซื้อ ควมรวม ร่วมลงทุน ก็นั่งคิดตัวเลข ผมอยากเห็นคนหนุ่มสาวเหล่านั้นเป็นคนไทยที่ออกไปด้วย น้อยมาก เพราะฉะนั้นอาเซียนจะเปิดเป็น two way traffic เราเปิดให้เขา เขาเปิดให้เรา แต่ระวังว่ามันจะกลายเป็น one way traffic เราเปิด

ให้เขาแล้วเราไม่ออกไป

เอกสารชิ้นนี้ผูกพันพวกเราทุกคน เดียร์รองอธิบดีจะมายืนยัน อาจารย์ประภัศร์ด้วย เพราะเราให้สัตยาบันระดับสูงสุดผ่านรัฐสภา สิ่งหนึ่งที่ restrain เรา ยึดเราไม่ให้เดินหน้าได้เต็มที่ คือ รัฐธรรมนูญ มาตรา 190 เพราะถ้าอ่านรัฐธรรมนูญ มาตรา 190 จะเขียนไว้กว้างมาก อะไรก็ตามแต่ที่ไปตกลงเป็นสัญญาข้อตกลงระหว่างประเทศ ถ้ากระทบผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ต้องเข้าสภา ผมเสนอว่า ผมจะตั้งข้อสังเกตว่า เราช้ากว่าคนอื่นในการตกลงในการ agree กับคนอื่นเขาในเรื่องที่จะเป็นกระบวนการอาเซียน เป็นเบอร์สุดท้ายตลอด รวมทั้งให้สัตยาบันกับเอกสารชิ้นนี้ เป็นผู้ริเริ่มแต่เป็นผู้สุดท้ายที่ให้สัตยาบัน ผมอยากจะเสนอว่ามาตรา 190 ถ้าจำเป็นจะต้องเข้ารัฐสภา ประชุมร่วมของสองสภา ขอให้ไม่มี fast track จากกระทรวง shoot เข้า กฤษฎีกา จากกฤษฎีกา shoot เข้ากรม. กรม.ขอโอกาสพิเศษสำหรับกิจกรรมกิจการอาเซียน แล้วเราจะไม่อยู่หลังคนอื่นตลอดไป อันนี้ทำให้เราช้ากว่าคนอื่น ทำให้มีความรู้สึกว่าเป็นประเทศไทยไม่พร้อม ทำให้มีความรู้สึกว่าเป็น Thailand. เราคาดหวังว่าประเทศไทยน่าจะทำได้ดีกว่านี้ ในฐานะเจ้าของความคิด แต่ทุกครั้งถามว่าตกลงได้ไหม I can't I want to go back to my ministry, to my minister. แล้ว my minister ก็บอกว่า I can't I have to go to กฤษฎีกา แล้วกฤษฎีกาก็บอกว่าเรื่องนี้ไม่อยากจะเสี่ยง เข้ากรม. กรม.ก็ไม่อยากจะเสี่ยง เข้ารัฐสภา กระบวนการนี้เข้า มาตรา 190 ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงก็ต้องจัดรูปแบบกระบวนการให้เร็วกว่านี้ ในการที่จะอนุญาตให้หน่วยงานทั้งหลาย กระทรวงทั้งหลายไป conclude agreements ตามคำของมาตรา 190 นั้น เป็นประเด็นสุดท้ายที่อยากจะเรียนว่า เราต้องพร้อมมากกว่านี้ในการจัดองค์ภาพทุกระดับ ทุกคน ทุกครอบครัว ว่าต่อไปนี้ ผลประโยชน์ของประเทศชาติอยู่ข้างนอก ภาษาอังกฤษต้อง national agenda ไม่ใช่ทำกันอย่างเล่นๆ สนุกสนาน ต้องเป็นวาระแห่งชาติ ต้องใช้ภาษานี้ เพราะเอกสารชิ้นนี้บอกว่า English is the working language of ASEAN. ขณะนี้เขาตีความว่าหมายถึงการประชุมอาเซียนระดับเจ้าหน้าที่ ระดับปลัด ระดับรัฐมนตรี ระดับประธานาธิบดี ถ้ามีคนหัวหมอนขึ้นมา ผมว่าผมอยากจะเปิดคลินิกบนถนนสุขุมวิท ลูกค้าของผมคือคนตรงนั้นซึ่งพูดภาษาอังกฤษได้ ทำไมจะต้องให้ผมเรียนภาษาไทย เพราะ English is the working language of ASEAN. เขาจะตีความคำว่า ASEAN คือ 10 ประเทศ 10 เศรษฐกิจ ทีนี้ล่ะเราจะทำอะไร คนอื่นเขาเข้ามา เราออกไปไม่ได้ เพราะเรามีข้อจำกัดหลายอย่าง ทั้งหมดทั้งหลายพูดเพื่อที่จะบอกว่า เมื่อตื่นแล้วเรื่องอาเซียน อย่าหลับกันอีก และมีหลายอย่างที่จะต้องปรับปรุงปรับเปลี่ยน อาเซียนหรือไม่อาเซียน ประเทศไทยต้อง reform ประเทศไทยต้องปฏิรูป การปฏิรูปนั่นคือหลายสิ่งหลายอย่างให้มันโปร่งใส และให้มันเป็นไปตาม the rule of law หลักนิติธรรม และทุกอย่างครบทุกคน จะไม่ใช่เพียง screw ตัวเล็กๆ ในกลไกของประเทศที่จะออกไปแข่งกับเขา แต่ทุกคนจะเป็นฟันเฟืองใหญ่รวมกัน 65 ล้านฟันเฟือง ลูเข้าได้ อยู่ได้ ขอบคุณครับ

.....

การสัมมนาครั้งที่ 1

ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมือง
และความมั่นคงอาเซียน

คุณบุษฎี สันติพิทักษ์

รองอธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

สวัสดิ์ทุกท่านนะคะ ขอขอบคุณ ผศ.ดร.จุฬารัตน์ ผู้ดำเนินรายการ และท่านผู้อำนวยกา
ศูนย์อาเซียน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่กรุณาจัดกิจกรรมในวันนี้นั้น ดิฉันในนามของกรมอาเซียน
กระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะที่เป็นสำนักงานเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติตามที่กฎบัตรอาเซียน
ได้กำหนดไว้ มีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าท่าน รศ.ดร.ประภัสสร ก็เป็นศิษย์เก่ากรมอาเซียน
ก็เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนความร่วมมืออาเซียนมาโดยตลอดนะคะ

โดยที่หัวข้อในวันนี้มีเรื่องหลายเรื่องที่อยู่ในกรอบรวมตัวไปสู่ประชาคมอาเซียนนะคะ ดิฉันก็ขอ
อนุญาตเรียนว่า อย่างที่ท่านอดีตเลขาธิการอาเซียนได้กล่าวไป เรามีเวลาที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ซึ่งมีทั้งสามด้าน แม้ว่าจะจะเป็นปลายปี 2558 แต่ ณ ขณะนี้ ก็ยากที่จะขออนุญาตเรียนว่าเราคงต้อง
มองก้าวไกลไปกว่าปี 2558 แล้ว 2558 นั้น คงไม่ใช่จุดจบของอาเซียน เพราะอย่างที่หลายท่าน
ทราบกันดีว่า การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งของการรวมตัวของอาเซียนที่มีความ
ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น มีการบูรณาการการทำงานมากยิ่งขึ้น มีประเด็นที่คาบเกี่ยวมากยิ่งขึ้น แต่ประเด็น
สำคัญก็คือว่า อาเซียนจะรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ได้อย่างไรในบริบทของความเคลื่อนไหว

ในระดับโลกนะคะ มีความท้าทายมากมายที่เข้ามาทั้งในรูปแบบของทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือว่า
ทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งดิฉันเห็นด้วยกับท่านอดีตเลขาธิการอาเซียนว่า ประเด็นสังคมและ
วัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะไม่ว่าท่านจะขับเคลื่อนประเด็นในเสาใด ท่านคงต้องให้
ความสำคัญกับเรื่องทรัพยากรบุคคล การพัฒนาทรัพยากรบุคคลในด้านของบุคลากรมีความ
เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เพราะฉะนั้นแล้วในการลงทุนในทุนมนุษย์ในการขับเคลื่อนในทุกๆ ด้าน
จะทำให้การบรรลุเป้าหมายของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละประเทศสมาชิกล้วนเป็นจุดที่
ทำให้มีความท้าทาย มีการแข่งขันกันมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยที่เป็นประเทศก่อตั้ง
อาเซียน ท่านก็จะมองเห็นว่าในเชิงของทางภูมิรัฐศาสตร์ ประเทศไทยได้เปรียบในเชิง Mainland

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

Southeast Asia เป็นจุดศูนย์กลาง ดังนั้นแล้วความสำคัญในเรื่องของจุดที่ตั้ง ความสำคัญในเรื่อง การขับเคลื่อนประเด็นที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน การที่จะพัฒนาความเจริญรุ่งเรือง การลดช่องว่างในการพัฒนาเป็นสิ่งที่สำคัญ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างบนพื้นฐานที่เราก่อตั้งร่วมกันมา ความแตกต่างเหล่านี้ก็จะจุดหลอหลอมทำให้เราสามารถเดินหน้าก้าวไปด้วยกัน บนพื้นฐานของแนวคิดของผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกลที่ต้องการให้ภูมิภาคนี้มีสันติภาพ มีความเจริญรุ่งเรือง มีความมั่นคง แต่แน่นอนความที่เรามีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง ก็จะเป็นปัจจัยที่จะขับเคลื่อนอาเซียนไปอย่างหยุดยั้งไม่ได้ แล้วถ้าเรามองในบริบทของระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการรวมตัวของอาเซียนแล้ว ท่านก็จะเห็นได้ว่า ขณะนี้เอเชียก็เนือหอมมากยิ่งขึ้น แน่นนอนในเอเชียตะวันออกหรือว่าในเอเชียเองที่มีทั้งจีน อินเดีย เป็นประเทศหลักในภูมิภาคนี้ ซึ่งมีอำนาจมากยิ่งขึ้น มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะที่เดียวกันถ้าเรามองมาแล้วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนนั้น ก็มีพลวัตซึ่งก็จะหยุดยั้งไม่ได้ในเชิงของเศรษฐกิจและการเมือง ทำให้การปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอกภูมิภาคอย่างต่อเนื่องกันมาแล้ว กระบวนการนี้ก็จะเดินหน้าต่อไป

ท่านคงทราบกันดีว่า เรามีปฏิญญากรุงเทพในการก่อตั้ง ซึ่งทำให้เรามีเจตนารมณ์ร่วมกันของผู้นำที่จะขับเคลื่อนอาเซียนไปด้วยกัน ในการที่จะสร้างสันติภาพในภูมิภาค ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ทั้งนั้นเราไม่ได้ละเลยความสำคัญที่เราตระหนักดีว่า สังคมและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันก็เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะหลอหลอมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความมั่นคง ดังนั้นแล้วสิ่งที่ขับเคลื่อนอาเซียนต่อไปในทั้งสามด้านก็จะต้องเดินหน้าไป ในส่วนของเอกสารสำคัญอื่นๆ ท่านก็คงจะทราบดีว่า ในบริบทของการก่อตั้งอาเซียน การที่เรามีปฏิญญากรุงเทพซึ่งก่อตั้งอาเซียน ต่อมาเราก็มีสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหลักประกันระหว่างประเทศอาเซียนกันเองว่าเราจะอยู่ร่วมกันได้อย่างโรยอย่างสันติ เรายึดมั่นในการแก้ไขปัญหาโดยใช้สันติวิธี การเจรจาเป็นสิ่งที่สำคัญ การที่เรามีหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายในระหว่างกันเป็นสิ่งที่อาเซียนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ ผลักดัน ความร่วมมือในทุกๆ ด้าน ในขณะที่เดียวกันก็เลยไม่ได้ว่าวิธีการตัดสินใจของอาเซียนโดยใช้หลัก consensus คือฉันทามตินั้น ประเทศข้างนอกก็จะวิพากษ์วิจารณ์ว่า The ASEAN Way นี้เป็นแนววิถีคิดที่ควรจะเป็นหรือไม่ ดิฉันคิดว่าประเด็นเหล่านี้แม้จะขับเคลื่อนอาเซียนไปได้ช้า แต่ก็เป็นที่ที่เป็นปัจจัยบวกของอาเซียนทำให้การขับเคลื่อนของอาเซียนนั้นเป็นไปได้จนถึงปัจจุบันนะคะ แล้วก็เป็นสิ่งที่ทำให้การเจรจาปัญหาแก้ไขระหว่างกันของอาเซียนมีพัฒนาการมากขึ้นเรื่อยๆ บนพื้นฐานหลักการเหล่านี้ ความสำคัญที่มีมากยิ่งขึ้นซึ่งท่านอดีตเลขาธิการอาเซียนได้พูดถึงกฎบัตรอาเซียน ซึ่งหลายท่านที่เชี่ยวชาญด้านอาเซียนก็คงจะศึกษาอย่างละเอียดว่า กฎบัตรอาเซียนฉบับนี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญ เป็นธรรมนูญของอาเซียน ระบุกฎกติกาต่างๆ ในเรื่องที่จะอยู่ร่วมกันอย่างไร ต้องการที่จะเป็น Rule based organization แต่ขณะเดียวกันเราก็ต้องการที่จะเป็นองค์กรที่ทำงานด้วยความมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะว่าหลายท่านก็ทราบว่ากลไกของอาเซียนนั้นมีมากมายแล้วก็สลับซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นระดับประเทศ ระดับการประสานงานกับสำนักงานเลขาธิการอาเซียนเอง หรือว่ากลไกการจัด

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961202205

กระบวนการต่างๆ ภายในประเทศ ล้วนเป็นสิ่งที่อยู่ในกระบวนการของการขับเคลื่อนอาเซียนด้วยทั้งสิ้น แน่นนอนเรามีความแตกต่างจากสหภาพยุโรป ซึ่งแม้ว่าจะมีพัฒนาการในหลายขั้นตอน แต่เขาก็ผ่านการรับรองไม่ว่าจะเป็นธรรมนูญหรือสนธิสัญญาหลายฉบับเลยทีเดียว จนล่าสุดมี Lisbon Treaty ซึ่งก็ได้ให้อำนาจพอสมควรในการแต่งตั้งรัฐมนตรีต่างประเทศและความมั่นคงของ EU เอง แต่ถามว่าอาเซียนก้าวไปไกลถึงขนาดนั้นหรือยัง ก็คงยังนะคะ เราก็ยังคงเป็นวิธีการที่ค่อยเป็นค่อยไป แต่ท้ายที่สุดก็คงมีพัฒนาการขึ้นไปเรื่อยๆ ซึ่ง EU ก็ยังเป็นองค์กรเหนือรัฐในโลกนี้ซึ่งมีความก้าวหน้ามากที่สุดและก็เป็นแบบอย่างที่เราสามารถเรียนรู้ และบางอย่างเราก็คงนำมาปรับใช้ในกระบวนการรวมตัวของอาเซียนเองได้ในบางประเด็น ในความเข้มแข็งของสถาบันนั้นก็คงเป็นสิ่งที่จะต้องพัฒนาขับเคลื่อนต่อไป

สำหรับในประเด็นอื่นๆ ในเรื่องของหัวใจสำคัญอันหนึ่งของกฎบัตรอาเซียนก็คือว่า การที่จะทำอะไรให้กระบวนการของอาเซียน กฎบัตรอาเซียนนั้นเป็นธรรมนูญ หรือเป็นกฎหมายที่บอกว่าจะต้องมีทั้งสามเสา เสาการเมืองและความมั่นคง เสาเศรษฐกิจ เสาสังคมและวัฒนธรรม แต่หัวใจหลักอันหนึ่งว่าทำอย่างไรจะทำให้องค์กรอาเซียนนั้นเป็น People's Organization ก็หมายถึงว่ากระบวนการปรึกษาหารือระหว่าง ภาคประชาชนกับภาคประชาสังคมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องมีการดำเนินการขับเคลื่อนไปด้วยกัน ในอดีตที่ผ่านมาก็จะเป็นการนำผลประชุมไปแล้วหรือสิ่งที่ตัดสินใจในเวทีต่างๆ นำมาเล่าสู่กันฟังหรือแบ่งปันกับภาคประชาชนแต่ก็ไม่ทั่วถึงนักนะคะ ในกระบวนการ ณ ปัจจุบันก็จะต้องเป็นการปรึกษาหารือ แล้วก็มีการเล่าสู่กันฟัง ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อที่จะได้มีความเข้าใจตรงกัน เพราะว่าอาเซียนในปัจจุบันนั้น ก็คงจะเห็นได้ว่าการตื่นตัว การรับรู้ การสร้างความตระหนักอันนี้ก็คือกระบวนการหนึ่งนะคะ เราจะได้ไม่ได้หมายถึงว่าจะเป็นกระบวนการของภาครัฐอย่างเดียว ก็เป็นเรื่องของคนทุกคนที่จะต้องขับเคลื่อนอาเซียนไปด้วยกันตามเป้าหมายและเจตนารมณ์ที่สะท้อนไว้ตั้งแต่ Bangkok Declaration จนกระทั่งที่จะนำกฎบัตรอาเซียนไป complement ต่อไปนะคะ ในบริบทของแต่ละประเทศ ในส่วนของในวันนี้ดิฉันก็ขออนุญาตเรียนว่า APSC ท่านคงทราบดีกว่าก็เป็นแผนส่วนหนึ่ง แผนแม่บทส่วนหนึ่ง ฉบับหนึ่ง ของเสาหนึ่งในสามเสา ซึ่งบอกไว้ใน action line ในการขับเคลื่อนไปสู่ประชาคมอาเซียนจะมีอะไรบ้าง มี 157 ปฏิบัติการ หรือ action line ตอนนี้อยู่อีกประมาณ 30 กว่าในกระบวนการของการรวมตัวของประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน

ดังนั้นแล้ว APSC มีเป้าหมายหลักๆ ในเรื่องของเป้าหมายในการที่จะทำให้พื้นฐานทางการเมืองและความมั่นคงนั้นมีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น ก็คือเรื่องที่จะทำอย่างไร ให้ประชาคมอาเซียนจะมีกฎกติกา มีการพัฒนาค่านิยมและมาตรฐานร่วมกัน

ประเด็นที่สองก็คือ เรื่องที่จะทำให้อภิปรายกันมีความเป็นเอกภาพ มีความสงบสุข มีความแข็งแกร่ง และมีความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคง อย่างครอบคลุมทุกมิติ

ประเด็นที่สามก็คือ ประเด็นที่จะทำให้อภิปรายกันมีความเป็นพลวัต แล้วก็มีการขับเคลื่อนออกไปข้างนอก การรวมตัวอย่างเข้มแข็งยิ่งขึ้น แต่ว่าต้องคำนึงว่าเราก็จะมีลักษณะของการพึ่งพากัน

และกันมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

ในการขับเคลื่อนตามเสถียรภาพเมืองและความมั่นคงก็ขออนุญาตเรียนว่า มีการปฏิบัติการมากมาย แล้วยังสอดคล้องกับเป้าหมายที่เรียนไปในสามด้านที่พูดถึง แต่ในขณะเดียวกัน ถ้าถามว่าในระดับของกลไกต่างๆ เราขับเคลื่อนอย่างไร อาเซียนเป็นวาระแห่งชาติ ทุกรัฐบาลของไทยให้ความสำคัญ เนื่องจากว่าเป็นเสาหลักสำคัญอันหนึ่งในการขับเคลื่อนนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงในภูมิภาคของเรา เพราะว่าเป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดเรามากที่สุด ดังนั้นแล้วการใช้โอกาส การหาแนวร่วม การหาพันธมิตร การผลักดันประเด็นต่างๆ ที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันในเวทีระหว่างประเทศ ก็แน่นอนว่า 10 ประเทศร่วมกันก็ย่อมดีกว่าไปประเทศเดียวๆ ทำให้มีน้ำหนักในการเจรจาต่อรอง

มากยิ่งขึ้น แต่สิ่งที่เป็นประเด็นท้าทายแน่นอนในอาเซียนในการขับเคลื่อนประเด็นทั้งหลาย คือเรื่องเอกภาพในการเจรจา เพราะทุกประเทศก็ย่อมจะเจรจabanพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญนะคะ

อย่างไรก็ดี อย่างที่เรียนไป รัฐบาลนี้ก็เช่นเดียวกันนะคะ ให้ความสำคัญกับเรื่องของอาเซียนเป็นวาระแห่งชาติ ทางรัฐบาลของท่านนายกยิ่งลักษณ์ฯ ให้ความสำคัญตั้งแต่รับหน้าที่เมื่อสิงหาคม 2554 ก็แสดงเจตนารมณ์ชี้แจงต่อรัฐสภาชัดเจน ณ ขณะนี้เมื่อปีที่แล้วก็มีการจัดทำ workshop เพื่อรวบรวมประเด็นต่างๆ ที่มีส่วนสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนอาเซียน โดยที่มาสำรวจตัวเราเองว่าเราเองมีประเด็นอะไรบ้างที่จะต้องเร่งดำเนินการในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ทั้งนั้น ก็คงต้องคำนึงว่าการที่เราจะขับเคลื่อนประเด็นต่างๆ นั้น ต้องอาศัยการที่เราจะใช้โอกาสนี้เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพของเราด้วย แล้วก็ส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน ก็คงต้องขับเคลื่อนในทุกๆ ด้านไปพร้อมกัน

ในบริบทของการจัดทำยุทธศาสตร์ซึ่งทางกรม. ก็รับทราบแล้ว หัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ก็ได้รับทราบ ว่ายุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีอยู่ 8 ด้าน ได้แก่

- 1) การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ การค้า และการลงทุน

- 2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองทางสังคม
- 3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน Logistics
- 4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 5) การพัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ
- 6) การสร้างความไว้วางใจ ความตระหนักถึงการเป็นประชาคมอาเซียน
- 7) การเสริมสร้างความมั่นคง
- 8) การเพิ่มศักยภาพของการเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสในอาเซียน

ในสาขาของการเมืองและความมั่นคงอาเซียนนั้น กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานประสานงานหลัก เราต้องทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะหน่วยงานทางด้านความมั่นคง แต่ก็มีประเด็นคาบเกี่ยวอื่น ๆ ซึ่งเราจะต้องขับเคลื่อนไปด้วยกัน ในบริบทของกลไกการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของไทยนั้นนอกเหนือจากที่เป็นยุทธศาสตร์เป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งท่านนายกฯ ดูแลโดยมอบหมาย สภาพัฒนา เป็นผู้ขับเคลื่อนใน 8 ยุทธศาสตร์ที่ดิฉันได้กล่าวไปในส่วนของระดับกลไกก็มีคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติโดยมีท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นประธานคณะกรรมการชุดนี้ มีองค์ประกอบจากหน่วยงานราชการและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาดูแล มาประเมิน มาประสานงานทำที่ หมายมาตรการถึงเรื่องอุปสรรคแล้วก็ประโยชน์ การที่จะดำเนินการประเด็นเร่งด่วนต่างๆ ก็พยายามที่จะประชุมกันทุกๆ 2-3 เดือน ครั้งหลังสุดก็ได้มีการประชุมไปเมื่อ 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ครั้งสุดท้ายเมื่อ เดือนเมษายนท่านรัฐมนตรีฯ เป็นประธานการประชุม ได้มีการอภิปรายแล้วก็รวบรวมประเด็นเร่งด่วนในแต่ละเสวนาระยะ ดิฉันก็ขอพูดถึงรายละเอียดว่าสิ่งที่เราประมวลในเรื่องของเสถียรภาพการเมืองและความมั่นคงนั้นก็มีอยู่ 10 ประเด็นหลักๆ แนนอนในประเด็นเร่งด่วนอื่นๆ ก็ย่อมจะมีความสำคัญเช่นเดียวกันซึ่งเราก็ได้รวบรวมจากทั้งสามเสาดูด้วยว่าสิ่งที่เราจะต้องเร่งดำเนินการในบริบทของประเทศไทย ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในบริบทใหญ่ๆ ของประเด็นเร่งด่วนของรัฐบาลน่าจะมีดังนี้

1. เรื่องการอำนวยความสะดวกด้านการค้า
2. เรื่องการบริหารจัดการชายแดน
3. เรื่องของการเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายของไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อย่างที่ท่านอดีตเลขาธิการได้พูดถึงไปก็คือเรื่องของมาตรา 190 ในขณะนี้ก็ได้มีการทำข้อมูลเพื่อที่เราจะดูเรื่อง fast track กฎหมายเหล่านี้ได้อย่างไร เพราะอย่างที่ท่านอดีตเลขาธิการได้พูดถึง ว่าเวลาที่เราไปเจรจาประเด็นที่มีความสำคัญยิ่ง ประเทศอื่นๆ เขาจะเคลื่อนได้เร็ว แต่ประเทศไทยก็มักจะบอกว่าต้องกลับไปดูตามมาตรา 190 หรือเปล่า เราก็มักจะเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ทำให้เราตอบสนองว่าการที่เราจะต้องเร่งรัดการดำเนินการใดๆ ก็ยังติดในเรื่องประเด็นของกฎหมาย
4. การส่งเสริมศักยภาพของ SMEs
5. เรื่องของการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากว่าการรับรู้อาจจะยังไม่ทั่วถึงนัก เราก็มีการ

มอบหมายให้กรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานหลักในการเผยแพร่ข้อมูลให้ทั่วถึงในทุกภาคส่วนของประเทศ

ส่วนประเด็นเร่งด่วน 10 ด้าน ของเสา APSC ได้แก่

1. ไทยเรามีวาระสำคัญแห่งชาติก็คือ การทำให้ไทยนั้นปลอดภัยเสถียร ขณะเดียวกันอาเซียนเองก็มีการประกาศเจตนารมณ์ว่าจะให้อาเซียนในปี 2558 นั้นเป็นเขตปลอดภัยเสถียรเช่นกัน เราก็มีข้อริเริ่มมากมายในกรอบของเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านการปราบปรามยาเสพติดซึ่งขับเคลื่อนประเด็นนี้อยู่ ขณะเดียวกันไทยก็เป็นผู้นำในการที่เราจัดการประชุมสมัยพิเศษระดับรัฐมนตรีเมื่อเดือนสิงหาคมปีที่แล้ว ปีนี้ปรูนั้นก็จะจัดเช่นเดียวกันเป็นครั้งที่สอง ซึ่งก็จะทำให้การขับเคลื่อนมีการบูรณาการการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

2. การต่อต้านการค้ามนุษย์ซึ่งอาเซียนอยู่ระหว่างการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วย การค้ามนุษย์ เราก็อยู่ในระหว่างขั้นตอนการจัดทำร่วมกับอาเซียน โดยไทยเป็นผู้ผลักดันอยากจะทำ Regional Plan of Action เรื่องประเด็นนี้ให้ได้เร็วยิ่งขึ้น ก็จะมีผลในเชิงของการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

3. การปฏิบัติตามอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย

4. ปัญหาการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งท่านคงจะทราบดีว่าในการรวมตัว การสร้างความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคนี้ แน่นนอนย่อมจะมีผลกระทบในเชิงลบ ก็คือ อาชญากรรมข้ามชาติ มีสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในด้านอาชญากรรมข้ามชาติของอาเซียน แต่ว่าก็มีประเด็นในเรื่องของ Transitional Crime 7-8 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ Cyber Crime Cyber security หรือประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อันนี้ก็มีความสำคัญเร่งด่วนเช่นเดียวกัน ไทยเองตอนนี้ก็ได้มีการขับเคลื่อนอยากให้มีประเด็นเรื่องความร่วมมือเพื่อต่อต้านอาชญากรรมสิ่งแวดล้อมเข้ามา ในความร่วมมือของอาเซียน อันนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจของเราที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เป็นปัญหาในเชิงลบนะคะ แต่เราก็ต้องอาศัยความร่วมมือไม่เฉพาะแต่อาเซียนแต่ร่วมกับประเทศภายนอกด้วย

5. ความมั่นคงทางทะเล ซึ่งอาเซียนเองมีกรอบปรึกษาหารือ เพราะว่าเราเล็งเห็นว่าการที่เราส่งเสริมความปลอดภัยในการเดินเรือก็ดี ความเชื่อมโยงทางทะเลในภูมิภาคเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ทำอย่างไรที่จะทำให้มีความร่วมมือในเชิงของการดูแลรักษาของกฎหมาย ในเรื่องของการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความยั่งยืนของปัญหาความมั่นคงทางทะเล แต่ในขณะเดียวกันเราก็คงต้องดูว่าประเด็นเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของความมั่นคงทางทะเล นอกเหนือจากปัญหาโจรสลัดด้วยนะคะ

6. การพัฒนาศักยภาพของภูมิภาคเพื่อรับมือกับภัยพิบัติ อันนี้ไทยก็มีบทบาทนำตั้งแต่การประชุมผู้นำครั้งแรก ตอนนั้นเราเจอปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่ ตอนนั้นเราก็ขับเคลื่อนไปในเชิงของการฝึกซ้อม ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายพลเรือน หรือทางฝ่ายความมั่นคงทางทหารก็ดี เราจัด ARF DiREx ที่ชะอำเมื่อต้นเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา หน่วยงานทางทหารก็ได้มีการจัดการฝึกซ้อมในกรอบ ADMM เช่นเดียวกัน

7. การป้องกันและปราบปรามการทุจริต การส่งเสริมธรรมาภิบาล ซึ่งอันนี้เป็นประเด็นเดียวกันอย่างที่ท่านอดีตนายกรัฐมนตรีได้พูดถึง

8. เรื่อง Human Rights การยกระดับการพัฒนาสิทธิมนุษยชนบวกกับเรื่องประชาธิปไตย

9. การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม think tank องค์กร NGOs และ กลุ่มตัวแทนต่างๆ

10. การทำให้ประเทศ Nuclear power หรือประเทศ P5 ลงนามในพิธีสารแนบท้ายของ SEANWFZ Treaty เพื่อให้เขตภูมิภาคอาเซียนนั้นปลอดจากอาวุธนิวเคลียร์โดยแท้จริง อันนี้เราก็ขับเคลื่อนโดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือต่างๆ

ทั้งนี้ทั้งนั้น ที่ดิฉันได้กล่าวมาก็เหมือนเป็นประเด็นหลักใน APSC แต่ทั้งหมดทั้งปวง ในเรื่องการเมืองความมั่นคงนั้น ดิฉันก็ขออนุญาตเรียนว่าเรามีกรอบของอาเซียนเองที่จะดูแลเรื่องความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคง เรามีกรอบของ ASEAN Regional Forum ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างพลเรือนและทหารเพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน เรามีกรอบซึ่งมีการจัดตั้งล่าสุดในระดับผู้นำคือ East Asia Summit หรืออาเซียนบวกแปดคณะ ซึ่งมีประเทศมหาอำนาจทั้งหมดอยู่ไม่ว่าจะเป็นจีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย สหรัฐฯ รัสเซีย เป็นกลไกที่จะหาหรือในประเด็นยุทธศาสตร์ของภูมิภาค ทั้งหมดนี้ก็เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่า ในบริบทของการขับเคลื่อนประเด็นของ APSC เราคงไม่สามารถนิ่งนอนใจ ไม่ดูการเคลื่อนไหวของบริบทการเมืองของภูมิภาคไม่ว่าจะเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศมหาอำนาจกันเองหรือระหว่างมหาอำนาจกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเร่งด่วนอื่นๆ เช่น ประเด็นทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นประเด็นที่สามารถเป็นประเด็นชนวนแล้วก็ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาค ขณะเดียวกันสถานการณ์ บนคาบสมุทรเกาหลีก็เป็นประเด็นที่เราต้องจับตามองเช่นเดียวกัน นอกเหนือจากนั้นแล้วก็จะเห็นไม่พ้นว่าจะใช้กลไกต่างๆ การปรึกษาหารือ การเจรจาทางการทูตทำให้ความตึงเครียดต่างๆ นั้นลดน้อยถอยลงไปได้อย่างไร เพราะว่าท้ายที่สุดแล้วเราคงไม่ต้องการเห็นการเผชิญทางการทหาร การสู้รบในภูมิภาคนี้ แต่ว่าต้องใช้กระบวนการหรือกรอบของกลไกที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ก็ขออนุญาตสรุปเพียงแค่นี้จะคะ

.....

การสัมมนาครั้งที่ 1

ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมือง
และความมั่นคงอาเซียน

พันเอกพรพจน์ เมธาวุฒินันท์
ผู้อำนวยการกองอาเซียน กระทรวงกลาโหม

เรียนท่านวิทยากรและผู้เข้าร่วมการประชุมที่เคารพทุกท่านครับ จริงๆ แล้วกระทรวงกลาโหม อยู่ภายใต้เสาหลักประชาคมการเมืองและความมั่นคง แต่อย่างไรก็ตาม เราก็มีวาระที่จะต้องรับผิดชอบที่จะต้องไปดำเนินการสนับสนุนเสาหลักเศรษฐกิจ และเสาหลักสังคมและวัฒนธรรม ด้วยนะครับ ซึ่งกลไกสำคัญของกลาโหมที่เราได้ดำเนินการอยู่ก็คือ เรามีการประชุมรัฐมนตรีกลาโหม อาเซียนหรือ ADMM ซึ่งก็มีการจัดการประชุมครั้งแรกในปี 2549 โดยมาเลเซียเป็นเจ้าภาพเป็นประเทศแรก ซึ่งวัตถุประสงค์ของการดำเนินการก็คือเราดำเนินการสนับสนุนที่จะให้มีการรวมตัวกัน เป็นประชาคมอาเซียน โดยที่กองทัพได้มาพูดคุยหารือกันโดยเฉพาะผู้นำระดับสูงของเรา ในตอนแรก มีความคิดว่า อาจจะให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพครั้งแรก แต่ว่าตอนนั้นมาเลเซียเป็นประธาน อาเซียนพอดี เราก็เลยยอมให้มาเลเซียเป็นเจ้าภาพนะครับ ซึ่งหลังจากนั้นก็ได้มีการพัฒนาการต่อเนื่อง มาโดยตลอด ซึ่งในการประชุม ADMM ก็มีการประชุมย่อยๆ อยู่อีก 2 การประชุม ก็คือ การประชุม คณะทำงานเจ้าหน้าที่อาวุโสกลาโหมอาเซียนหรือระดับผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหม ก็คือทางผู้บังคับบัญชาของผม หลังจากนั้นก็จะของท่านปลัด ซึ่งเรียกว่าเจ้าหน้าที่อาวุโสกลาโหม อาเซียนหรือ ADSOM ใน working group จะเริ่มประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ก็จะมาเริ่ม ตั้งต้นว่าใครที่มีแนวความคิดว่า อาจจะมีความร่วมมืออย่างไร อาจจะทำอะไรเพื่อให้ภูมิภาคนี้ มีความสงบสุข แล้วก็ตอบสนองต่อภัยคุกคามต่างๆ ซึ่งผลลัพธ์ของการประชุมก็จะมีหลักๆ คือ ปฏิญญาร่วม ท่านรัฐมนตรีของทุกชาติก็จะไปลงนาม หลังจากนั้นก็จะมีการแสวงหาแนวความคิด แล้วก็ แผนการปฏิบัติการต่างๆ นะครับ

ในการประชุมครั้งที่ 1 เป็นแค่การวางรากฐาน มีรัฐมนตรีเข้าร่วมเกือบครบทุกประเทศเว้นแต่ ทางพม่าที่ยังไม่มีความพร้อม ซึ่งในการประชุมครั้งที่ 1 ได้มีการวางรากฐานที่สำคัญสำหรับความร่วมมือของกองทัพต่างๆ ซึ่งปัจจุบันได้มีการพัฒนาไปเป็น ADMM+ คือมีอีก 8 ประเทศเข้ามาร่วมด้วย ซึ่งเป็นแนวความคิดมาจากการประชุมครั้งที่ 2 ซึ่งจัดที่ประเทศสิงคโปร์ สิงคโปร์มีความคิดว่าการกองทัพของอาเซียนเราเองไม่น่าที่จะมีศักยภาพเพียงพอที่จะรับมือภัยคุกคามที่มาจากโลกภายนอกได้ จึงเสนอแนวความคิดว่า เราควรที่จะร่วมมือกับประเทศมหาอำนาจ โดยปัจจุบันมีประเทศคู่เจรจา คือ สหรัฐฯ รัสเซีย จีน เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และอินเดีย ก็เป็นการประชุมแบบคู่ขนานกันกับการประชุม ADMM จัดประชุม 3 ปีครั้งนะครับ สำหรับในครั้งที่ 3 ก็จัดที่ประเทศไทยที่พัทยา ซึ่งช่วงนั้นเราก็มีเหตุการณ์ที่สำคัญ ก็คือเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองเราไม่ค่อยสงบ ซึ่งครั้งที่ 3 นี้ เป็นแนวทางที่ได้คุยกันว่า เราอาจจะลงสู่การปฏิบัติกันได้อย่างไร หนึ่งกับสองเราแค่มาคู่กัน แล้วก็คิดกันว่า 10 ประเทศ ไม่พอควรที่จะขยายออกไปข้างนอก ครั้งที่ 3 ก็เริ่มว่าแล้วเราจะทำอย่างไรกัน ถ้าดูเอกสารหมายเลข 1 กับหมายเลข 3 จะเห็นได้ชัดว่าตัวนี้เป็นเอกสารที่เริ่มเป็น แนวทางจัดทำแผนความร่วมมือต่อกัน นั่นก็คือเรื่องของการใช้ทรัพยากรและศักยภาพทางการทหาร ในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติซึ่งริเริ่มโดยอินโดนีเซีย ปัจจุบันก็ได้มีการร่างเป็นระเบียบประจำด้านนี้ออกมา วัตถุประสงค์ของเราคืออยากจะมีกองกำลังร่วมของอาเซียน ที่จะไปช่วยเหลือด้านภัยพิบัติ แนวความคิดคือเราอยากจะช่วย เช่น ประเทศไทยเราอาจจะจัดเป็น

ชุดสุนัขทหารไว้ มาเลเซียอาจจะจัดเป็นชุด Search and Rescue Team สิงคโปร์อาจจะเป็น เครื่องบิน พอถึงเวลามีกภัยพิบัติเราก็มารวมกันแล้วก็ยกไปช่วยเหลือเลยตรงนั้นนะครับ นี่คือแนวความคิดของเอกสารตัวนี้

สำหรับเอกสารตัวที่สามเป็นแนวความคิดของไทย เป็นเรื่องของความร่วมมือระหว่าง กลาโหมอาเซียนกับองค์กรภาคประชาสังคมด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่เรา เริ่มต้นที่บรรเทาภัยพิบัติก่อน คือเราต้องการให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกับทางทหารด้วย ก็ได้มีการจัดสัมมนาไปหลายครั้งนะครับ เราต้องการที่จะให้ได้ตัวร่างระเบียบปฏิบัติประจำระหว่าง ภาคพลเรือน ทหาร และภาคประชาสังคม ว่าเวลาเกิดภัยพิบัติแล้วเราจะดำเนินการอย่างไรดี ซึ่งปีนี้ได้จัดประชุมครั้งที่ 1 ไปแล้วในการที่เราจะมาทำร่างตัวระเบียบปฏิบัติประจำกัน แล้วก็ในปลายๆ ปีนี้ ก็จะมีการประชุมครั้งที่ 2 จะมีการเชิญชาติสมาชิกอาเซียนเชิญผู้เชี่ยวชาญทั้งหลายมาช่วยกันร่างด้วย

แล้วเราจะทดสอบการฝึกในปีหน้าซึ่งเป็นการฝึกของประเทศสมาชิกอาเซียนด้านการบรรเทาภัยพิบัติ ซึ่งเราจะเอาตัวระเบียบปฏิบัติประจำไปทดสอบ ถ้าใช้ได้แล้วเราก็จะส่งไปทางสำนักงานเลขาธิการอาเซียนเอาไปใช้เลย ก็จะประสบความสำเร็จตรงนี้นะครับ

การประชุมครั้งที่ 4 ที่เวียดนาม เป็นการผลักดันโดยสิงคโปร์เต็มรูปแบบที่จะทำให้เกิด plus ให้ได้ แล้วก็นำไปสู่ว่า plus มี 8 ประเทศตามที่ผมได้บอกไปแล้วนะครับ ซึ่งเราก็ต้องการที่จะได้ขีดความสามารถและศักยภาพของเขา รวมทั้งอีกอย่างก็คือว่า เป็นการที่จะสร้างความสมดุลในภูมิภาคด้วย โดยที่จะมีทั้งจีน รัสเซีย สหรัฐฯ ประเทศมหาอำนาจต่างๆ เข้ามาอยู่ในองค์ประกอบของการประชุม อย่างไรก็ตาม เราจะให้ที่ประชุม ADMM คือรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนตัดสินใจทุกอย่างก่อนทุกครั้ง ไม่ว่าจะทำอะไร แล้วเราก็ค่อยไปเสนอให้เขาทำในวันประชุมถัดไปนะครับ ซึ่งในการ

ประชุม ADMM ครั้งที่ 4 ก็ได้เกิด การประชุม ADMM Plus ครั้งที่ 1 ซึ่งประเทศ Plus กับประเทศ อาเซียนตกลงว่าจะร่วมมือกัน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การช่วยเหลือมนุษยธรรม หรือ AHA 2) ด้านความ มั่นคงทางทะเล 3) ด้านการแพทย์ทางทหาร 4) การต่อต้านการก่อการร้าย และ 5) การปฏิบัติการ รักษาสันติภาพ ก็เป็นไปตามที่ท่านรองอธิบดีต้องการคือเป็น issue เร่งด่วนนะครับ ซึ่งในตอนนั้นก็มีการแย่งกันเป็นประธานร่วมกัน ก็จะเห็นได้ชัดว่าไม่มีไทย เราไปแย่งเขาไม่สำเร็จเพราะว่าพอเขา ประชุมครั้งที่ 1 เขาประกาศไปเลยสามด้าน ตอนนั้นยังไม่มีการจัดตั้งกองอาเซียนขึ้นมานะครับ พอไปประชุมเจ้าหน้าที่ที่ไปประชุมเขาก็บอกว่าไม่รู้จะกลับประเทศไทยได้หรือเปล่า เพราะว่าอยู่ๆ เขาก็ประกาศออกมา 3 ด้านเรียบร้อยแล้ว ซึ่งก็มีด้านความมั่นคงทางทะเล มีมาเลเซีย ออสเตรเลีย เรื่องของการช่วยเหลือมนุษยธรรม มีเวียดนามและจีน เขาก็จับมือกัน เรื่องของปฏิบัติการรักษาสันติภาพ มีฟิลิปปินส์และนิวซีแลนด์ ก็เหลือให้เราอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการแพทย์ทางทหารและด้านต่อต้าน การก่อการร้าย ซึ่งเราก็ไม่มีทางเลือก เพราะด้านต่อต้านการก่อการร้ายเราก็เชิญผู้เชี่ยวชาญทุก กระทรวงมาประชุมกันก็มีความคิดว่าเราไม่เลือกด้านนี้ เราก็เหลือด้านหมอบอย่างเดียว ซึ่งสุดท้าย ก็คือว่าไปลงที่ญี่ปุ่นและสิงคโปร์ เพราะว่าเรามีความร่วมมือกันมาเกือบปีแล้ว ซึ่งนี่ก็คือความซ้ำของ เราที่ต้องยอมรับด้วยนะครับ

จริงๆ แล้วสหรัฐอเมริกาเราจนวินาทีสุดท้ายนะครับ เรื่องต่อต้านการก่อการร้าย แต่ สุดท้ายเราก็ตอบปฏิเสธไป แล้วเราก็ตั้งคณะทำงานผู้เชี่ยวชาญฝ่ายไทยรับหน้ากันไปก่อนให้มี เจ้าหน้าที่ทำ ต่อมาในการประชุมครั้งที่ 5 เรากำลังรบกับกัมพูชาพอดี ซึ่งตอนที่ไปเราก็ยังมีความหวัง ว่าเราอยากจะเป็นประธานร่วมอยู่ ก็เสนอถือธงไปว่าเราจะแก้กฎระเบียบการจับคู่ 1 ต่อ 1 ระหว่าง ประเทศสมาชิกหนึ่งประเทศกับประเทศคู่เจรจาหนึ่งประเทศถือธงไป ในขณะที่เราเสนอในเวที ADSOM Working Group ที่อินโดนีเซียช่วงกุมภาพันธ์ ไม่มีใครที่จะสนับสนุนเราเลยนะครับ เนื่องจาก ว่ากัมพูชาก็คิดไม่ชัดชัดเจนเราตลอดเวลา ในการประชุมครั้งนั้นมีการประชุมทวิภาคีคู่ขนานไปด้วย ครั้งนี้เป็นการเปิดการเจรจาครั้งแรกระหว่างไทยและกัมพูชา ใช้เวทีตรงนี้ ท่านปลัดได้เข้าไปเจรจากับทางกัมพูชาเขาก็ค่อยๆ ยอมใจต่อว่าเราใช้กำลังรุนแรงเกินไป เขาไม่ได้ทำอะไรผิดเลย เราก็รับฟัง ท่านปลัดก็รับฟังอย่างใจเย็น แล้วก็นำตรงนั้นกลับมารายงานท่านนายกฯ อภิสิทธิ์สมัยนั้นนะครับ เวิร์ดครั้งแรกก็ไม่ประสบความสำเร็จในการที่จะแก้ไขกฎระเบียบ เนื่องจากว่าเราไม่สามารถที่จะหา เพื่อนได้เลย เพราะว่าทุกคนก็สงสารกัมพูชา นี่ก็เรื่องตรงนั้นนะครับ หลังจากนั้นในเวทีครั้งที่ 5 ระดับ ปลัดมี Plus เกิดขึ้นแล้ว ทางจีนก็ประสบปัญหาพายุ กับเราเรื่องทะเลจีนใต้เช่นเดียวกัน ทั้งฟิลิปปินส์ เวียดนาม และหลายๆ ชาติ ก็ได้ดำเนินการจัดการกับจีนในที่ประชุมค่อนข้างเยอะครับ ตอนหลังจีน เขาออกมานอกห้องประชุมแล้วก็มาคุยกับเจ้าหน้าที่มาคุยกับผมนะครับ ก็เห็นใจกัน เพราะลักษณะ อากาศเป็นประเทศที่โดนในที่ประชุมเท่าๆ กัน ต่อมาในการประชุม ADMM จะมีการประชุม ADMM Retreat ด้วยอย่างไม่เป็นทางการ แต่ว่าเนื้อหาประชุมก็เป็นการประชุมจริงๆ นะครับ แต่ว่าก็จะ แต่งกายสบายๆ เพื่อให้บรรยากาศผ่อนคลายที่จะพอไปได้ ADMM เวลาเราประชุมเราจะเชิญ

จีนและสหรัฐฯ สลับกันมาใน Retreat นะครับ เพื่อเข้าประชุมกับรัฐมนตรีของอาเซียนทุกประเทศ เพื่อเป็นการสร้างความสมดุล แล้วก็หารือกัน ก็เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ADMM ครั้งที่ 6 ประชุมที่กัมพูชา เราได้เอกสารสำคัญมาคือว่าที่ประชุมคิดว่าจะลดระยะห่างการประชุม ADMM+ จาก 3 ปี เหลือ 2 ปี ให้มันเร็วขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของเรื่องความร่วมมือต่างๆ และครั้งล่าสุด จัดที่บรูไนเมื่อ พฤษภาคมที่ผ่านมา ก็ได้เอกสารสำคัญ

ตามที่ผมได้บอกไปแล้วนะครับว่าจริงๆ แล้วเรามีการประชุม 2 กรอบหลัก ที่นี้เราเริ่มสู่ภาคปฏิบัติแล้ว ในภาคปฏิบัติเราจะมีอยู่ 2 กรอบหลักๆ กรอบแรกก็คือกรอบของรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนหรือ ADMM กับอีกกรอบหนึ่งก็คือกรอบ ADMM+ ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด 12 งานที่เราจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง แบ่งออกเป็นของ กรอบ ADMM 6 งาน และ กรอบ ADMM+ อีก 6 งาน แผ่นต่อไปครับอันนี้เป็นของไทยเรา คือ Civil Society Organisations (CSOs) ที่ผมเล่าไป จัด workshop ไปแล้วสามครั้ง แล้วก็ต้องการที่จะได้ SOP มา ปีหน้าจะมีการฝึกก็กำลังมีการของบประมาณกันอยู่นะครับ ก็น่าจะได้ แผ่นนี้ก็ของอินโดนีเซียเช่นเดียวกันครับที่บอกว่าจะมีกองกำลังร่วมด้านบรรเทาภัยพิบัติ ต่อไปครับอันนี้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของมาเลเซีย เป็นผู้ริเริ่มตอนนี้ก็อยู่ในระหว่างการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งมีผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกระทรวงกลาโหมมา นั่งคุยกันว่าแล้วเราจะทำอะไร วัตถุประสงค์ก็คือเราอยากจะมียุทธโรปกรณ์ที่ผลิตร่วมกันในอาเซียน ก็คือหน้าไปอย่างเรื่องซ้ำมาก เนื่องจากว่าความแตกต่างของแต่ละประเทศสูงมาก เช่น สิงคโปร์เป็นเอกชน มาเลเซียก็ครึ่งๆ ของไทยเราก็ยังเป็นของกลาโหมอยู่ ก็ต้องแก้กฎหมายด้วยโดยเฉพาะของไทย เรื่องกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมยุทธโรปกรณ์ ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง ก็คิดว่าต้องใช้เวลาคับ เรื่องเครือข่ายสันติภาพ ไทยกับอินโดนีเซียร่างร่วมกัน ประสบความสำเร็จด้วยดี จัดประชุมที่ไทยไปแล้ว และปีนี้จะจัดที่อินโดนีเซีย ก็คือเราจะเชื่อมโยงศูนย์สันติภาพ ก็คือว่ามันเหมือนเครื่องจักร เราใส่ Input เข้าไปแล้วก็จะออก Output ออกมา Output ของเราก็คือ Peace Keeper หรือกองกำลังรักษาสันติภาพนั่นเอง ปัจจุบันในอาเซียนมีอยู่ 5 ประเทศที่มี ก็คือ มาเลเซีย ไทย กัมพูชา อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มีอยู่ 5 ชาติที่มี เราจะเชื่อมโยงศักยภาพการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่โดยวางแผนไว้ว่าอีก 10 ปีข้างหน้าเป็นต้นไปเราจะมีกองกำลังรักษาสันติภาพของอาเซียนที่ไปปฏิบัติภารกิจของ UN ก็เป็นความไม่ฝันของบรรดาศูนย์รักษาสันติภาพของอาเซียน ต่อไปครับอันนี้ก็ Plus มีอยู่ 6 เหมือนกันของเดิมมีอยู่ 5 ด้าน อย่างที่ได้พูดไป ที่เราไปไม่ทัน ของเดิมมีอยู่ 3 ปี นะครับ 2554-2556 ปัจจุบันปีนี้เป็นปีแห่งการฝึกร่วม 5 ด้านนี้ฝึกพร้อมหมดนะครับ รัฐบาลก็สนับสนุนเงินมาให้เรา 30 ล้านบาท ต่อไปคือวงรอบใหม่ปี 2557-2559 ซึ่งเราจะเป็นประธานร่วมกับรัสเซีย ด้านการแพทย์ทางทหาร ซึ่งครั้งแรกเราอยากจะทำกับสหรัฐฯ แต่สหรัฐฯ ไม่ต้องการ เพราะอยากจะเป็นด้านบรรเทาภัยพิบัติกับเรื่องความมั่นคงทางทะเล เราก็ไปจับกับจีนนะครับ จีนก็ถอดอกเล็กน้อยแล้วก็บอกว่ามีคนติดต่อเราเยอะ แต่จริงๆ แล้วสองชาตินี้ลืมนี่ จะเห็นได้ว่าไม่มีสองชาตินี้เลยนะครับ ไม่มีชื่ออยู่เลย สองชาตินี้ลืมนี่ว่าปีที่แล้วถูกตึกใหม่บอกว่าใครเป็นแล้วจะให้สิทธิกับคนที่ไม่เคยเป็นก่อนนะครับ เพราะฉะนั้นก็เลยไม่มีสองชาตินี้เลย เราที่เลยจำเป็นต้องจับกับรัสเซีย เนื่องจากว่าเป็นมิติ

สภาพลาโหมทำให้เจ้าหน้าที่ที่ไปประชุมจะต้องทำอะไรก็ได้ ให้ได้การแพทย์ทางทหารมา เราทำทุกวิถีทางที่จะให้ได้นะครับ ในขั้นต้นจีนบอกจะให้รอทางปักกิ่งก่อน เนื่องจากว่าเป็นช่วงตรุษจีน แต่เรารอไม่ได้ เนื่องจากว่าถ้าเรากลับมาแล้ว ไม่ได้การแพทย์ทางทหารมา พวกผมที่ไปก็คงจะต้องอยู่ที่บรูไนเลยอาจจะกลับมาไม่ได้ เราก็เลยไปทาบถามทางรัสเซีย เนื่องจากทางสหรัฐฯได้บอกเราก่อนว่ารัสเซียเสนอ ด้านเดียวคือ ด้านแพทย์ เราก็ไปลอบบีซึ่งทางจีนโกรธเคืองเหมือนกัน แต่กว่าจะอธิบายให้เข้าใจว่ามันเป็นกฎกติกาจริงก็ใช้เวลาอยู่นานกว่าเขาจะเข้าใจ ที่จริงแล้วมันเป็นกฎกติกาจริงๆ ว่าเราต้องจับคู่รัสเซีย ไม่งั้นรัสเซียจะไปจับคู่กับลาวแทนที่ จะทำให้ประเทศไทยเราขาดอัยกับใครก็ได้ ไม่ได้ อันนี้ก็เป็นสรุปคร่าวๆ นะครับ ที่ผมพูดเป็นเรื่องของผู้ปฏิบัตินะครับ แค่นี้ก่อนดีกว่าครับ ขอขอบคุณครับ

.....

การสัมมนาครั้งที่ 1

ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมือง
และความมั่นคงอาเซียน

รศ.ดร.ประภัสสร เทพชาตรี

ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในส่วนของผมนะครับ ก็จะเป็นคนพูดคนสุดท้ายในช่วงเช้านี้ ในเรื่องของประเด็นต่างๆ ที่ผมอยากจะเรียนก็คือว่า ในหัวข้อเรื่องของวิเคราะห้ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย ผมคิดว่าเราคงจะต้องมีการประเมินกัน แล้วในที่สุดจากการประเมินอันนี้ก็就会导致ไปสู่การที่เราจะต้องเดินหน้าต่อไปในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์แบบที่สุดนะครับ ดังนั้นในตอนแรกผมจะกล่าวถึงแผนการจัดตั้งประชาคมอาเซียน อย่างเร็วๆ แล้วไปต่อ ในเรื่องของ การประเมิน แล้วก็การนำเสนอว่าเราจะเดินหน้าต่อไปอย่างไร

ในส่วนแรกในเรื่องของแผนของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนซึ่งก็เหมือนจะเป็นการสร้างบ้านนะครับ สร้างบ้าน 3 หลัง หลังหนึ่งก็คือว่าประชาคมการเมืองและความมั่นคง อีกหลังหนึ่งก็คือประชาคมเศรษฐกิจ อีกหลังหนึ่งก็คือประชาคมสังคมและวัฒนธรรม จะมีบ้านสามหลังเกิดขึ้น โดยหวังว่าบ้านเหล่านี้จะสร้างเสร็จในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ขณะนี้กำลังเร่งสร้างอยู่แล้วก็มีความคืบหน้าพอสมควร ตัวแบบแปลนบ้านนี้ออกมาแล้วหลายปีที่เราเรียกว่า blueprint นะครับ เราคาดว่าตัวพิมพ์เขียวว่าเขานั่นอะไรบ้าง และบ้านหลังนี้น่าจะมีรูปร่างหน้าตาอย่างไรทั้งสามหลังนี้

ในเรื่องของประชาคมการเมืองและความมั่นคง มีหลายเรื่องหลายประเด็นที่เดี๋ยวยกตัวอย่างที่ ท่านรองอธิบดีบรรยายไปแล้ว ผมอยากจะขอเน้นว่าจริงๆ แล้ว ถ้า highlight จริงๆ น่าจะมีอยู่สัก 3-4 เรื่อง หนึ่งก็คือเรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตยและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน สอง ก็คือเรื่องของการป้องกัน และแก้ไขความขัดแย้ง สาม ก็คือเรื่องเกี่ยวกับการจัดการปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ และสี่ ก็คือเรื่องของภัยพิบัติ นี่ก็คือเรื่องใหญ่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคง ซึ่งขณะนี้อาเซียนทั้ง 10 ประเทศก็กำลัง ที่จะร่วมกันในเรื่องของความร่วมมือทั้งสี่ด้าน แล้วก็หวังว่าความร่วมมือต่างๆ กลไกแก้ไขความขัดแย้งต่างๆ จะเสร็จภายในปี 2015 ซึ่งถ้าจะดูในแง่ของความคืบหน้าในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนก็ถือว่าคืบหน้าไปในระดับหนึ่ง แต่ว่าคงจะยังไม่เสร็จสมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ ผมมีความเชื่อว่า ในปี 2015 ที่เราจะประกาศว่าเราจัดตั้งประชาคมอาเซียนแล้ว ประชาคมอาเซียนก็คงจะยังไม่สมบูรณ์ หมายความว่าบ้านทั้งสามหลังยังสร้างไม่เสร็จดี แต่ว่าเราก็จะต้องเข้าไปอยู่กันแล้วในช่วงปลายปี 2015 นี้ นะครับ

สำหรับในเรื่องของประชาคมเศรษฐกิจก็จะมีเรื่องของ การเปิดตลาดและฐานการผลิตเดี่ยว เรื่องของการเคลื่อนย้ายสินค้า เรื่องของการบริการ เรื่องของการลงทุน เรื่องของการเคลื่อนย้ายเงินทุน แล้วก็เรื่องของการเคลื่อนย้ายแรงงานมีฝีมือเสรี ก็จะมี 5 ด้านด้วยกัน ผมขอพูดไปในภาพรวมเลย แล้วก็กันนะครับ เพื่อที่จะได้ฉายเป็นภาพใหญ่สำหรับวันนี้ทั้งวัน แล้วก็ไปแตะในเรื่องเสาคี่อื่นด้วยเพื่อที่จะให้เห็นภาพทั้งหมด เพราะว่า ในช่วงบ่ายก็จะมี การพูดเรื่องเสาสังคมและเสาเศรษฐกิจนะครับ

ทีนี้ในส่วนของเสาสังคมก็จะมีเรื่องใหญ่ๆ อยู่ 5 เรื่องด้วยกัน ก็คือเรื่องของการพัฒนามนุษย์ สวัสดิการสังคม สิทธิ สิ่งแวดล้อม และเรื่องอัตลักษณ์ จะมีอยู่ 5 เรื่องใหญ่ๆ ด้วยกันในเรื่องของประชาคมสังคมและวัฒนธรรม นี่ก็คือประเด็นหลักๆ ทั้งหมด ที่จะเกิดขึ้นภายในปี 2015 ที่เราเรียกว่าประชาคมอาเซียน ซึ่งผมบอกว่าจะมีสามเสาแล้วที่บ้านสามหลังนี้รูปร่างหน้าตาก็จะเป็นประมาณนี้

คำถามต่อไปแล้วเมื่อมันจะเกิดประชาคมอาเซียนแล้วตกลงไทยเราจะเตรียมยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างไรเราจะเตรียมความพร้อมอย่างไร ในประเด็นนี้ผมก็อยากจะกล่าวว่าเรื่องสำคัญที่จะถามต่อไปว่าตกลงแล้วเรามีความคืบหน้ามากน้อยแค่ไหนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เรามีความพร้อมแค่ไหนแล้วในเรื่องของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผมคิดว่าเราก็มีความคืบหน้าไปในระดับหนึ่ง แต่เราก็ยังไม่สมบูรณ์ แต่ว่าการที่เราจะพร้อม ผมมองว่าเราจะต้องมีแผนจะต้องมียุทธศาสตร์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนะครับ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทั้งสามเสา กำลังทำไปบ้างแล้ว ในบางมิติบางประเด็นก็ยังมีกรบ้านต้องทำต่อนะครับ แล้วก็การเตรียมตัวซึ่งต้องเตรียมทั้งคน เตรียมบุคลากรภาครัฐ เตรียมบุคลากรภาคเอกชน เตรียมประชาชนคนไทยให้พร้อม เตรียมองค์กร เตรียมระบบอะไรต่างๆ ให้พร้อม ซึ่งผมก็คิดว่าเรายังไม่พร้อมเหมือนอย่างที่ท่านดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ ได้พูดไปว่าเรายังไม่พร้อมนะครับ ถึงแม้ว่าจะเริ่มเตรียมตัว การตื่นตัว แต่ว่าเราก็ยังมีปัญหาอีกหลายเรื่องนะครับ

ครับเรามาดูกันนะครับว่า ถ้าเราจะมียุทธศาสตร์ในการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์แบบจะต้องเป็นอย่างไร แล้วก็ก็จะเห็นภาพชัดขึ้นนะครับว่าเราจะต้องทำการบ้านต่ออย่างไรกันบ้างนะครับ ในการที่เราจะมียุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผมมองว่าจุดแรกเลยในการบ้านของเรา ก็คือเราจะต้องทำ SWOT Analysis คือ การทำการวิเคราะห์ผลกระทบทั้งในเชิงบวกและในเชิงลบของประชาคมอาเซียนต่อไทย แล้วก็วิเคราะห์ว่าจุดอ่อนจุดแข็งของไทยอยู่ตรงไหน เราจะเป็นอย่างไหนอาเซียน เราจะเป็นผู้นำในอาเซียน เราอยู่แถวหน้าอาเซียนหรือว่าเราอยู่ตรงกลางอาเซียน หรือว่าเราอยู่ปัวในอาเซียน อันนี้เราต้องมีการประเมินการทำ SWOT Analysis เสร็จก็จะนำไปสู่การจัดทำวิสัยทัศน์การทำยุทธศาสตร์ของประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งตรงนี้ผมคิดว่ายังเป็นกรบ้านของเราอยู่นะครับ

ในประเด็นแรกก็คือเรื่องของวิเคราะห์ผลกระทบของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนต่อไทย ซึ่งแน่นอนว่ารัฐบาลก็คงจะต้องทำการบ้านตรงนี้ในเรื่องของการวิเคราะห์ผลกระทบ ซึ่งผมก็อยากจะเสนอเป็นตุ๊กตา อันนี้คร่าวๆ เพราะว่าเวลาจำกัด เสนอเป็นตุ๊กตาว่าการวิเคราะห์ผลกระทบอย่างคร่าวๆ นี้ผมมองอย่างไร ผมมองว่า ผลกระทบในเชิงบวกก็คือความร่วมมือระหว่างอาเซียนจะเพิ่มมากขึ้นในเรื่องของประชาคมการเมืองและความมั่นคง ก็คือความร่วมมือในเรื่องสิทธิมนุษยชนจะเพิ่มขึ้น ความร่วมมือในเรื่องกลไกแก้ไขความขัดแย้งจะเพิ่มขึ้นความร่วมมือในการจัดการความมั่นคงในรูปแบบใหม่จะเพิ่มขึ้น ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติร่วมกันจะเพิ่มขึ้น อันนี้ก็จะเป็ผลกระทบในเชิงบวก ส่วนผลกระทบในเชิงลบ แม้ว่าจะมีความร่วมมือเพิ่มขึ้นก็ตาม ขณะเดียวกันปัญหาจะเพิ่มตามมากยิ่งขึ้นไปด้วย อย่างเช่น จะมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น เพราะว่ามีการเปิดเสรี การเคลื่อนย้ายบุคคล คนไปมาหาสู่กันง่ายยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นโอกาสที่จะมีการละเมิดสิทธิต่างๆ เช่น สิทธิแรงงานต่างด้าว มีการค้ามนุษย์มากขึ้นก็อาจเป็นไปได้นะครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็อาจจะเป็นผลกระทบในเชิงลบต่อไทย โดยปัญหาอาจจะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยนะครับ

ส่วนในเรื่องของประชาคมเศรษฐกิจจะกระทบต่อไทยอย่างไรนะครับ ซึ่งตรงนี้ก็เป็นเรื่องใหญ่ เราก็มองมาพูดกันต่อในช่วงบ่ายวันนี้ละครับ ผมก็มองคร่าวๆ ว่า ผลกระทบในเชิงบวกก็คือ สินค้าและบริการที่ไทยได้เปรียบจะมีโอกาสส่งออกไปสู่ตลาดอาเซียนมากขึ้น ธุรกิจไทยจะมีโอกาสเข้าไปลงทุนในประเทศอาเซียนมากยิ่งขึ้น ไทยมีศักยภาพเป็นศูนย์กลางโครงสร้างพื้นฐานของอาเซียนนะครับ ส่วนผลกระทบในเชิงลบก็คือ สินค้าและบริการที่ไทยเสียเปรียบอาจจะประสบปัญหาในการแข่งขันกับต่างประเทศ จะมีการลงทุนจากประเทศอาเซียนเข้ามาในไทยมากขึ้นทำให้เกิดการแข่งขันสูงขึ้น อันนี้ก็เป็นประเด็นหลักๆ ในเรื่องของประชาคมเศรษฐกิจนะครับ

ส่วนผลกระทบของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมต่อไทย ผมก็มองว่าผลกระทบในเชิงบวกก็คือ จะมีความร่วมมือมากขึ้น ความร่วมมือในเรื่องของการพัฒนามนุษย์ระหว่างอาเซียนด้วยกัน

10 ประเทศจะเพิ่มขึ้น ความร่วมมือในเรื่องสวัสดิการสังคม ความร่วมมือในด้านการส่งเสริมสิทธิผู้ด้อยโอกาส ความร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อม ความร่วมมือในการสร้างอัตลักษณ์อาเซียนทั้ง 5 ด้านก็คงจะเพิ่มขึ้นจากการเป็นประชาคมอาเซียน แต่ในขณะเดียวกันปัญหาต่างๆ ก็อาจจะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ปัญหาเรื่องของการศึกษา ปัญหาเรื่องสวัสดิการสังคมที่อาจจะเพิ่มตามมาจากปัญหาเรื่องของการค้ามนุษย์ ยาเสพติดต่างๆ ภาวะเรื่องสวัสดิการสังคมก็อาจจะเพิ่มขึ้นนะครับ รวมทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อม อาจจะมีเพิ่มขึ้นด้วย อันนี้ก็เป็นเรื่องของภาววิเคราะห์ผลกระทบต่างๆ อย่างคร่าวๆ นะครับ

ต่อไปก็คือภาววิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของไทย แล้วก็วิเคราะห์ว่าไทยจะอยู่ตรงไหน ไทยจะเป็นอะไรในอาเซียน ผมก็เสนอเป็นตุ๊กตาอย่างนี้ครับว่า ในแง่ของจุดแข็งอย่างที่ท่าน ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ ได้กล่าวไปแล้วเรามี GDP เป็นอันดับสองของอาเซียน ขนาดเศรษฐกิจไทยใหญ่เป็นอันดับสองของอาเซียนรองจากอินโดนีเซีย ซึ่งเราก็ไม่เล็ก นะครับ เราเป็นอันดับสองของอาเซียนในแง่ของ GDP นะครับ นอกจากนั้นแล้วไทยเรายังมีศักยภาพที่จะการเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจของอาเซียนอย่างที่ท่าน ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ กล่าวไปแล้วว่าอุตสาหกรรมรถยนต์ของไทยเราไม่เป็นรองใคร

ในอาเซียนแน่นอน นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมอยู่อีกหลายอุตสาหกรรมที่เราเป็นหนึ่งในอาเซียนนะครับ เรามีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวของอาเซียนแน่นอน กรุงเทพฯ ถูกจัดอันดับว่าเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวที่สุดในโลก กรุงเทพฯ ไทยเราก็ทราบดีว่าเราเป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากแล้วก็ติดอันดับโลกโดยตลอดอยู่แล้ว เรามีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางภาคบริการของอาเซียน ไทยมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ตรงกลางอาเซียน ดังนั้นในเรื่องของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจุดตัดก็จะอยู่ที่ประเทศไทยหมด ไม่ว่าจะเป็นถนนเส้นจากตะวันตกไปตะวันออกของอาเซียนก็ต้องผ่านไทย รถไฟจากเหนืออาเซียนไปสู่อีสานก็ต้องผ่านไทย ไทยจึงเป็นศูนย์กลางของอาเซียน ไทยคือศูนย์กลางในด้านต่างๆ ของอาเซียนนะครับ อันนี้ก็เป็นที่ชัดเจน

สำหรับจุดอ่อนอันนี้เราคงได้ฟังมาเยอะแล้วจากท่าน ดร.สุรินทร์ ในช่วงเช้าจะครับว่าเรามีปัญหาเยอะมากขนาดไหน ปัญหาในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน ในระบบโทรคมนาคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาคุณภาพชีวิต ปัญหาการจราจร ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาการศึกษา ปัญหาระบบราชการที่ไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาวิกฤตการณ์เมืองที่คนไทยตื่นก้องทำให้เมืองไทยก็หยุดนิ่งมาหลายปีแล้ว ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่ 16 ปีผ่านมา แล้วหลังวิกฤตต้มยำกุ้ง แต่ไทยก็ยังเหมาหมัดอยู่ เรายังไม่ฟื้น เต็มตัว นี่ก็จุดอ่อนของเราในขณะนี้นะครับ นอกจากนี้เรายังไม่พร้อมไม่ว่าจะเป็นเรื่องบุคลากร ในเรื่องของโครงสร้างองค์กร ในเรื่องของฐานข้อมูลต่างๆ เพื่อรองรับต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อย่างที่ท่าน ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ กล่าวไปแล้วว่าเราอยู่ในอันดับ 4 ในอาเซียน สิงคโปร์เหนือเรา มาเลเซียเหนือเรา บรูไนเหนือเรา นี่ก็จุดอ่อนของเราคือ ได้แค่อันดับ 4 ในเรื่องของ GDP ต่อหัว สิงคโปร์ประมาณ 30,000-40,000 เหรียญต่อคน ต่อปีไปแล้ว บรูไนก็ประมาณ 30,000 มาเลเซียก็ประมาณ 10,000 เหรียญต่อคนต่อปี ไทยประมาณสัก 4,000-5,000 เท่านั้นเอง เราอยู่อันดับสี่นะครับ นี่ก็จุดอ่อนของเรา

ถามว่าตกลงแล้วจากการวิเคราะห์ทั้งหมดทั้งผลกระทบเชิงบวกเชิงลบ จุดอ่อน จุดแข็งตกลงเราจะทำอะไรในอาเซียน คำตอบของผมก็คือว่าผมเชื่อและผมก็ได้ยืนยันที่ ดร.สุรินทร์พูดแล้ว ผมก็รู้สึกเห็นด้วยอย่างมากเลยนะครับว่า why can't we be number one ทำไมเราจึงเป็นอันดับหนึ่งในอาเซียนไม่ได้ ทำไมเราจึงต้องยอมรับว่าเราเป็นอันดับสี่ แล้วต่อไปทำไมเราต้องยอมรับว่าเราจะเป็นอันดับ 5 อันดับ 6 อันดับ 7 ทำไมเราจะเป็นอันดับหนึ่งไม่ได้ ผมคิดว่าเราเป็นได้นะครับ ถ้าเรามีความฝัน ถ้าเรามียุทธศาสตร์ที่ดี เราสามารถพลิกฟื้นประเทศไทยให้กลับมารุ่งโรจน์ได้อีกครั้ง เราตกต่ำมาหลายปีแล้วนะครับ ทั้งวิกฤตเศรษฐกิจ วิกฤตการณ์เมืองทำให้ประเทศไทยตกต่ำถอยหลังลงคล่องไปเรื่อยๆ ผมเชื่อในข้อเสนอของ ดร.สุรินทร์ว่า ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องปฏิรูปประเทศไทย ต้องพลิกฟื้นประเทศไทยให้กลับมารุ่งโรจน์อีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นผมจึงเชื่อว่าวิสัยทัศน์ของไทยในอาเซียน ก็คือ เราจะต้องเป็นศูนย์กลางของประชาคมอาเซียนนะครับ เราจะต้องเป็น number one ในอาเซียน ถึงแม้ว่าเราจะต้องทำงานหนักก็ตาม ถ้าเราต้องการที่จะเป็น number one ในอาเซียนเราก็คงจะต้องทำการบ้านอีกเยอะ ซึ่งผมก็คิดว่ามันเป็นสิ่งที่ท้าทายเรามาก ถ้าเราอยากจะทำให้ลูกหลานเราอยู่ดีกว่านี้ มีชีวิตที่ดีกว่านี้ ผมคิดว่าอันนี้มันน่าจะเป็นเป้าหมายของเราคือ เราจะต้องทำให้

ประเทศเราดีที่สุด ไม่ใช่เราพอใจในสถานะที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ซึ่งมันถอยหลังลงคลองลงไปทุกวันนะครับ
ดังนั้นยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนของไทย ก็คือ ไทย
จะต้องเป็นประเทศแห่งประชาธิปไตยในอาเซียน ไทยไม่เป็นรองใครในเรื่องของประชาธิปไตย ไทย
ไม่เป็นรองใครในเรื่องสิทธิมนุษยชน เราจะต้องเป็นประเทศแห่งสิทธิมนุษยชนในอาเซียน
เราสามารถมีบทบาทนำได้ เราควรจะมียุทธศาสตร์ความร่วมมือในการจัดการปัญหาความมั่นคง
รูปแบบใหม่ในกรอบอาเซียนนะครับ นี่ก็คือหลักๆ รวมทั้งไทยก็ควรจะมีบทบาทในเรื่องของการที่จะ
พยายามเสริมสร้างกลไกและแก้ไขความขัดแย้งของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพ อันนี้ก็หลักๆ ในเรื่อง
ของประชาคมการเมืองและความมั่นคงนะครับ

ส่วนในเรื่องของประชาคมเศรษฐกิจ ผมก็คิดว่าไทยควรมียุทธศาสตร์ในการที่จะทำให้
เราเป็นศูนย์กลางการค้าและการบริการของอาเซียน เราควรมียุทธศาสตร์ในการที่จะทำให้ไทย
เป็นศูนย์กลางของด้านโครงสร้างพื้นฐานของอาเซียน ซึ่งตรงนี้ก็ศักยภาพและความเป็นไปได้
ค่อนข้างสูง เพราะอย่างที่ผมเขียนไปแล้วว่า เรามีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ช่วยเราเยอะ เราอยู่ตรงกลาง
อาเซียนพอดี สิ่งก็ตามมากก็คือ การพัฒนาทางด้าน logistics การเป็นศูนย์กลางทางด้านคมนาคม
ขนส่ง นี่ก็คือสิ่งที่น่าจะเป็นยุทธศาสตร์ของไทยต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนะครับ

ส่วนในเรื่องของยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมนั้น ผมก็คิดว่าไทย
สามารถที่จะเป็นประเทศชั้นนำในด้านการศึกษา ในด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอาเซียนได้
เราสามารถที่จะมีบทบาทนำในการเสริมสร้างความร่วมมือไม่ว่าจะเป็น ด้านสวัสดิการสังคม
ด้านสิทธิผู้ด้อยโอกาส หรือด้านสิ่งแวดล้อมของอาเซียนได้นะครับ ไทยยังสามารถที่จะมีบทบาทนำ
ในการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน เพราะว่าไทยเป็นประเทศ ที่มีความพิเศษในเรื่องของพหุสังคม พหุ
วัฒนธรรม เรามีหลายเชื้อชาติหลายวัฒนธรรม เราสามารถเป็นผู้นำในการสร้างอัตลักษณ์ได้
ในเรื่องของการส่งเสริมความร่วมมือทางด้านวัฒนธรรมของอาเซียนได้ เป็นศูนย์กลางของการ
แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของอาเซียน

สุดท้ายก็คือในเรื่องของการเตรียมความพร้อมนะครับ นอกจากเราจะต้องมียุทธศาสตร์ใน
การเข้าไปสู่ทั้งสามเสาแล้ว เราจะต้องมียุทธศาสตร์การเตรียมตัวเราให้พร้อมด้วย นั่นก็คือเรื่องของ
การเตรียมคน เตรียมองค์กร เตรียมระบบ เตรียมคนก็คือ ทั้งบุคลากรภาครัฐ ทั้งนักธุรกิจ ทั้งคนไทย
เพราะฉะนั้นจะต้องมีความพร้อมในด้านทักษะ ซึ่ง ดร.สุรินทร์ได้เน้น ซึ่งผมก็เห็นด้วยว่า ภาษา
อังกฤษถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องพร้อม ในเรื่องของทักษะด้านภาษาอังกฤษ ทักษะคิดต้องเปลี่ยน แล้ว
ก็ปรับโครงสร้างองค์กร ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่สร้างโอกาสการทำงานในเชิงรุก
ในระดับ อาเซียนแล้วก็ในระดับนานาชาติ แล้วก็จัดทำฐานข้อมูลเพื่อพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
นะครับ นี่ก็คือทั้งหมดที่ผมอยากจะขอแนะนำเสนอในเรื่องเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคม
อาเซียนของไทย ก็คงจะพอดีกับเวลานะครับ ก็ขอจบแค่นี้ครับ

.....

การสัมมนาครั้งที่ 2

ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมสังคมและ
วัฒนธรรมอาเซียน

คุณปรัชญาณี พราหมพันธ์

อดีตผู้อำนวยการกองอาเซียน กระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์

เมื่อเข้าได้มาฟังท่านสุนทรภู่พูด ที่ท่านสุนทรภู่บอกว่า ทำงานที่สำนักงานเลขาธิการอาเซียน มา 5 ปี มีนายกรัฐมนตรี 5 คน ดิฉันก็จะขอบอกด้วยความภูมิใจว่าดิฉันมาทำงานที่กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งน่าจะได้ที่ชื่อว่า เป็นชื่อกระทรวงที่ยาวที่สุดในโลก ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษนะคะ กระทรวงฯ ตั้งมาเมื่อ 8 ปีที่แล้ว ดิฉันได้รัฐมนตรีคนปัจจุบัน คนที่ 13 นางภูมิใจใหม่คะ นี่คือสิ่งที่ไม่ได้เตรียม ก็คิดเอาแล้วกันว่าคนไทยมีความสามารถหลากหลาย ใครก็มาเป็นรัฐมนตรีได้นะคะ สับเปลี่ยนกันได้ ไม่ได้ประชดนะคะ

ก็จะขอเล่าเรื่องของเสาสังคมและวัฒนธรรม อย่างที่ท่านผู้ดำเนินรายการบอกว่า เราก็เป็นหนึ่งในระหว่างสามเสา ซึ่งมีเสาเศรษฐกิจ (AEC) เสาการเมืองและความมั่นคง (APSC) และเสาที่สามคือ เสาสังคมและวัฒนธรรม (ASCC) เสานี้ไม่ค่อยมีใครเรียกด้วยอ ดิฉันอยากจะให้เรียกบ่อยๆ อย่ายี้เรียกประชาคมอาเซียนว่า AEC เลย ให้เรียกว่า AC จะดีกว่า แล้วก็ถึงอีกสองเสาด้วยว่ามันมีทั้งหมดสามเสา ที่นี้ในเสาสังคมต้องทำความเข้าใจกันก่อน ระหว่างบริบทอาเซียนและบริบทการพัฒนาทั่วไป กระแสหลักธรรมดามันมีการคาบเกี่ยวกันอยู่แล้วก็จะมีหลายคนเข้าใจผิดว่า พอเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้วไทยต้องทำอะไรให้มันผิดแปลกจากเดิม ซึ่งมันไม่ใช่ ก็อย่างที่ท่านสุนทรภู่บอกก็คือว่า ไทยยังไม่ได้ทำสิ่งที่ควรจะทำให้มันเป็นเรื่องเป็นราว ซึ่งก็คือพื้นฐานในคุณภาพของความเป็นคนไทย คุณภาพความเป็นมนุษย์ นอกจากจะเลี้ยงดูตัวเองได้แล้ว ยังสามารถที่จะผลิตอะไรออกมาด้วยตัวเองในนามของประเทศไทย หรือส่งออกแล้วก็ใช้เองอะไรอย่างนี้ เรายังอยู่ไกล ฉะนั้นไม่เกี่ยวกับอาเซียนหรืออะไร มันทับซ้อนกันอยู่ ฉะนั้นเวลาเราจะวิจัยอะไรสักอย่างว่า จากผลกระทบอาเซียนโดยเฉพาะเสาสังคมจะ ค่อนข้างยาก เพราะว่ามันเป็นการพัฒนากระแสหลัก ปกติมันแหละ เพียงแต่ว่าอาเซียนก็จะมาดูว่าถ้าในบริบทอาเซียนเราจะสนใจอะไรเป็นพิเศษ เดี่ยวดิฉันจะบอกให้ว่า ในบริบทอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรมมีอะไรผิดแปลกจากการพัฒนากระแสหลักมากนักน้อยแค่ไหน ส่วนใหญ่บริบทอาเซียนจะไปชัดเจนอยู่ในเสาที่สองก็คือเสา AEC เพราะว่าเป็นข้อตกลงใน 10 ประเทศที่ชัดเจนที่จะต้องทำร่วมกัน มี Timeline มีอะไรเยอะเยาะที่จะต้องปฏิบัติ ส่วนเสาสังคมและวัฒนธรรมก็มีอยู่ ไม่ใช่ไม่มี เพราะทั้งสามเสาคาบเกี่ยวกัน

อยากจะเริ่มต้นด้วยข้อมูลอันนั้นนะคะ ก็คือว่าประเทศไทย ถ้าตามสถิติ ตามคำนิยามของ UN เราเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเรียบร้อยแล้ว ก็คือว่า ถ้ามีประชากรอายุ 60 ปี เกิน 10 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากรทั้งหมดแล้ว ของเราก็เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว นะคะ เราตามหลังสิงคโปร์อยู่ แต่สิงคโปร์เขาไม่น่ากลัวเพราะว่านโยบายค่อนข้างจะรองรับอย่างชัดเจน ก็คือแม้ว่าเขาจะเกษียณอายุที่ 65 ปี แต่แม้อายุ 65 ก็ถือว่าเป็นพลเมืองที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Productive คือว่ายังมีประโยชน์อยู่ ทำประโยชน์ได้ เพราะฉะนั้นก็ยังไม่น่ากลัว แต่สังคมคนไทยมีผู้สูงอายุเยอะ แล้วก็พลเมืองที่สามารถทำงานเป็นแรงงานน้อย เขาก็เลยเรียกว่าสังคมแห่ง จะมีหลายกระทรวงหลายหน่วยงานโดยเฉพาะภาครัฐจะเกิดช่องว่างระหว่างข้าราชการใกล้เกษียณ แล้วก็โตขึ้นมาไม่ทันกระโดดไปเลย สมมติว่า C8 C9 C10 ถึงเวลาเกษียณ แต่ข้าราชการเด็กยังงๆ อยู่เลยว่าพวกพี่ๆ ลุงๆ ป้าๆ ทำอะไรกันอยู่ พวกเขาตามไม่ทัน อันนี้หลายกระทรวงก็เป็น ไม่ใช่เฉพาะพม. กระทรวงเดียว

อันนี้เป็นปรากฏการณ์ของเรื่องโครงสร้างทางประชากร แล้วก็พลเมืองที่เป็นข้าราชการด้วย ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการทำงานอาเซียน

ทีนี้จะขอเข้าเรื่องของสิ่งที่เรียกว่าเป็นเสาสังคมว่าหน้าตาเป็นอย่างไร อย่างที่อาจารย์ประกฤษสรูปุดเมื่อเช้าณะคะ หน้าตาของเราคือสิ่งที่อาจารย์ประกฤษสรูปุด ตามกฎบัตรอาเซียนจะมีอยู่ข้อหนึ่งที่อาเซียนกล่าวพูดเสมอว่าเราจะเป็นประชาคมเพื่อประชาชน หรือ People-oriented Community ฉะนั้นในเสาสังคมและวัฒนธรรมเข้มซับประชาชนมากที่สุด โกล์ขีดประชาชนมากที่สุด เมื่อกฎบัตรอาเซียนเขียนไว้อย่างนั้นแล้ว เราจะทำอย่างไรให้ประชาชนรู้สึก แล้วให้เกิดขึ้นจริงๆ ว่าเป็นประชาคมเพื่อประชาชน อันนี้บอกตรงๆ ว่ากำลังอยู่ในระหว่างการเดินทาง อาจมีการแวะแยกไปแยกมาบ้าง ในฐานะที่ผม เป็นกระทรวงหลักเราให้ความสำคัญต่อสิ่งนั้นะคะ ฉะนั้นก็จะขอเล่าเลยว่าเราให้ความสำคัญอย่างไร ความที่ว่าประชาคมเพื่อประชาชนหมายถึงว่าประชาชนจะต้องได้มีส่วนร่วมในกระบวนการการเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งในการผลักดัน ทั้งในการขับเคลื่อน นอกจากที่เรามีคณะกรรมการแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยภาครัฐทั้งหมดเลย ตอนนั้นเรากำลังจะตั้งกลไกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนและถาวร ซึ่งเป็นความคิดที่ทางผม คิดมานานแล้ว ก็คือเราจะให้มีคณะกรรมการภาคประชาชนเป็นขั้นแรก ทีนี้ถ้าคณะกรรมการภาคประชาชนเกิดขึ้นได้ในเสาสังคม ก็แล้วแต่ว่าศักยภาพของคณะกรรมการและความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการภาครัฐและภาคประชาชนไปได้ดีแค่ไหน ขึ้นต่อไปก็จะก้าวไปอย่างเป็นธรรมชาติ ถ้าเป็นไปได้ด้วยดีประชาชนก็จะมีสิทธิ มีเสียง ก็จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งและขับเคลื่อนประชาคม โดยเฉพาะมิติ ด้านสังคมและวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม ถ้าเราทำได้สำเร็จ เชื่อว่าจะเป็นประเทศแรกในอาเซียนที่ทำเรื่องนี้ได้นะคะ เราก็มองในแง่บวกในเรื่องนี้ไว้ก่อน และอย่างที่อาจารย์ประกฤษสรูปุดว่าแต่ละบ้าน ก็จะมี Blueprint ของตัวเอง ฉะนั้นใน Blueprint ของ ASCC ก็จะดึงมาจากตรงนี้เยอะมาก ที่เขียนไว้ว่า พลังประชาชนมีความอยู่ดีกินดี สวัสดิการดี คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ยึดหลักนิติธรรม ธรรมาภิบาล ข้าราชการซื่อสัตย์ จะมาอยู่ใน Blueprint ของเสาสังคมทั้งหมดเลย

อีกเรื่องหนึ่งคือ กลไกที่อยากแนะนำให้รู้จักคือ กลไกสิทธิมนุษยชน มีอยู่สองกลไกด้วยกัน ซึ่งต้องมี เพราะถ้าเราพูดถึงประชาชน แต่สิทธิมนุษยชนยังไม่ได้รับการดูแลก็ยังไม่ใช่ เราถือว่าถ้าทำเรื่องนี้อยู่ว่าเป็น indicator อีกตัวหนึ่งที่ชี้ว่าอาเซียนเป็นประชาคมเพื่อประชาชน แต่อาเซียนจะไปได้ถึงไหน อาเซียนมีบาดแผลเรื่องสิทธิมนุษยชนเยอะมาก คุณก็คงทราบดีว่าประเทศไหนอาการสาหัส ประเทศไหนค่อนข้างไปได้ เพราะฉะนั้นเราประมาณว่าอันไว้ก่อน แล้วค่อย check off later ใครทำได้ก่อนทำไป แต่ว่าก็จะโดนภาคประชาชนค่อนข้างอดเล็กน้อยว่าคุณตั้งกลไกเพื่อดูแลส่งเสริม แต่ยังไม่ถึงขั้นคุ้มครอง ทำไม่ถึงยังไม่ถึงขั้นคุ้มครอง เพราะว่ายังไม่มี TOR ว่าด้วยเรื่องรับเรื่องร้องเรียนนะคะ สิทธิมนุษยชนในที่นี้ย่อมาหมายถึงการละเมิดสิทธิของประชาชนโดยรัฐเป็นหลัก ฉะนั้นการคุ้มครองของอาเซียนยังไม่ถึง แต่คาดว่าจะมีการพัฒนาไปเรื่อยๆ อันนี้มีการตั้งเป็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ชื่อว่า ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights

หรือ AICHR ในชื่อเต็มทีเขียนไว้ว่า Intergovernmental Commission ฉะนั้นเป็นนัยว่าถึงแม้จะเป็นสิทธิมนุษยชนก็ยังคงอยู่ในกำกับดูแลของภาครัฐอยู่ดี เป็นตัวแทนภาครัฐ ฉะนั้นถ้ากรรมการคนไหนทำไม่เข้าตาก็มีสิทธิโดนถอนได้ สิ่งที่ดีฉันพูดค่อนข้างจะไม่ประนีประนอมกับข้อเท็จจริง ถ้าข้อเท็จจริงบอกได้ก็จะบอกเท่าที่บอกได้ ส่วนอีกกลไกหนึ่งก็คือ ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children (ACWC) กลไกสิทธิมนุษยชนอันนี้จะไม่อยู่ในเสาสังคมและวัฒนธรรมเลย จะดูแลสิทธิเด็กและสิทธิสตรี ลีกลองไปเฉพาะกลุ่ม และอันนี้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงพม. นะคะ เพราะพม. ดูแลทั้งเรื่องสิทธิเด็กและสตรี อันนี้ก็ครบรอบไปแล้ว 1 รุ่น เราก็กำลังอยู่ในระหว่างการต่ออายุนะ เพราะว่าใน TOR ของเราจะเขียนว่าถ้ากรรมการคนไหนปฏิบัติหน้าที่ได้ดีประเทศนั้นสามารถต่ออายุได้ไม่เกินคนละอีก 1 เทอม ตอนนี้อยู่ประเทศไทยกำลังจะต่ออายุให้กรรมการ คืออาจารย์สายสุรี ก็กำลังอยู่ในระหว่างขั้นตอนที่เป็นอุปสรรคมากๆ คือมาตรา 190 ทำให้เราส่งข้อมูลข้ามมาก ซึ่งก็เหมือนที่ทนายสุรินทร์บอกไว้ ที่มีเรื่องที่จะเล่าสองอันนี้สองหน่วยงานนี้ให้ทราบว่าเป็นข้อเท็จจริงว่าสองหน่วยงานนี้ควรจะเกื้อกูลกันนะคะ

AICHR อยู่ในเสาการเมืองและความมั่นคง ปรากฏว่าสองหน่วยงานนี้ในทางปฏิบัติจะต้องประสานมือกันทำงานร่วมกันอย่างแข็งขัน แล้วก็ต้องอิสระต่อกัน ตามธรรมชาติของคำว่า การดูแลสิทธิมนุษยชน แต่ปรากฏว่า AICHR กับ ACWC ไม่ถูกกันจนมาถึงบัดนี้ เพราะว่ามีเรื่องที่ว่า AICHR เขียน TOR ของตัวเองไว้ว่าเขาจะเป็นหน่วยงานเดียวที่เป็น Overarching body ด้าน Human Rights ทาง ACWC ทางพม. ดูแล ส่วน AICHR นั้นกระทรวงการต่างประเทศดูแล ซึ่ง ACWC ที่พม. ดูแล เราก็บอกว่า Overarching โเค่ ก็แปลว่าคุณเป็นหน่วยงานเดียวที่ดูภาพรวม แต่ AICHR เขาแปลของเขาว่า Overarching ก็คือว่าฉันใหญ่สุด ดังนั้น ACWC จะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ AICHR นี่คือข้อแย้งที่เกิดขึ้นในอาเซียนว่าด้วยเรื่องกลไกสิทธิมนุษยชน ก็หวังว่าจะต้องหาทางให้เข้ากันได้ต่อไป ก็ยังคงกันอยู่ว่าจะแก้ไขกันได้แค่ไหน เพราะ AICHR ได้แก้เกมด้วยการออกปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของอาเซียน แล้วก็มีแถลงการณ์ของผู้นำก่อนที่จะลงนามในปฏิญญานี้ แถลงการณ์นั้นมีอยู่หนึ่งข้อว่า ผู้นำเห็นชอบให้ AICHR เป็น Overarching Body ฉะนั้นก็ต้องดูต่อไปว่า ACWC จะแก้เกมอย่างไร กับ AICHR ต่อไป อันนี้ก็คือสิ่งที่เกิดขึ้น

ที่นี้มาดูมาตรการ Blueprint มันก็เหมือนพิมพ์เขียว เรามาดูมาตรการเพื่อดูว่าจะสร้างบ้านอย่างไร ใครจะเป็น labor ด้านไหนนะคะ ก็มีทั้งหมด 6 มาตรการ เมื่อเข้าอาจารย์บอก 5 มาตรการ บวกอีกหนึ่งก็คือการลดช่องว่างระหว่างการพัฒนา ได้แก่

อันที่ 1 การพัฒนามนุษย์ ใน Blueprint ก็จะเป็นเรื่องการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมกันก็เหมือนกับประเทศไทย ซึ่งตรงกับกระแสหลัก ตรงกับ MDGs (Millennium Development Goals) มันคล้ายๆ กันนะคะ แล้วก็ส่งเสริมการใช้ ICT เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน นักศึกษา ส่งเสริมให้พลเมืองอาเซียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งประเทศไทยอาภากรหนักที่สุดในเรื่องภาษาอังกฤษ เราอาจจะนึกว่าเราดีกว่าก็มพูชา ไม่แน่นอนนะ เพราะตอนที่กัมพูชาเป็นประธานอาเซียน ดิฉันไป รัฐมนตรีไป liaison ระดับนักศึกษาพูดภาษาอังกฤษได้เท่าๆ กับระดับ

เจ้าหน้าที่ ผลลออก อาจดีกว่าเจ้าหน้าที่บางคนเสียอีก ไม่ธรรมดาณะคะ เขามีอะไรดี ๆ ซ่อนไว้อยู่ ฉะนั้นเราอย่ามัวมาหลงว่าเราไม่เคยเป็นเมืองขึ้น ดิจันเคยไปพูดที่ระดับตำบลบอกว่าต้องเรียนภาษาอังกฤษ แล้วชาวบ้านก็บอกว่าที่เราไม่เก่งภาษาอังกฤษเราต้องภูมิใจสิ เพราะเราไม่เคยเป็นเมืองขึ้น ดิจันก็เลยบอกว่าการที่เราภูมิใจก็ภูมิใจไว้ในตัวเองแต่อย่าภูมิใจให้คนอื่นเขารู้ เท่ากับว่าคุณไปดูถูกประเทศเพื่อนบ้านอีก 9 ประเทศ ว่า Thailand ดีที่สุด ไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใคร คุณสิน่ารังเกียจเพราะคุณเคยเป็นเมืองขึ้นคนอื่น อันนี้ก็เป็นอีกมิติที่ประเทศไทยต้องระวัง ไม่ว่าจะในเรื่องการใช้ภาษา บางคนก็จะมา question ว่าทำไมต้องใช้ภาษาอังกฤษ ทำไมไม่ใช้ภาษาไทย

บางคนถามถึงขนาดนี้ หารู้ไม่ว่าขนาดภาษาภาษาพูดกัน 6 ประเทศยังใช้ไม่ได้เลย แล้วคุณยังจะมาเสนอให้ใช้ภาษาไทย ฉะนั้นแล้วประเทศไทยต้องระมัดระวัง ในเรื่องที่ทำ ในเรื่องการอยากเป็นผู้นำในทุกด้านของอาเซียน เรายาไปดูตัวเองให้เข้มแข็งดีกว่าไหม ให้พลเมืองไทยมีคุณภาพที่ดี ชื่อสัตย์สุจริต มีนักการเมืองที่ดี มีข้าราชการที่ไม่คอร์รัปชัน ถ้าเราทำเรื่องนี้ได้ เราไม่ต้องไปกลัวอันอื่นเลย เรายากแล้ว ตัวเองกันก่อนดีกว่า ดิจันจะบอกทุกครั้งที่ว่าคนไทยน่ากลัวที่สุดในอาเซียน คือเราไม่มองตัวเอง เรายามองแต่ว่าจะเปรียบเทียบกับเราจะนำได้อย่างไร ไม่กลับมามาดูที่ประเทศว่าเราจะต้องพัฒนาคุณภาพของคนเราได้อย่างไรให้พึ่งตัวเองได้ เป็นหนี้ก็ต้องใช้หนี้ และทำอย่างไรให้ไม่เป็นหนี้ด้วย ดิจันไปลงพื้นที่ที่เพิ่งทราบว่าจะละหมาบ้านเกษตรกรเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์เป็นหนี้ ธกส. หหมดเลย ดิจันไปสัมภาษณ์คนหนึ่งถามว่าขอถามนิดหนึ่งว่าใครไม่เป็นหนี้บ้าง เขาหัวเราะกันครั้นเลย เกษตรกรไทยเป็นหนี้ถ้วนหน้าอย่างเท่าเทียม น่ากลัวมาก ดิจันก็ถามว่าอยู่ได้อย่างไร เขาบอกว่าอยู่ได้ด้วยหนี้ต่อหนี้ เอานี้ใหม่มาใช้หนี้เก่า แล้วก็ถามว่ารู้สึกเดือดร้อนไหม บางคนเขาก็บอกว่าอยู่ในระดับไม่เดือดร้อนเพราะเคยชินแล้ว คือมีเงินใช้ตลอดแต่ว่าคุณใช้เงินอนาคต ซึ่งอันนี้ประเทศไทยต้องมานั่งคิดว่าอันนี้เป็นสถิติที่ค่อนข้างจะน่ากลัว ไม่ควรจะมีพลเมืองเป็นหนี้เยอะขนาดนี้ ถ้าเราทำสำรวจกันจริงๆ

มาดูกันต่อ ในการพัฒนามนุษย์ดูอะไรอีก เรื่องอาชีพ เรื่องการศึกษา แน่นนอน กระทรวงศึกษาฯ รับไปเลย labor ของทุกประเทศคือกระทรวงศึกษาฯ อาชีพ กระทรวงแรงงานนะคะ แล้วก็

ต้องจับมือกับกระทรวงศึกษาฯ ด้วย แล้วในประเทศไทยแรงงานกับศึกษาเขาจับมือกันอยู่ ไม่ใช่ไม่จับมือ ในแผนเขาจะรองรับกันอยู่ว่า กระทรวงศึกษาฯ สำหรับนักเรียนอาชีวะเขาก็จะมีแผนการเรียนเป็นภาษาอังกฤษแล้ว แล้วก็เรียนวิชาชีพที่ตรงกับที่สายงานที่อาเซียนต้องการนะคะ ส่วนกระทรวงแรงงานก็จะดูแลเรื่องการจัดงานที่เหมาะสม พัฒนาทักษะอาชีพ โดยเฉพาะการใช้ ICT ของกลุ่มสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และ ผู้พิการ ข้าราชการก็อยู่ในนี้ด้วย ข้าราชการเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนอาเซียน ในปัจจุบัน เพราะว่าเวลาเราประชุม ข้าราชการไปประชุมประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ มีภาคธุรกิจ NGOs หรือภาคผู้แทนประชาชนเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้น ฉะนั้นการพัฒนาสมรรถภาพของข้าราชการก็เป็นเรื่องสำคัญ และเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตก็เป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะประเทศไทยต้องดูแลเรื่องนี้อย่างมาก

อันต่อไป จะเห็นว่าในเสาสามเสานี้ ถ้าไม่ใช่เรื่องการเมืองและความมั่นคง ไม่ใช่เรื่องเศรษฐกิจ ที่เหลือสภาพเหาะต่างๆ จะมาอยู่เสานี้หมด ฉะนั้นเสานี้จะทำงาน หลากหลายมาก คุ้มครองสวัสดิการสังคมมีอะไรบ้าง เรื่องความยากจนเราก็ดูแล เรื่องความปลอดภัยและความมั่นคงทางอาหารก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่อาเซียนให้ความสนใจ อันนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงสาธารณสุขของเราก็ดูแลอยู่ ด้านสุขภาพและสาธารณสุขอาเซียนที่เหมือนกันก็คือสุขภาพดีถ้วนหน้า แล้วก็อีกอย่างหนึ่งก็คือว่า การดูแลสุขภาพเชิงป้องกันที่อาเซียนให้ความสนใจ เพราะว่ามีโรคที่ไม่ติดต่อเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะประเทศไทยแล้วก็อีกหลายๆ ประเทศ เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคอ้วน อะไรอย่างนี้ เขาก็ส่งเสริมว่าพลเมืองอาเซียนจะต้องดูแลตนเอง ให้ความแข็งแรงทางร่างกายด้วย ถึงได้มีเรื่องกีฬาเข้ามาเกี่ยวนะคะ

ส่วนด้านประกันอาเซียนให้ปลอดภัยจากยาเสพติด อาเซียนก็จะ Aim High อยู่ว่าภายในปี 2015 อาเซียนจะเป็นเขตปลอดยาเสพติด คุณนึกเอาแล้วกัน ภาพนั้นจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ อันนี้ประเทศไทยให้ความสำคัญมากนะคะ

การจับมือกับภัยพิบัติ ก็จะเป็นการจับมือกันระหว่างเสาที่ 1 คือเสากการเมืองและความมั่นคงกับเสานี้ เสาที่ 1 เข้ามาเกี่ยวข้องก็เพราะว่าทหารก็จะจับมือกับพลเมือง ในการรับมือกับภัยพิบัติ เมื่อเกิดภัยพิบัติเราก็ต้องนึกถึงทหารที่มีความพร้อม เพราะเขาแข็งแรง แล้วก็มีการเตรียมการตลอดมาอย่างต่อเนื่องเท่าที่คุณได้ฟังตอนเช้าละคะ แล้วก็จะมีการ ซ้อมรับมือภัยพิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปีเลย ระหว่างพลเมืองและทหาร โดยกระทรวงการต่างประเทศก็เป็นแม่แรงสำคัญด้วยนะคะ

ความยุติธรรมและสิทธิก็ต้องมี หน้าที่ตาของบ้านก็ต้องดูแลเรื่องความยุติธรรมให้สิทธิเท่าเทียมกัน อันนี้ก็บอกไปแล้ว มีสิ่งที่ออกซึ้นมากก็คือ สิทธิแรงงานข้ามชาติก็เป็นอะไรที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน แล้วก็มีความก้าวหน้าค่อนข้างช้า เพราะว่าอาเซียนเกิดการซึกกะเยอะระหว่างกลุ่ม ซึ่งคุณก็น่าจะนึกออกก็คือกลุ่มที่ส่งแรงงานกับกลุ่มที่รับแรงงาน ประเทศไทยอยู่ในสองสถานะเลย กลุ่มที่ส่งแรงงานก็อยากให้มี การดูแลสิทธิแรงงานข้ามชาติให้มากที่สุด กลุ่มที่รับแรงงานก็อยาก จะดูแลพอเป็นพิธีหรือไม่ให้มาก ไม่ให้สิ้นเปลืองทรัพยากรตัวเองมาก อันนี้ก็จะเดินทางได้ค่อนข้าง

ซ้ำนิดนึง

เรื่อง CSR ก็อยู่ในเสานี้ CSR เป็นเรื่องเดียวที่อยู่ใน Blueprint ไม่ระบุ action line ว่าใครรับผิดชอบ อย่างเรื่องแรงงานเป็นของกระทรวงแรงงาน เรื่องสิทธิก็กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ของประเทศอาเซียน เรื่อง CSR ปล่อยฟรีค่ะ แต่อยู่ในเสาสังคม ซึ่งประเทศไทยพยายามที่จะเป็นตัวตั้งตัวตีว่าคุณต้องมีหน่วยงานไหนสักหน่วยงานหนึ่งมาดูแลเพื่อให้เป็นระบบระเบียบ เราก็ดอนสิงคโปร์ค้ำไป เพราะว่าที่สิงคโปร์มี ASEAN Network ด้าน CSR อยู่ แต่มันมีประเทศสมาชิกแค่ 5 ประเทศ ซึ่งไทยไม่เห็นด้วยเพราะผลประโยชน์ไม่ครบ 10 ประเทศ อันนี้ก็เป็นอะไรที่เราผลักดันอยู่นะคะ

เรื่องความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ในบรรดามาตรการที่อยู่ในเสาสังคมและวัฒนธรรม มาตรการที่มากที่สุด action มากที่สุดอยู่ที่สิ่งแวดล้อม ฉะนั้นกระทรวงของไทยคือกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม งานหนักมาก ก็จะมีกระทรวงเกษตรฯ มาแซมนิดนึงเรื่องป่าไม้ ฉะนั้นสิ่งแวดล้อมจึงเป็นอะไรที่ NGOs ไทยต่อสู้มาโดยตลอดว่าอยากให้เป็นเสาที่ 4 เพราะว่าไม่เหมือนชาวบ้าน เป็นเรื่องที่อาเซียนต้องให้ความสำคัญเป็นเรื่องเฉพาะด้าน อันนี้ก็ยังไม่เกิดนะคะ เพราะว่ากฎใน Blueprint ของแต่ละ Blueprint ก็จะมีเขียนขมวดท้ายไว้ว่าให้ครบ 5 ปีก่อนแล้วเราก็ค่อยมาดูว่าจะแก้ไขอะไรได้ จะแก้ไขก็ต้องมีมติด้วยนะว่าให้มติแก้ไขหรือเปล่า

เรื่องอัตลักษณ์อาเซียน ดิฉันพบคำถามอยู่บ่อยๆ ว่า อัตลักษณ์อาเซียนคืออะไร คือเอาไว้ถามตัวเอง เอาไว้สำหรับคนที่จะต้องไปตอบคำถามให้กับคนที่มาถามเรา โดยเฉพาะข้าราชการ โดยเฉพาะสังคม หรือใครก็ตาม คำว่าอัตลักษณ์เป็นคำที่ใครๆ ฟังแล้วจะ question mark แปลว่าอะไรกันแน่ ดิฉันก็ไปเจอคำนิยามที่ค่อนข้างถูกใจและง่ายต่อการที่จะอธิบายให้คนอื่นฟังนะคะ ก็คือลักษณะเฉพาะตัวที่ทำให้สิ่งนั้นๆ คนนั้นๆ หรือองค์กรนั้นๆ เป็นที่จดจำได้ แค่นี้เองนะคะ อาเซียนมีอะไรเป็นแบบนี้ไหม ฉะนั้นสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์ของอาเซียน ย่อมไม่ใช่อัตลักษณ์ของประเทศใดประเทศหนึ่ง มันหมายถึงอัตลักษณ์ของทั้ง 10 ประเทศ เขาถึงใช้คำว่าอัตลักษณ์ร่วม ฉะนั้นอันนี้ก็เป็นอะไรที่จะเป็นตัวหนึ่งที่จะดึงให้อาเซียนทั้ง 10 ชาติ มามีความรู้สึกเป็นพลเมืองร่วมกัน เพราะอาเซียนขาดเรื่องนี้ ในลักษณะของประเทศอาเซียนที่มีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง ถึงได้มีเรื่องอัตลักษณ์เข้ามาเกี่ยวข้องนะคะ ฉะนั้นธงชาติอาเซียนเป็นอัตลักษณ์ตัวอย่างที่ดี 10 ชาติหมายถึงรวงข้าว 10 รวง เพราะว่าอาเซียนมีความเหมือนกันอยู่หนึ่งเรื่องก็คืออาหารหลักทานข้าว นี่ก็ตัวอย่างอัตลักษณ์ร่วมที่ดี

ดิฉันจะขอไปเรื่องความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมของไทย อันนี้ขอพูดคร่าวๆ ว่าทำอะไรบ้าง ซึ่งแน่นอนว่าเรามีการปรับโครงสร้างพัฒนาบุคลากรอย่างเนืองๆ ก็คือให้มี ASEAN Unit ประจำกระทรวง ที่จัดตั้งแล้วก็มี พม. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวัฒนธรรม เท่าที่ทราบนะคะ ถ้าตกหล่นกระทรวงไหนก็ขอโทษ ทั้งนี้ทั้งนั้นเป็น unit ภายในซึ่งยังไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ทำเพื่อมารองรับเรื่องอาเซียนโดยเฉพาะ มีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาโดยเฉพาะ

ดิฉันไม่แน่ใจว่าเกิดก่อนกฎบัตรหรือหลังกฎบัตรอาเซียน แล้วก็มีการศึกษาวิจัยผลกระทบ มีการทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องว่าเราจะต้องเตรียมพร้อมว่า กฎหมายไหนเรารองรับได้ กฎหมายไหนเราจะต้องแก้ไข เรื่องการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ อันนี้ประเทศไทยนำอันดับหนึ่งในด้านให้ความรู้ แต่ผลยังไม่แน่ เรารู้แค่ไหน รวมถึงประชาชนรู้แค่ไหน แล้วก็เพิ่มกลไกที่ดิฉันเล่าให้ฟัง

ด้านการศึกษาที่สำคัญก็คือ มีหลักสูตรอาเซียน เด็กๆ จะได้เรียนรู้เรื่องอาเซียน การเข้าเป็นประชาคมอาเซียนตั้งแต่ระดับประถมเป็นต้นไปเลย แล้วแต่ความสามารถที่จะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ตามวัย ตามเท่าที่เขาจะรับได้นะคะ ฉะนั้นในนักเรียนปัจจุบันไม่ต้องห่วง พลเมืองในอนาคตก็ไม่ต้องห่วง เขาจะรู้ด้วยตัวของเขาเอง เพราะมันอยู่ในหลักสูตรภาคบังคับของการศึกษาอยู่แล้วนะคะ แล้วก็เปิดภาคเรียนให้ตรงกัน อันนี้ก็มีทั้งดีและไม่ดี สิ่งที่ไม่ดีที่อาจจะเกิดขึ้น ดิฉันเคยอ่านเจอในหนังสือพิมพ์ก็คือ คนที่เป็นครูบาอาจารย์บอกว่าจากที่ฉันเคยได้วิ่งรอบสอน เพราะว่าปิดเทอมไม่ตรงกัน ฉันท้อไปแลกเปลี่ยนความรู้ แล้วก็นักเรียนก็จะบ่นว่าเรียนเดือนเมษายน นักเรียนไทยนี่ร้อนตับแตก เรียนไม่ไหวนะคะ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เด็กไทยบ่นๆ กัน แล้วเราก็มีการกำหนดคุณลักษณะเด็กไทยในอาเซียนว่าควรจะเป็นแบบไหน โดยพม. ทำร่วมกับอีก 10 กระทรวง

ด้านแรงงาน ก็มีบริการงาน สอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน หน่วยงานให้ผู้ฝึกการ ซึ่งมันคาบเกี่ยวกับการพัฒนาปกติ เพียงแต่จะเพิ่มขึ้นมานิดหน่อยในบริบทของอาเซียน

เรื่องโรคติดต่อ ด้านสาธารณสุข เน้นนอนเรื่องสุขภาพถ้วนหน้าตามที่ Blueprint เขียนไว้ เวลาทำกันจริงๆ ก็เน้นเรื่องนี้ด้วย กระทรวงสาธารณสุขก็เน้นเรื่องนี้ แล้วก็เรื่องไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุราก็เป็นอะไรที่อาเซียนกำลังรณรงค์กันอยู่นะคะ โดยเฉพาะไทย แล้วเราก็ให้ความสำคัญกับกลุ่มคนพิการ คนพิการเราถือว่าเป็นกลุ่มคนที่มีศักยภาพ ไม่ใช่กลุ่มคนที่เราจะต้องให้ความสงสารอย่างเดียว เราต้องพัฒนาศักยภาพให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เราถึงได้ให้มีการประกาศทศวรรษอาเซียนเรื่องคนพิการในอาเซียน

เรื่องจัดการภัยพิบัติบอกไปแล้วว่ามีควมคืบหน้ามาก มีศูนย์ที่เรียกว่า AHA Center ก็คือศูนย์เตือนภัยและศูนย์บรรเทาทุกข์บรรเทาสาธารณพิบัติด้วยนะคะ ดิฉันจะขอจบตรงนี้นะก่อน เพราะว่ากลัวจะกินเวลาคนอื่น ถ้ามีรอบสองเดี๋ยวจะต่อให้คะ ขอบพระคุณคะ

.....

การสัมมนาครั้งที่ 2

ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมสังคมและ
วัฒนธรรมอาเซียน

คุณสุนทรี ทัศนีย์ แซ่ก๊วง

เลขาธิการคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน

ขออนุญาตเล่าให้ฟังก่อนอย่างนี้ว่า ความจริงใจทศย์ที่ดิฉันก็คือว่าภาคประชาชนมีบทบาทอย่างไรในเรื่องเสาสังคมและวัฒนธรรม แต่ดิฉันอยากกลับไปจุดตั้งต้น ก่อนหน้านั้นคือความจริงภาคประชาชน NGOs และภาคประชาสังคม เราทำงานหลายอย่างที่สอดคล้องกับ Blueprint ของเสาสังคมและวัฒนธรรม แต่ก็ต้องบอกว่าอันนั้นไม่เกี่ยวกับอาเซียน ขอให้ note ตรงนี้ไว้เลย คือที่เราทำงานแต่เดิมมันเป็นต้นทุนเดิมของเราที่งานของภาค NGOs อย่างที่เมื่อกี้คุณปรัชญาณีได้กรุณาพูดถึงเป็นต้นว่าบทบาทในการรณรงค์เพื่อทำให้ภูมิภาคนี้เป็นภูมิภาคที่มีการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืนอย่างนั้นละ อันนี้เป็นภารกิจของภาคประชาสังคม แม้ไม่มีอาเซียน แม้อาเซียนไม่ได้พูดถึงเรา แม้อาเซียนไม่ได้สนใจเรา เราก็อำนาจนี้อยู่แล้ว หรืองานคุ้มครองสิทธิของผู้หญิง ของเด็ก ของคนด้อยโอกาส หลายเรื่องคือไม่ว่าจะมีอาเซียนหรือไม่มีงานของภาคประชาสังคมก็ต้องทำสิ่งนี้ ฟังดูแปลกๆ ใหม่คะ ที่ดิฉันพูดอย่างนี้ เพราะว่า ที่จริงแล้วอาเซียนเพิ่งมาพูดถึงภาคประชาสังคมเมื่อไม่นานนี้เอง ในขณะที่ภาคประชาสังคมอยู่ที่นี้ อยู่ร่วมกับท่าน อยู่ร่วมกับรัฐ และอยู่ร่วมกับภาคธุรกิจมาไม่น้อยกว่า 40 ปี ดิฉันเป็น NGOs รุ่นแรกๆ เรามีคณะกรรมการประสานงานของ NGOs เมื่อประมาณ 40 ปีที่แล้ว แล้วเราก็อำนาจบนเนื้อหาแบบนี้ ในขณะที่ตอนนั้นเมื่อ 40 ปีที่แล้ว พอๆ กัน คืออาเซียนก็เพิ่งเกิด เริ่มจากปฏิญญากรุงเทพฯ ใหม่คะที่ก่อตั้งอาเซียน ณ วันนั้นอาเซียนสนใจด้านความมั่นคง อาเซียนมีกันอยู่ 5 ประเทศ แล้วก็ตั้งใจจะสกัดกั้นการเติบโตของลัทธิคอมมิวนิสต์ แล้วก็หลังจากนั้นอาเซียนก็จะขยับมาพูดเรื่องเศรษฐกิจ แต่อาเซียนไม่ได้พูดถึงภาคประชาชนหรือว่าภาคประชาสังคม ไม่ได้เปิดพื้นที่ให้ภาคประชาชน ภาคประชาสังคมมาก่อน จนกระทั่งครั้งแรกที่การปรากฏตัวของภาคประชาชน ภาคประชาสังคมในเอกสารของอาเซียน ซึ่งก็เท่ากับว่า คุณยอมรับว่ามีภาคประชาชน ภาคประชาสังคมเป็นภาคีหุ้นส่วนของอาเซียนด้วยก็เมื่อกฎบัตรอาเซียนออกมา ก็คือเมื่อประกาศปี 2550 แต่ว่ามีผลบังคับใช้ในปี 2551 ก็ยังใหม่ๆ สดๆ ยังไม่เกิน 10 ปี ขณะที่อาเซียนเกิดมาแล้ว 45 ปี ที่นี้ดิฉันก็คิดว่าตั้งแต่มีกฎบัตรอาเซียนได้บอกให้เห็นว่าอาเซียนกำลังอยู่บนเส้นทางการเปลี่ยนแปลง คือเปลี่ยนจากอาเซียนที่เคยเป็นของเฉพาะผู้นำของ Elite ของรัฐบาล ของนักธุรกิจใหญ่ ของข้าราชการระดับสูง มาเป็นอาเซียนที่พูดถึงเรื่องภาคประชาชน ภาคประชาสังคม แล้วก็เปลี่ยนจากแนวความคิดด้านความมั่นคงมาสู่มิติที่กว้างขึ้นที่แรกเปลี่ยนจากความมั่นคงมาเรื่องการค้า ถ้ายังจำกันได้ยุคหนึ่งของท่านนายกรัฐมนตรีไทยคนหนึ่ง ท่านก็พูดว่าเปลี่ยนจากสนาามรบมาเป็นสนาามการค้า แล้วมาปี 2550 เมื่อมีกฎบัตรอาเซียนดูเหมือนว่ามีทิศทางของการพัฒนาของอาเซียนก็ปรับอีกครั้งหนึ่ง เป็นอาเซียนที่พูดกันติดปากว่าเป็นอาเซียนที่มีประชาชนเป็นจุดศูนย์กลาง ซึ่งอันนี้เมื่อเข้าก็อาจจะมียหลายท่านได้พูดไปแล้วจริงๆ เป็นการยกกฎบัตรอาเซียนที่ได้พูดถึงการเป็นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางแบบว่าการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคประชาสังคม แล้วก็การวิจารณ์ว่าตอนนั้นก็ไม่ได้คิดแต่จะทำความมั่นคงแล้วก็เรื่องการค้าขายเท่านั้น ดิฉันยกวัตถุประสงค์บางข้อที่อยู่ในกฎบัตรอาเซียนมาให้ดูอย่างเห็นต้นว่า อาเซียนได้วิจารณ์ว่าจะบรรเทาความยากจนและลดช่องว่างการพัฒนาในภูมิภาคอาเซียนพูดว่าจะสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน แล้วก็คุ้มครองสภาพแวดล้อมความยั่งยืนของ

ทรัพยากรอื่นๆ รวมทั้งคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนด้วย อันนั้นก็เป็นการขยับตัวทางความคิดครั้งใหญ่ของอาเซียน

ที่ดิฉันพูดอย่างนี้ก็ถือว่า ตอนนี้อยู่ระหว่างภาคประชาชนกับอาเซียนเรามาได้แค่ยอมรับกันว่า จะต้องมีการภาคประชาชนอยู่ในอาเซียนและเป็นภาคีหุ้นส่วนหนึ่งที่มีความร่วมมือกัน แต่ในทางปฏิบัติ ถ้าถามว่ามีแผนปฏิบัติการอะไรที่เป็นความร่วมมือกันระหว่างภาคประชาชนกับอาเซียนแล้วหรือยัง ที่จะทำภายใต้เสาสังคมและวัฒนธรรม ดิฉันก็ต้องเรียนว่ายังไม่มี เรายังไม่ได้ไปถึงจุดนั้น ทำไปยังไม่ไปถึง เรายังค้างคาอะไรอยู่ ติดขัดอยู่ตรงไหน ทำไม่ไม่ลื่นไหล เดี่ยวดิฉันจะเล่าให้ฟังตอนนะคะ

อันนี้ดิฉันคิดว่าไม่ต้องฉายแล้ว เพราะว่าคุณปรัชญานี้ก็ได้ให้ข้อมูลที่ละเอียดไปแล้ว ถ้าดูภาพใหญ่ เรื่องประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ว่าอาเซียนจะไปทิศไหน จะทำอะไรกันบ้าง ก็จะมีเรื่องได้แก่ การพัฒนามนุษย์ การคุ้มครองสวัสดิการสังคม สิทธิและมรดกทางสังคม ความยั่งยืนเรื่องสิ่งแวดล้อม อัตลักษณ์อาเซียน รวมถึงการลดช่องว่างการพัฒนา ซึ่งอันนี้ถ้าดูในแง่

การปฏิบัติการภาคประชาชน รัฐจะเป็นตัวหนึ่งที่มีภาคปฏิบัติการ แต่ภาคประชาชนก็มีภาคปฏิบัติการในเรื่องเหล่านี้ แล้วก็มีหลายเรื่องอาจจะเสนอเป็นลักษณะของมุมมองที่ต่างกัน เพื่อให้ครอบคลุมรอบด้าน ยกตัวอย่างเช่นเวลาพูดถึงเรื่องความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม แน่นอนดิฉันว่าถ้าลงในรายละเอียด แนวคิดของภาครัฐและภาคประชาชนก็จะมี ความต่าง คำถามก็คือว่าความต่างของภาคประชาชนนี้ จะมาเสริม มาเติมเต็มทำให้อาเซียนมีวิสัยทัศน์ที่รอบด้านขึ้นหรือทำงานอย่างไร รอบด้านขึ้นได้อย่างไร โอกาสของการปฏิบัติการนี้ยังไม่เปิด ถ้าดิฉันวิเคราะห์ ดิฉันมองว่ารัฐอาเซียนหลายรัฐยังใหม่เกินไปสำหรับการที่จะยอมรับความคิดเห็นของภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม แล้วอีกหนึ่งคือยังใหม่เกินไปสำหรับคำๆ นี้ มีอยู่ไม่กี่ประเทศตามประสบการณ์ของดิฉัน ประเทศ

ในอาเซียนที่ยอมรับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน แล้วก็คุยกันได้ค่อนข้างมาก แม้มีแนวคิดไม่เหมือนกัน ไทยเป็นประเทศหนึ่ง ซึ่งดิฉันตั้งใจมาก แล้วก็ก็เป็นความภาคภูมิใจ ไปที่ไหนก็สามารถบอกกับเพื่อนในภูมิภาคได้ว่า ที่ประเทศไทยถึงแม้เราคิดไม่เหมือน แต่เราสามารถมีเวทีที่จะแลกเปลี่ยนความคิดพร้อมๆ กันกับรัฐได้ ดูเหมือนจะมีฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ถ้าให้เป็นเกรดก็ประมาณนี้ แต่ถ้าประเทศอาเซียนกลุ่มใหม่เนื่องจากว่าบริบททางการเมือง บริบททางสังคม เศรษฐกิจของเขาไม่เหมือน แล้วเขาก็ไม่ได้ปวารณาว่าเขาจะเป็นประชาธิปไตย ไม่ได้ปวารณาว่าเสรีทางการแสดงความคิดเห็น เพราะฉะนั้นมันยังมีข้อจำกัดเยอะในอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ที่จะก้าวไปพร้อมๆ กันบนการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากภาคประชาสังคม และเปิดโอกาสในภาคประชาสังคมได้มีการปฏิบัติการแม้จะคิดต่างกันนะคะ

เราลองยกตัวอย่างว่าที่ผ่านมาภาคประชาสังคมได้ทำอะไรบ้าง เพื่อลดช่องว่างระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม อยากรจะให้เวทีให้เราสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ อันหนึ่งที่ทำมาในช่วงหลายปี ที่จริงเริ่มมาตั้งแต่ปี 2005 แล้วก็คือเวทีที่เรียกว่า ASEAN Civil Society Conference นะคะ ซึ่งดิฉันเริ่มนับครั้งที่ 2 เพราะว่าครั้งแรกรัฐเป็นคนจัด ครั้งแรกจัดเมื่อปี 2005 ที่มาเลเซีย จัดโดยรัฐบาลมาเลเซีย ครั้งที่ 2 ภาคประชาสังคมเป็นผู้จัด แต่ว่าเมื่อครั้งแรกๆ เวลาพูดถึงภาคประชาสังคม นำหนักหลักอยู่ที่นักวิชาการ ASCC ครั้งแรกๆ จะเป็นนักวิชาการสายที่ทำงานด้านอาเซียน สายที่ทำงานเรื่องสิทธิมนุษยชน แล้วก็หลังจากนั้นพอมารั้งที่ 4 ครั้งที่ 5 ของ ASCC คือสมัยที่รัฐบาลไทยเป็นประธานอาเซียน เมื่อตอนปี 2552 ก็มีสิ่งใหม่มีนวัตกรรมใหม่ มีสิ่งที่เกิดขึ้นก็คือว่าแนวโน้ม ASCC มีแนวโน้มที่ติดดินมากขึ้น ตอนนั้นเราใช้ชื่อคู่เลย แทนที่จะเรียกว่า ASEAN Civil Society Conference อย่างที่เคยใช้ อีกชื่อหนึ่งที่เราใช้คู่มาเลยก็คือ ASEAN People Forum หมายถึงว่าตั้งแต่ครั้งที่ 4 เป็นต้นมา ภาคประชาสังคมได้ตัดสินใจในเรื่องการจัดเวทีคู่ขนานกับเวที ASEAN Summit ว่าเราจะให้พื้นที่นี้แก่คนด้อยโอกาส คนจน แล้วก็คนรากหญ้ามากขึ้น ก็ตั้งแต่ครั้งที่ 4 ครั้งที่ 5 เป็นต้นมา ก็ถือว่าในประเทศไทย รัฐไทยแล้วก็ภาคประชาชน เพราะว่ารัฐบาลโดยกระทรวงการต่างประเทศได้ให้เงินสนับสนุนงบประมาณการจัดเวทีทั้งหมดเลยนะคะ ก็ถือว่าเป็นครั้งแรกที่ภาคประชาสังคมจากรัฐบาลมาจัดเวทีคู่ขนาน ในขณะที่เดี๋ยวกี้ commitment ร่วมกันว่าเราจะพึ่งเสียงจากคน จากชุมชน คนที่ประสบปัญหาผลกระทบจากการพัฒนาจากรากหญ้าทั้งหลาย จำนวนเป็น 1,000 คนเข้าร่วมเวที ขยายออกไปแทนที่จะเป็นนักวิชาการ อย่าง NGOs แล้วก็ภาคประชาชนเข้ามาร่วมพันกว่าคน อันนี้ก็เป็นกรสร้างวัฒนธรรมใหม่ เพราะว่าหลังจากประเทศไทยไปแล้วมันก็กลายเป็นวัฒนธรรมไปแล้วว่างานเวทีคู่ขนานจะเป็นเวทีที่คน จากชุมชน คนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา คนรากหญ้า เข้ามาร่วมประชุม แต่อย่างไรก็ตาม เวทีนี้ก็ดำเนินมาตลอดเมื่อประเทศไหนเป็นเจ้าภาพเป็นประธานอาเซียน ภาคประชาชน NGOs ของประเทศนั้น ก็จะเป็นเจ้าภาพการจัดเวทีคู่ขนาน ครั้งหลังสุดที่บรูไน ผ่านไปเมื่อเดือนเมษายน แต่การประชุมไม่ใช่ว่าจะราบรื่น เพราะภาคประชาชนและรัฐบาลของทั้ง 10 ประเทศ พัฒนาการมันไม่ได้อยู่ในระดับเดียวกัน ภาคประชาสังคมก็มีความเข้มแข็งเป็นเอกภาพมีความเป็นอิสระที่ต่างกัน หลายประเทศที่

ภาคประชาสังคม ไม่กล้าพูดต่างจากรัฐก็มี ซึ่งในหลายเป็นประเทศก็เป็นในลักษณะนั้น ในขณะที่เดียวกัน รัฐเจ้าภาพบางประเทศก็กังวลมากกว่าเวทีของภาคประชาสังคมจะมีการเสนออะไรที่ภาครัฐรับไม่ได้มากเกินไปหรือเปล่า ก็พยายามเข้ามาแทรกแซงตั้งแต่กำหนดว่าใครจะเป็นองค์กรร่วมจัด มาขอตรวจ workshop ที่จะมี เรื่องอะไรให้คุย เรื่องอะไรไม่ให้คุย ห้ามคุยเรื่องพม่า ห้ามคุยเรื่องประชาธิปไตย เป็นต้น มันก็ลำบากนะถ้าจะให้คุยเรื่องประชาธิปไตยไม่ได้คุยเรื่องสิทธิมนุษยชนไม่ได้คุยเรื่องสิทธิมนุษยชน อย่าคุยเรื่องประชาธิปไตย อย่าคุยเรื่องพม่า แล้วหัวข้อที่จะคุยกันได้ก็เหลืออันน้อยลง แต่ถ้าไม่ทำอย่างนี้ NGOs หลายประเทศก็ไม่สบายใจ แต่ NGOs บางประเทศก็อยู่ในสภาวะที่ไม่ถูกแทรกแซง เพราะฉะนั้นหน้าตาของเวทีคู่ขนานของภาคประชาชนในแต่ละประเทศก็ไม่เหมือนกัน สำคัญว่านั่น ที่ยังเป็น การบ้านของเราอยู่จนทุกวันนี้ ก็คือการตอบสนองของรัฐต่อข้อเสนอของภาคประชาชน ก็ทุกเวทีคู่ขนานหลังจากมี workshop เรายังจะมี statement ของเราที่เป็นข้อเรียกร้องต่ออาเซียนแล้วก็นำไปยื่น แต่ทำไมไม่เคยมีคำตอบจากอาเซียนเลย อันนี้ไม่ว่าใครทั้งสิ้น ไม่ว่าจะรัฐบาลไทยด้วย ถึงแม้จะให้การสนับสนุนการจัดเวทีอะไรต่างๆ แต่ว่าอาเซียนไม่เคยไปถึงขั้นตอบคำถาม ตอบ statement หรือตอบข้อเรียกร้องของ NGOs อย่างเป็นทางการ รับทำอะไรดิฉันไม่เห็นใจ อยู่ในลื่นซักก็อาจจะดี แต่ถ้าอยู่ในที่ที่ต่ำกว่าลื่นซักไปอีกก็น่าเสียใจ

นอกจากนั้นก็ก็เป็นสิ่งที่เกิดในช่วงตอนรัฐบาลไทยเป็นประธานอาเซียน ก็คือ การริเริ่มให้มีเวทีที่จะให้พบกันระหว่างตัวแทนของภาคประชาชนกับที่ประชุม ASEAN Summit ของท่านผู้นำ 1 ชั่วโมงใน ASEAN Summit อันนี้ก็เช่นเดียวกัน ด้วยความต่าง ของรัฐอาเซียน เวิร์กนี้ก็ไม่ได้ราบรื่น บางปีก็จัดได้ บางปีรัฐบาลบางประเทศก็เสียงแข็งมากที่บอกว่าฉันจะเป็นคนกำหนดเองว่าใครคือตัวแทนภาคประชาสังคม ในฐานะภาคประชาสังคมเราก็บอกว่า จะมากำหนดตัวแทนภาคประชาสังคมได้อย่างไร ก็ต้องให้ภาคประชาสังคมด้วยกันได้เลือกผู้แทน อันนี้ก็รีบกันบ่อยมาก เริ่มตั้งแต่ว่าใครจะเป็นตัวแทนที่ขอบัตรธรรมในการที่จะเรียกว่าตัวแทนของภาคประชาสังคมที่เข้า อันนี้เป็นตอนที่จัดในประเทศไทย มีสองประเทศยืนยันชัดเจนมากคือรัฐบาลพม่าและรัฐบาลกัมพูชาว่าเขาไม่ยินดีที่จะพบตัวแทนของภาคประชาสังคมที่ภาคประชาสังคมเลือกมา ถ้ามีตัวแทนต้องเป็นตัวแทนที่เขาเลือกเท่านั้น ท่านนายกฯ ก็พยายามคลี่คลายหลายๆ เรื่อง นายกฯ ก็เลยบอกว่า ถ้าถึงนายกฯกับรัฐมนตรีต่างประเทศไทยมาพบกับตัวแทนจากภาคประชาสังคมจากพม่าและกัมพูชาแล้วค่อยนำเอาข้อคิดเห็นจากตัวแทนของภาคประชาสังคมของสองประเทศนี้ที่ไม่สามารถเข้าที่ประชุมใหญ่ได้ เอาไปคุยในที่ประชุมใหญ่อีกครั้งก็แล้วกัน อย่างนี้เป็นต้นนะคะ

เมื่อสักครู่ก็ได้พูดให้เห็นว่า บนกระบวนการที่จะทำให้ของว่างนี้แคบลง ทำให้เรามีการสื่อสารกัน มีการส่งข้อเรียกร้อง มีการแลกเปลี่ยนมุมมอง เราจะใช้เวทีเมื่อไหร่ ถ้าให้ดิฉันให้คะแนนก็ประมาณ 50 ปีปรัชญาณีเสี่ยหามาทางนี้บอกว่ายังดีที่ให้ผ่าน ดิฉันขอพูดต่อแบบสั้นๆ เลยนะคะ ก็คือว่าไม่มีกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอาเซียนอีก 2-3 กลไกที่เมื่อสักครู่คุณปรัชญาณีได้พูดไป อันนี้ภาคประชาสังคมก็เข้าไปมีส่วนร่วมโดยเฉพาะในระดับของประเทศไทย การเปิดให้มีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการที่จะดู TOR เมื่อครั้งที่ AICHR หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนยกว้าง

ASEAN Human Rights Declaration ปฏิญญาสิทธิมนุษยชนของอาเซียน ในระดับประเทศไทยก็เปิดให้ภาค ประชาสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมและมีความเห็น แล้วก็ตัวของกลไกของ AICHR ก็เปิดให้ภาคประชาสังคมเข้าไปคุยด้วย 2 ครั้ง process ดีมากเลยในการมีส่วนร่วม แต่ในที่สุดตัวร่าง Declaration นั้นหน้าตายังเหมือนที่ AICHR ร่างเอาไว้ process ดี แต่ว่า NGOs ก็ปฏิเสธตัวนี้ บอกว่าต่ำกว่ามาตรฐานสากล เป็นร่าง Declaration ที่เราไม่ยอมรับ เรายอมรับ process แต่ไม่ยอมรับผลผลิต

สำหรับ ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children (ACWC) ก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในระดับประเทศ ประชาชนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมเยอะ แต่เราก็ยังคิดว่ามันจะต้องมีการแก้ไข เพราะว่ามันมีโอกาสที่บอกว่าแต่ละอันเมื่อครบ 5 ปีแล้ว ก็จะทบทวนกรอบภารกิจ TOR ดิฉันคิดว่าเป็นไปไม่ได้หรอกที่คุณจะคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงและเด็กโดยไม่รับข้อร้องเรียน และเป็นไปไม่ได้หรอกที่จะคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยไม่รับข้อร้องเรียน อันนี้ก็เป็นอะไรที่เราต้องการ การพัฒนาแล้วก็ปรับปรุง ปลายทางของเราคือการที่บอกว่าภาคประชาสังคม ภาคประชาชนมีบทบาทและปฏิบัติการในเสาสังคมและวัฒนธรรม แต่ด้านที่เราต้องผ่านไปให้ได้ คือด้านที่ภาครัฐต้องยอมรับการมีส่วนร่วม ดิฉันเลยพูดเพื่อจะให้ภาครัฐยอมรับ การมีส่วนร่วมและพัฒนาตัวเองให้มีความเข้มแข็ง งานที่ภาคประชาสังคมเร่งทำอยู่ตอนนี้ก็คือการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ในภูมิภาคเพื่อให้เกิดการยอมรับและพัฒนาการมีส่วนร่วม เปิดพื้นที่ให้เสียงของคนจน คนด้อยโอกาสได้พูด ให้เสียงของเขาดังพอๆ กับเสียงของนักธุรกิจ ของเจ้าสัวคนนั้นคนนี้ เท่ากับเสียงของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เท่ากับเสียงของรัฐมนตรี เราคิดว่าเราจำเป็นต้องทบทวนกระบวนการประชุมคู่ขนาน กระบวนการเข้าพบท่านผู้นำ ว่าทำยังไงจะให้มันผลในทางปฏิบัติ ไม่ใช่ยื่นกันเป็นพิธีกรรมเฉยๆ ปีหนึ่งก็มายื่นกันที่หนึ่งจะโง่งงอย่างนี้ ในขณะที่เดียวกัน ก็ยังมีอีกตัวหนึ่งที่เราจำเป็นต้องร่วมกันผลักดัน ก็คือกลไกการคุ้มครอง แรงงานข้ามชาติ ซึ่งดูแลโดยกระทรวงแรงงาน ที่ตอนนี้เรามีแค่ปฏิญญาฯ แต่ว่ายังไม่มียุทธศาสตร์เป็นกลไกอย่างแท้จริง

อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่อง Accredit ก็คือว่าอาเซียนมียกย่องรอบที่ว่าภาคประชาสังคมจะขึ้นทะเบียนเป็นประชาสังคมที่สามารถเป็นภาคีหรือร่วมงานกับอาเซียน เดิมกติกาเยอะมาก ก็คือต้องทำงานใน 10 ประเทศ มีกรรมการ 10 ประเทศ ดิฉันว่านอกจากพวก Lions หรืออะไรแบบนี้ คงไม่มี NGOs ไหนจะทำงานได้ 10 ประเทศในอาเซียนและมีกรรมการ 10 ประเทศ แต่ตอนหลังทางสำนักเลขาธิการของอาเซียนก็ปรับกติกาเงื่อนไขของ Accreditation ตอนนี้ได้ยินว่า 3 ประเทศก็โอเคแล้ว เราก็กำลังผลักดันให้พี่น้องเราหลายๆองค์กรที่เป็นองค์กรระดับภูมิภาคเข้าไปขึ้นทะเบียนเพื่อจะเป็นภาคประชาสังคมที่เป็นภาคีหุ้นส่วนกับอาเซียนอย่างเป็นทางการ

ดิฉันขอจบด้วยเรื่องว่า เมื่อเดือนธันวาคม นักพัฒนาอาวุโสท่านหนึ่งของประเทศลาวหายตัวไปจนถึงวันนี้ก็ 6 เดือนแล้ว การหายตัวไปของเขาเกิดขึ้นหลังจากมี ASEAN-EU และเขาเป็นประธานฝ่ายเจ้าภาพเพราะ ASEAN-EU จัดในลาว เขาเป็นประธานฝ่ายภาคประชาชนของลาว

ที่จัดการประชุมนี้ ในการประชุมรัฐบาลลาวก็มีท่าทีของความไม่สบายใจหลายอย่าง สัญญาณที่ชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลลาวไม่พอใจ ก็คือมาเก็บเอาเอกสารที่แจกหน้าห้องประชุมไป มาเก็บซีดีที่แจกหน้าห้องประชุมไป ไม่ยอมมาให้เผยแพร่ แล้วหลังจากการประชุมไม่ถึงเดือน ท่านสมบัด สมพอน ก็หายตัวไปในระหว่างที่ขับรถกลับบ้าน เขาขับรถตามกันไปกับภรรยา สามี ขับคันหนึ่ง ภรรยาขับคันหนึ่งตามกันไป พอภรรยาถึงบ้านสามีไม่ถึงบ้าน ก็ออกตามหากัน จนวันนี้ยังไม่มีความเคลื่อนไหว ภาคประชาชนพยายามใช้ทุกกลไกร้องเรียนกับ AICHR ส่งหนังสือถึงสำนักเลขาธิการอาเซียน ส่งหนังสือถึงรัฐบาลไทย รัฐบาลลาว ก็ยังไม่มียอะไรเกิดขึ้น ยังไม่มีคำตอบ เรื่องราวยังอยู่ในความเงียบ ซึ่งดิฉันคิดว่าอันนี้ไม่ต้องพูดอะไร แต่มันได้ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของประชาคมอาเซียน ระหว่างความเป็นจริงกับความคาดหวังของพวกเราทุกคนในที่นี้และความคาดหวังของภาคประชาชนยังมี Gap ที่แสนไกล และยังต้องการการทำงานอีกมาก ถ้าเราอยากให้เห็นอาเซียนเป็นภูมิภาคที่ประสบความสำเร็จในทั้ง 3 เสาค่ะ

.....

การสัมมนาครั้งที่ 2

ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมสังคมและ
วัฒนธรรมอาเซียน

ศาสตราจารย์ ดร.สุริชัย หวันแก้ว
อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กราบสวัสดิ์ท่านอาจารย์ ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน โดยเฉพาะทางธรรมศาสตร์ได้จัดงานครั้งนี้มาเพื่อบริการสาธารณะ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก อาเซียนคืออะไร ผมคิดว่าทั้ง 2 ท่านมาค่อนข้างชัดเจนแล้วว่ามีหลายเรื่องที่จะต้องชวนให้เราหันมาดู อาเซียนมันหมายถึงอะไรกัน ในบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลง เมื่อกี้ยกตัวอย่างว่าปี 2552 พม่าไม่ยอมรับอะไรต่ออะไรที่จะเจรจา แต่ในปี 2553 พม่ามีเลือกตั้ง มีการเปลี่ยนแปลงไปอีก จนเดี๋ยวนี้พม่าก็มีการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่และจะกลายเป็นประธานอาเซียนภายในปีนี้

อาเซียนคืออะไร อาเซียนที่เราพูดกันเมื่อกี้ อาเซียนคือหลายๆ อย่างที่กำลังเปลี่ยนแปลงมากด้วย อาเซียนไม่ใช่สิ่งที่อยู่ในกระดาษ บางคนอาจจะคิดว่าอยู่ที่รัฐบาล แต่รัฐบาลก็อยู่ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เหนือกว่ารัฐบาลจะควบคุมได้ พม่าเองเป็นตัวอย่งสำคัญว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพม่านั้น ไม่ได้อยู่ในการควบคุมโดยตรงของรัฐบาลเลย พูดอย่างนี้คือสถานการณ์โลกาภิวัตน์ ทุนนิยมที่รวดเร็วและเร่งรัดมันทำให้เกิดหลายสิ่งหลายอย่างขึ้น จนสิ่งที่นึกไม่ถึงว่าจะเกิดขึ้นก็ต้องเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นผมคิดว่าบริบทที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทำให้เราเจอโจทย์ที่พม่าเปิดประเทศอย่างรวดเร็วและเรากำลังต้องถามตัวเองว่าในยามนี้เราคิดอย่างไรกับอาเซียน เราก็มาเทียบกับตัวเองเหมือนกับที่ท่านตั้งคำถามว่าท่านที่อยู่ในระบบราชการ ท่านที่อยู่ในองค์กรภาคเอกชนก็ปรารถนารวมยังมีอีกหลายอย่างที่ต้องปรับ แต่ถ้าต่อจากคุณสุรินทร์เมื่อเช้านี้ก็คือเราก็ยังต้องปรับกันขนานใหญ่ทุกๆ ภาคส่วน แต่ที่ผมจะพูดคือสิ่งที่เป็นเงื่อนไขของการปรับซึ่งโยงไปถึงเรื่องที่ว่าเราจะต้องปรับความคิดของเราต่ออาเซียนด้วย อาเซียนไม่ใช่เรื่องของเลขาธิการอาเซียน ไม่ใช่เรื่องของแถลงการณ์ผู้นำอาเซียน อาเซียนเป็นอะไรมากกว่าเรื่องของผู้นำและเป็นเรื่องอะไรที่มากกว่าเลขาธิการอาเซียน

ฟังจากคุณสุรินทร์พูด คงจะเห็นว่าตอนเป็นเลขาเป็นอย่างหนึ่ง ตอนพูดถึงอนาคตของอาเซียนรู้สึกหลายอย่าง เห็นตั้งเยอะเลย ตรงจุดนี้ผมอยากจะพูดว่าประเด็นแรกของผมก็คือในยามนี้ ในโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ที่ไร้สมดุลด้วย คือเศรษฐกิจน่าหน้า การค้าน่าหน้า ตอนพูดถึงสังคมและวัฒนธรรมก็ค่อยๆ พูดกัน คือช่วงห่างของการปรับตัวที่รวดเร็วของภาคเศรษฐกิจ การค้ากับช่วงการปรับตัวสู่สังคมและวัฒนธรรมที่มอบหมายให้เราพูดจะเห็นชัดเจนว่ามันเรียกร้องการเปลี่ยนมุมมองครั้งใหม่ เรียกร้องความเข้าใจร่วมกันในเรื่องของสังคมและวัฒนธรรม แต่ถลึงลงไป ผมอยากจะปรารถนาคำที่เรียกว่าอัตลักษณ์ของอาเซียน อัตลักษณ์ของอาเซียนบอกว่าจะหมายถึงเครื่องหมาย ลักษณะเฉพาะตัวที่ทำให้คนจำได้ ก็ชวนให้นึกถึง Branding ชวนให้นึกถึงสิ่งที่หลายที่อาจจะต้องรีบทำ ก็คือผมไปที่เชียงของมา ทุกท่านที่ทราบเรื่องนี้ก็คงจะเห็นชัดเจน ก็ต้องเร่งมีอะไรต่ออะไรเกี่ยวกับอาเซียนกัน แต่ประเด็นที่ผมพูด อัตลักษณ์ผมพูดในที่ประชุมกับคนจำนวนหนึ่งในเชียงของ กำหนดคนหนึ่งเกษียณแล้ว แกบอกว่างานนี้เป็นอาเซียนตั้งแต่ก่อนจะมีอาเซียน คือผมมาจากลาวตั้งแต่ปี 2470 กว่า คือผมคิดว่าอัตลักษณ์ของอาเซียนที่ชาวบ้านที่เชียงของพูดในที่ประชุมไม่ได้รอให้การนิยามว่าอัตลักษณ์อาเซียนคืออะไรจากรัฐบาล เวลาคนนิยามว่าอาเซียนหมายถึงประชาคมเพื่อนบ้านอะไรต่ออะไร ก็เขาเป็นมาตั้งแต่ก่อนที่จะมองจากกรุงเทพว่าอาเซียน

จะเป็นอย่างไร เราต้องฝึกสังเกตดีๆ ผมกำลังพูดถึงว่าภาษาของอาเซียนคือภาษาของเพื่อนบ้านด้วย ไม่ใช่ภาษาอังกฤษอย่างเดียวด้วย บริบทที่ผมพูดก็คือว่าผมจะขอพูดรอบแรกให้สั้นเพราะว่าเอกสารมีอยู่ใน PowerPoint

อยากจะสรุปอย่างนี้ว่า บริบทการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและเร่งรัดมากมักไม่ค่อยมีความสมดุลในตัวมันเองและอาเซียนเองก็พยายามปรับตัว แต่ปรับตัวท่ามกลางความจำกัดว่ามันเป็นอาเซียนต้องเกรงใจรัฐบาลต่อรัฐบาล หลีกเลียงไม่พัวพันที่รัฐบาลจะต้องเกรงใจกัน เพราะฉะนั้นถ้าอาเซียนจะเป็นอะไรมากกว่าตัวแทนของรัฐบาล อาเซียนจึงต้องมีภาคส่วนอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจำเป็นอย่างขาดไม่ได้ ถ้าส่วนธุรกิจไปแล้ว แต่ภาคส่วนประชาสังคม ในวันนี้ก็คือเสาสังคมและวัฒนธรรมยังเป็นส่วนซึ่งขาดการเอื้อให้มีบทบาทร่วมกันมาก ในส่วนนี้ผมอยากจะพูดว่าท่ามกลางความสมดุลของความไร้ความสมดุลของการพัฒนาที่เศรษฐกิจและการค้านำหน้า มิติของสังคมและวัฒนธรรมจึงเป็นมิติที่น่าจะเป็นตัวปรับให้การพัฒนาที่อย่างเร็วก็การค้านำหน้าอย่างไรเศรษฐกิจนำหน้า ให้มีการพัฒนา มีการจัดสมดุลได้มากขึ้น โดยท้องถิ่น โดยชายแดน โดยทุกภาคส่วน ไม่ใช่รอให้จัดสมดุลเฉพาะการประชุมทางราชการที่เกิดขึ้น

ผมพูดอย่างนี้เพื่อจะสรุปว่าการทำงานของทุกภาคส่วนในขั้นถัดไปของอาเซียนในอย่างก้าวนี้เป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ แปลว่านิยามบทบาทของภาคส่วนราชการซึ่งธรรมดาที่จะบอกว่ากระทรวงไหนเป็นเจ้าของเสาไหน ที่จะพูดกันมันเป็นอย่างนั้น วิธีคิดทำนองนี้ก็เรียกว่ายังไม่เอื้อต่อการทำงานข้ามกระทรวง อาจารย์ปรัชญาณีปรารภเมื่อกี้คงจะเห็นว่าเรียกร้องการทำงานข้ามกระทรวงภาคสังคม แม้แต่กระทรวงด้านสังคมที่ทำงานด้านนี้ ก็ยังขาดความทะมัดทะแมงทันกับสถานการณ์อย่างที่คุณปรัชญาณีอยากจะเห็นมากขึ้น ที่นี้ประเด็นที่ผมปรารภคือว่าพูดทีละภาคส่วนมันไม่พอ ต้องเรียกร้องการสร้างยุทธศาสตร์ร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย ตรงจุดนี้แหละ ในเอกสารผมจึงเขียนว่าเรียกร้องให้เรามีการทำงานซึ่งเป็นกระบวนการร่วมกันมากขึ้นระหว่างภาคราชการ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนอย่างมาก ซึ่งอันนี้เรายังไม่ค่อยคุ้นเคยเท่าไร เราทำงานส่วนใหญ่เวลามีปัญหาก็เข้าไปแก้ แต่เรายังไม่ทำงานมุ่งอนาคตที่มีความหมายว่าประเทศไทยมีความหมายมากกว่ารัฐบาล หรือมีความหมายมากกว่าหน่วยงานหรือมีความหมายมากกว่าองค์กร ง่ายที่จะบอกว่าใครพูดขึ้นมาเฉพาะส่วนก็จะเป็นการทะเลาะกัน ชัดแย้งกัน เพราะใครเป็นตัวแทนประเทศไทยกันแน่

ผมคิดว่าปัญหาเชิงอัตลักษณ์ที่ปรารภเป็นเชิงเล่นๆ ว่าเป็นเรื่อง Branding แต่ที่จริงเป็นเรื่องของสำนึกร่วม อัตลักษณ์คือสำนึกร่วมกันว่าเราเป็นอะไร คือถ้าคิดแบบสี่เหลี่ยมสีแดงก็จะเป็นอย่างหนึ่ง นี่ก็อัตลักษณ์อย่างหนึ่ง แต่ถ้าประเทศไทยเป็นอะไรมากกว่าสี่เหลี่ยมสีแดงก็ต้องถามว่าเราพอจะพูดได้ไหมว่าเราก็มีทั้ง 2 สี หรือ 3 สี หรือหลายสีก็ได้ ก็เป็นคนไทยด้วยกันทั้งนั้น ซึ่งจะต้องอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านอย่างยั่งยืน อย่างต้องรับผิดชอบ และขณะเดียวกันก็ต้องแบ่งปันส่วนที่พอจะมีร่วมกับเขาได้ ในส่วนนี้เองผมจึงคิดว่าถ้าพูดตอนสุดท้ายได้ก็คือว่า สิ่งที่ทำหายคือการ Positioning

ของตัวเอง คือการคิดเรื่องอาเซียนไกลกว่าภาคส่วนที่เป็นทางการ แต่เป็นภาคส่วนทุกภาคส่วนที่รู้สึกว่าเราเองก็เป็นคนไทยด้วยและเราเองก็น่าจะมีส่วนร่วมกันในการช่วยกำหนดอย่างก้าวของเราที่จะเป็นเพื่อนที่ดีกับเพื่อนบ้าน และที่สำคัญมากไปกว่านั้นก็คือว่าภาวะผู้นำของไทยในอาเซียนก็น่าจะไปไกลกว่าการเพียงแต่นึก อย่างที่มักจะเคยเป็นกันก็คือว่าไทยจะได้อะไรจากอาเซียน พาดหัวข่าวก็คงจะถามว่าเราจะได้อะไรจากอาเซียน ถ้าเราไม่ได้อะไรจากอาเซียนเราคงไม่ทำอะไร ถ้าอย่างนี้ก็อย่าหวังเลยว่าคำว่าภาวะผู้นำจะเป็นไปได้ นั่นแปลว่าวิถีคิดเกี่ยวกับตัวเองในเชิงวัตถุในเชิงเศรษฐกิจนำหน้าอาจจะต้องเปลี่ยนไป โดยเอาสังคมและวัฒนธรรมซึ่งร่วมทุกข์ร่วมสุขกับเพื่อนบ้านได้เป็นตัวหลักมากขึ้น อันนี้มันก็ทำลายตัวเองมากเพราะว่าเราเคยชินกับการถามตัวเองว่าไทยจะเป็น Hub อะไร ไทยจะเป็นศูนย์กลางของอะไร มากกว่าที่จะบอกว่าเรื่องนี้ให้ลาวเป็นศูนย์กลางดีไหม เรื่องนี้ให้เขมรเป็นศูนย์กลางบ้างได้ไหม เราจะไปร่วมกับเขา ตราบเท่าที่เราคิดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางของอาเซียนโดยไม่นึกถึงการมีส่วนร่วม ทำงานกับประเทศอื่นอย่างเป็นทางการดี ตราบนั้นภาวะความเป็นผู้นำของประเทศไทยยังคงเลื่อนรางอยู่ แต่ถ้าเราสามารถมองภาพนั้นได้กว้างขึ้น คนอื่นก็จะยอมรับบทบาทของไทยโดยสนิทใจมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งที่ผมปรารถนาอันนี้หลายภาคส่วนหรือหลายกรม เจ้าหน้าที่แต่ละคนก็มีความคิดหลากหลาย และหลายคนก็ทำได้ไกลมากทีเดียว โดยที่เอาความถ่อมตัว เอาความรู้สึกที่เราเป็นประเทศที่มีปัญหาเหมือนกัน แต่บางอย่างเราก็พอจะไปได้ดีกว่าเขาหน่อย เหล่านี้ก็แปลว่าเสาสังคมและวัฒนธรรมอาจจะเป็เสาที่ชวนกันถกเถียงให้เยอะขึ้นเพื่อจะจัดสมดุลให้เรารับมือบทบาทเชิงรุกต่อตัวเองและต่อสถานการณ์ในอนาคต ขอขอบคุณครับ

.....

การสัมมนาครั้งที่ 3

ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียน

คุณฉัตรชัย เลื่อนประเสริฐ
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาความพร้อมทางการค้า
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ผมคิดว่าพวกท่านทั้งหลายคงเคยฟังเรื่อง AEC กันมาแล้ว แต่ทุกคนคงอยากรู้ว่าตอนนี้ไปถึงไหนแล้ว สิ่งที่ผมจะพูดคงใช้เวลาไม่นาน เพราะผมคิดว่าทุกคนน่าจะรู้เรื่อง AEC ดี เพราะ AEC มีคนพูดเยอะ แล้วสาเหตุที่คนรู้เรื่อง AEC มากกว่าคนอื่น ๆ เป็นเพราะว่า AEC เป็นเรื่องของผลประโยชน์ทางการค้า ตั้งแต่ระดับประชาชน พ่อค้า จนถึงระดับรัฐบาลของประเทศชาติ ถ้าเผื่อว่า คุณไม่ได้ทำตาม Blueprint คุณก็มีสิทธิ์ว่าจะถูกเพื่อนประเทศสมาชิกของเราร้องเรียน แล้วก็จะคำนวณเป็นผลประโยชน์ว่าทำไมทำให้ฉันเสียหาย เหมือนอย่างที่เราได้ทำกับประเทศอื่นในกรณีที่เขาไม่ได้ลดภาษีสินค้าตามความตกลง เพราะฉะนั้นเรื่อง AEC เป็นเรื่องของผลประโยชน์ เป็นเงินในกระเป๋าของพวกท่าน

อย่างไรก็ตาม ในการเปิดเสรีทางการค้า ขอย้ำว่าการเปิดเสรีทางการค้า ถึงไม่มี AEC ก็เปิดอยู่โดยอัตโนมัติ จะไปห้ามไม่ได้เพราะว่าผลประโยชน์ แรงจูงใจของตัวเงิน ของผลประโยชน์ ของคำตอบแทน มันจูงใจให้เกิดขึ้นมา ยกตัวอย่างเช่น การเคลื่อนย้ายเสรีแรงงาน ตามความตกลง AEC เขาบอกเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ แล้วแรงงานฝีมือก็มี 8 วิชาชีพ ก็ท่องกันไป แต่หลายคนก็สงสัยว่า แล้วแรงงานกัมพูชา เมียนมาร์ 2-3 ล้านคนละ มาจากอะไร ก็ไม่ได้มาจากความตกลง มันมาจากกฎหมายแรงงานคนต่างด้าวของกระทรวงแรงงาน ปี 2540 มีก่อนความตกลงอีก ก็เข้ามาอยู่ ทำไมถึงเข้ามา ก็มัน 300 ร้อยบาท บ้านเขามันตั้งแต่ 90-120 บาท แล้วเมื่อมาตรงนี้ได้ 300 บาท มันก็ต้องมาใช่ไหม ไม่ว่าจะถูกหรือผิดกฎหมาย ก็ดันรันทันเข้ามา คือมันห้ามไม่ได้ เพราะฉะนั้นเรื่องของการเปิดเสรีทางการค้า มันเป็นโลกาภิวัตน์ ซึ่งไม่ว่าคุณจะไปกันยังไม่งั้นกัน ไม่ได้หรอก มันต้องเปิด เพียงแต่ต้องบังคับใช้ให้มันเข้มงวด ถ้าคุณบังคับใช้ไม่เข้มงวดก็เป็นอย่างนี้ อย่างที่เห็นนี่แหละ

ถ้าพูดถึงเรื่องของความคับหน้า การเตรียมความพร้อมสู่ AEC ของประเทศไทย ถ้าเผื่อว่าเป็นการดำเนินงานตามกรอบพิมพ์เขียวของ AEC ตามที่ผลสำรวจล่าสุดว่าการดำเนินงานภายใต้ AEC ของอาเซียนโดยรวม ทำไปประมาณ 77% ของ AEC Blueprint ในส่วนของประเทศไทยทำอยู่ 88% เราทำมากกว่าเฉลี่ยของอาเซียน ส่วนที่เราทำไม่ได้ ที่เรายังไม่ได้เป็นไปตามความตกลง เพราะต้องเข้าใจว่าพวกเราเป็นอาเซียน คนอาเซียนไม่เหมือนคนยุโรป ไม่เหมือน EU ต้องเข้าใจตรงนี้ เพราะฉะนั้นส่วนที่เหลืออยู่ ที่ยังทำไม่ได้คือมันต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานนานเพราะเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เช่น มาตรการด้านศุลกากร เรื่องมาตรฐานสินค้า การปฏิบัติให้สอดคล้องกับเรื่องของกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ และเรื่องของการสร้างความเข้มแข็ง SMEs ต่างๆ พวกนี้คือสิ่งที่ดำเนินการไม่สำเร็จ แต่ก็ไม่เป็นไร ไม่ต้องกลัว เพราะเรายังมีเวลาทำ ค่อยๆ ทอยทำไป คนอื่นก็เหมือนกัน เพื่อนๆ อีก 9 ประเทศก็เหมือนกัน เพราะโดยเฉลี่ยมันอยู่ที่ 77% ตาม AEC Blueprint

ถ้าลงไปดูรายละเอียดของประเทศไทย สิ่งที่เราทำตาม Blueprint เหมือนกันของอาเซียน ประเทศไทยลดภาษีไปแล้วเป็น 0 เมื่อปี 2553 ผมคิดว่าท่านทราบดี การเคลื่อนย้ายสินค้าภาษีเป็น 0 แล้ว แต่มาตรการไม่ใช่ภาษี ของเดิมหมดไปของใหม่เกิดขึ้นมาเยอะแยะ ที่เรียกว่า Non-tariffs measures (NTMs) ท่านคงเข้าใจดี มาตรการไม่ใช่ภาษี เพราะ NTMs เหมือนกับ Non-tariffs

barriers (NTBs) มันต่างกันนิดเดียว เพราะฉะนั้น มาตรการอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษี มันเป็นคนละเรื่อง เดียวกัน เพราะฉะนั้น พอมาตรการไม่ใช่ภาษีของเดิมหมดไป อุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีของใหม่มันก็เกิด มาเยอะเยาะ ยกตัวอย่างจากที่ท่านสุรินทร์ พูฒเมือสักครู่ เช่น อินโดนีเซียบอกให้ประเทศไทยต้องส่ง ผักผลไม้ เดิมเข้าที่จาร์การ์ตาให้เราไปเข้าที่ท่าเรือสุราบายา ไปอีกไกลเลย สินค้าไปก็เน่าเสีย เป็นต้น ทุนเพิ่มขึ้นมา อันนี้ก็คือมาตรการไม่ใช่ภาษีซึ่งถูกต้องใหม่ เราก็กำลังเจรจาให้เขายกเลิก และตอนนี้ อาเซียนก็กำลังเริ่มมาคุยกันเรื่องนี้ว่ามาตรการไม่ใช่ภาษีเยอะเยาะจะต้องทำให้หมดไป คาดว่าจะ เสร็จลาดพวกนี้ได้ภายในปี 2013 คือปลายปีนี้นั่นคือสิ่งที่คาดหวัง

สำหรับบริการ บริการจะต้องเปิดเสรีบริการ ปัจจุบันประเทศไทยได้ลงนามให้ความคุ้มครอง และประกาศใช้แล้ว เพราะว่าได้ผ่านรัฐสภาตามมาตรา 190 เมื่อต้นปีนี่เอง เปิดบริการชุดที่ 8 เปิด บริการนี้เป็นชุดๆ บริการมีทั้งหมด 128 สาขา พอถึงชุดที่ 8 ก็คือ 80 สาขาแล้วที่เปิดเสรีบริการ ในการเปิดเสรีบริการชุดที่ 8 ก็คือเปิดให้คนสัญชาติอาเซียนเข้ามาถือหุ้นในธุรกิจบริการ ทำธุรกิจ บริการได้ถึง 70% แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าท่านอยากทราบว่ามีอะไรบ้าง ก็เข้าไปเปิดดูในความตกลง

เพราะมีเยอะมาก ส่วนที่เหลืออีกประมาณ 48 สาขาตอนนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการเจรจาเปิดเสรี บริการชุดที่ 9 พอชุดที่ 9 เสร็จก็ไปชุดที่ 10 ก็เสร็จพอดีปี 2558 พอเปิดเป็นชุดๆ ประมาณ 20 กว่า สาขา แต่ในความตกลงของการเปิดเสรีบริการ ในหลายๆ เขาจะบอกว่ามี 15% ของพวกนี้ เพราะ ฉะนั้นถ้าคุณไม่ยอมเปิดก็ไปขอยกเว้นได้ แต่ก็ต้องไปดูในวิธีการเจรจาของเปิดเสรีบริการ โดย หลักการเขาก็จะดูว่ากฎหมายเปิดอยู่แล้ว เอาอันนั้นออกมาเลย คือถ้าเกิดว่าไม่มีกฎหมายห้าม เอาไว้ว่าห้ามเปิด ห้ามคนต่างชาติถือถือหุ้น ไม่มีอันนี้ก็คือเปิดไปเลย หรือว่าในกรอบความตกลง ต่างๆ เพราะว่าความตกลงการเปิดเสรีการค้าของประเทศไทยตอนนี้มีอยู่ 11 ความตกลง ถ้าใน ความตกลงไหนบอกว่าเปิดแล้ว เราก็หยิบอันนั้นขึ้นมาเจรจาเปิดไปเลย เพราะไหนๆ มันก็เปิด

อยู่แล้ว แล้วก็เปิดสาขาที่ประเทศไทย ไม่มีทุน ไม่มีเทคโนโลยีที่จะไปทำ ถ้าเผื่อว่ามีคนเข้ามา ก็เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ นี่ถือเป็นหลักการกว้างๆ ผมคิดว่าท่านคงจะทราบและผมก็คงจะไปเร็วหน่อย

การเปิดเสรีแรงงาน แรงงานเสรี ก็คือเปิดแล้ว 8 วิชาชีพ แต่ว่ายังไม่ได้ทำความตกลงยอมรับร่วมกันว่าจะเปิด 8 วิชาชีพกับเพื่อนอาเซียนอีก 9 ประเทศและทำความเข้าใจร่วมกัน แต่ยังไม่ได้เปิดให้เคลื่อนย้าย ท่านคงทราบไปแล้วเพราะว่าสาขาวิชาชีพสุดท้ายคือวิชาชีพท่องเที่ยวซึ่งจะต่างจากอันอื่น เพราะวิชาชีพอื่นมันจะมีอย่างละ 1 อาชีพ คือวิศวกรมันจะมี 1 อาชีพ แต่วิชาชีพท่องเที่ยวมี 32 อาชีพที่อยู่ภายใต้อันนั้น ก็ผ่านรัฐสภาไปแล้วเมื่อต้นปี ว่าจะทำ MRA เปิดเคลื่อนย้ายวิชาชีพท่องเที่ยว วิชาชีพท่องเที่ยว ถ้าท่านนึกไม่ออกท่านก็ไปนึกแบบ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร มีอาชีพมากมายทำงานอยู่ในนั้น ตั้งแต่ Bell Boy ผู้จัดการ ไปจนถึงเชฟ ทำความสะอาด ชักผ้า อะไรทั้งหมดเลย ทั้ง 32 อาชีพ ก็คือจะทำ MRA แล้วก็เปิดให้เคลื่อนย้าย

เรื่องการลงทุน การเปิดเสรีการลงทุนภายใต้อาเซียนดำเนินการกันไปเยอะแล้ว ก็อยู่ในระหว่างการทำรายละเอียดไม่มากนัก ส่วนใหญ่ในเรื่องของการลงทุนก็เปิดอยู่ 4 สาขาเท่านั้น คือ เกษตร ประมง เหมืองแร่ ป่าไม้ ผมคิดว่าท่านคงทราบแล้ว ที่อนุญาตให้คนเข้ามาลงทุนได้ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นในธุรกิจที่ประเทศไทยไม่มีเทคโนโลยีหรือต้องใช้ทุนสูง ที่ผ่านมามีการอนุญาตกันไปก็จะเป็นพวกเลี้ยงกุ้งก้ามกราม เพาะเมล็ดพันธุ์หอมหัวใหญ่ ซึ่งประเทศไทยไม่มีเทคโนโลยีพวกนี้ที่เปิดอยู่

นอกจากนี้ ก็จะมีเรื่องของการดำเนินการในการที่จะรวมอาเซียนเป็น RCEP ผมคิดว่าท่านคงเข้าใจ คืออาเซียนเรา 10 ประเทศ เรามีความตกลงเปิดเสรีการค้าอาเซียนกับคู่เจรจาอีก 6 ประเทศ คือความตกลงการค้าอาเซียน-จีน อาเซียน-เกาหลี อาเซียน-ญี่ปุ่น อาเซียน-ออสเตรเลีย+นิวซีแลนด์ และอาเซียน-อินเดีย 6 ประเทศ เราก็จะจับรวม เพราะฉะนั้นพอเป็น RCEP ก็จะเป็น 16 ประเทศ ก็คือจะเปิดพร้อมกันหมด 16 ประเทศ หรือ RCEP ก็คือ ASEAN+6 เดิม ก็คือเริ่มเจรจาไปแล้ว ตามเป้าหมายคือจะเจรจาให้สำเร็จภายใน 2 ปีนับจากนี้ เพราะว่าเริ่มไปเมื่อเดือนที่แล้ว ในการเจรจาที่จะเป็น RCEP นี้ก็จะมีควมควบแน่นกันมากขึ้น เพราะว่าการศึกษาในเบื้องต้นสำหรับประเทศไทย ถ้าเผื่อว่า RCEP ประสบความสำเร็จ GDP ประเทศไทยก็จะเพิ่มเป็น 4.05% จากเดิม มีบางคนยืมเพราะว่าท่านอาจารย์ทั้งหลายก็คงจะทราบดีจากอะไรที่เป็น Protection แล้วพอเป็น Free Trade GDP ก็โตตามหลักการ นั่นคือเป็นผลการศึกษา

ผมมีนิดหนึ่งเรื่องความตกลงการเปิดเสรีบริการชุดที่ 9 คือถ้าเผื่อเปิดชุดที่ 9 ก็มีสิ่งที่น่าสนใจเป็นห่วงอยู่นิดหนึ่ง เสรีการบริการชุดที่ 9 คือจะต้องเริ่มแก้ไขกฎหมายแล้ว คือถ้าเกิดคนไม่ทราบรายละเอียด เปิดเสรีบริการมันเป็นชุดๆ ชุดที่ 1-7 ยังไม่เกิน 49% ตามกฎหมายภายในประเทศ พอชุดที่ 8 เกิน 49% แล้ว มีตั้งแต่เกิน 50-70 แต่อันนี้ 50-70 ตามกฎหมายที่มีอยู่ ทำได้ ก็ยังไม่ต้องแก้ก็ได้ แต่พอชุดที่ 9 ต้องแก้แล้ว ยกตัวอย่างที่จะต้องแก้ไขอะเลย เช่น ในสาขาของการศึกษาก็ต้องไปแก้ พ.ร.บ. โรงเรียนเอกชนปี 50 หรือต้องไปแก้ พ.ร.บ. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนปี 50 หรือถ้าเผื่อเป็นเรื่องของการขนส่งก็คงจะต้องไปแก้ พ.ร.บ. เรือไทย ปี 2481 อันนี้ของเก่าก่อนผมเกิด

หรือแก้ไข พ.ร.บ.ขนส่งทางบก ปี 2522 คือต้องแก้เพราะว่าไม่แก้คงไม่ได้ ก็คงจะเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เพราะพอเริ่มแก้กฎหมาย เพราะว่าในการประชุมกัน การแก้กฎหมายทั้งฉบับ ถ้าทำอยู่ในวงกรกฎหมายคงจะรู้ กฎหมาย 1 ฉบับใช้เวลาในการดำเนินการ 812 วัน ที่เขานับไว้ เพราะฉะนั้นถ้าเกิดจะทำก็ต้องรีบทำตอนนี้ เพราะฉะนั้นจะเสร็จไม่ทันปี 58 นั่นคือสิ่งที่เป็นความคืบหน้าที่จะต้องทำไป

ในส่วนการเตรียมการรองรับในเรื่องของ AEC ถ้าเมื่อถามผม ผมไม่ค่อยห่วง เพราะไม่ว่าจะเป็นสภาหอการค้า สมาอุตสาหกรรม หรือสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือ ซึ่งเป็นเครือข่ายของเอกชนส่วนใหญ่ มีการเตรียมตัวรองรับอันนี้เยอะมาก และในส่วนของพวกเขาจะมีศูนย์ AEC ผมไปเปิดดูมีศูนย์ AEC ที่เปิด ลอง Search ลงไปเห็นเกือบ 100 ศูนย์รวมทั้งศูนย์ของกรมศุลกากรด้วย เมื่อกี้ผมก็เลยจับอาจารย์เข้ามาเชื่อมโยงข้อมูลกับศูนย์ผมใหม่ ที่ทำงานผมก็มีศูนย์บริการข้อมูลของ AEC ด้วย เพราะฉะนั้นงานพวกนี้คือเตรียมตัวรองรับหมดเลย แต่ว่าการเตรียมตัวรองรับของแต่ละคนรองรับในส่วนที่ตัวเองรับผิดชอบซึ่งผมว่ามันยังกระจัดกระจาย โดยไม่ได้เห็นภาพทั้งหมด ก็เลยคิดว่าจะต้องรวมศูนย์เพื่อให้ไปพร้อมกันหรือเปล่า คือแก้แบบเบ็ดเสร็จ ผมเคยเชิญมารอบหนึ่งแล้วทุกคนบอกโอเคหมดเลย ผมกำลังจะทำ จะเป็นแม่ข่ายรวมศูนย์กันเพื่อที่จะทำอันนี้รองรับ

แล้วก็อยากจะประชาสัมพันธ์ว่ากระทรวงพาณิชย์ได้รับนโยบายจากรัฐบาลให้จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการเป็นประชาคมอาเซียน รวมทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้วย ระหว่างวันที่ 24 กรกฎาคม - 1 สิงหาคม ที่ศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ 9 วัน ในงานก็จะมีนิทรรศการเกี่ยวกับข้อมูลความตกลง AEC และจะมีการสัมมนาสารพัดเรื่องใน 9 วันนั้น มีคลินิกให้คำปรึกษาประมาณ 50 คลินิกซึ่งมาจากภาครัฐและเอกชน มีธนาคาร มีนักกฎหมาย มีนักบัญชี ผู้เชี่ยวชาญภาษี ฯลฯ มาให้คำปรึกษากับ SMEs ซึ่งคิดว่าจะเป็นที่รองรับเมื่อใครที่สนใจ และหลังจากเสร็จวันที่ 1 สิงหาคมแล้ว ก็จะย้ายศูนย์พวกนี้ออกไปภูมิภาคอีก 5 ครั้ง เพื่อกระตุ้นว่าใครที่จะต้องเตรียมตัว เพราะเท่าที่ผมดูทุกคนรู้ว่าจะต้องเตรียมตัว แต่บางคนเตรียมตัวไม่สำเร็จ เพราะว่าไม่สู้หรือเปล่า ผมไม่รู้เพราะผมดูจากสถิติที่ใช้สิทธิภาษี 0% สินค้าที่ภาษีเป็น 0% ปี 53 และสถิติจากคนที่มาใช้สิทธิภาษี 0% เมื่อสิ้นปี 2555 มีคนใช้แค่ประมาณ 50% ความจริงมัน 51 เพราะฉะนั้น สินค้าที่ไทยส่งออกไปในอาเซียน 100% มีคนใช้สิทธิภาษี 0% แค่ครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งยังไม่ได้ใช้ แสดงว่าเขายังไม่ได้ปรับตัวที่จะมาใช้สิทธิ ก็ยังยอมเสียภาษีเหมือนเดิม ก็อาจจะไม่อยากเหนื่อยหรือไม่อยากลงทุนเปลี่ยนวิธีการผลิตหรืออะไรก็แล้วแต่ หรือเปลี่ยนไม่ได้ เพราะว่าท่านคงทราบว่าการผลิตสินค้าภาษี 0% จะต้องทำสินค้าให้ได้ตามกฎแหล่งกำเนิดสินค้า เข้าใจว่าคงจะทำได้ แต่อย่างไรก็ตาม มาใช้ประมาณครึ่งหนึ่งนี่ก็ใช้ได้แล้ว ถ้าย้อนหลังกลับไปแต่ก่อนนี่มันแค่ 30% เอง ตอนนั้นขยับมา 50% นี่ผมก็ดีใจแล้ว ผมยังคาดว่าปี 58 น่าจะขยับไปถึง 60-70% ให้ได้ คือถ้าใช้ได้ขนาดนี้ แสดงว่ามันมีการซื้อขายวัตถุดิบ แล้วก็ขายสินค้ากันในอาเซียนมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับคนในอาเซียนเอง กับทุกประเทศในอาเซียน ซึ่งอันนี้เป็นหัวใจหลักของการเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน ในส่วนอื่นๆ ผมก็คงไว้แค่นี้

การสัมมนาครั้งที่ 3

ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียน

คุณกรกฎ อดุงจิตต์

รองเลขาธิการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

จริงๆ แล้วถ้าถามความพร้อมของเอกชนแล้ว ก็มีปัญหาเดิมๆ ของประเทศไทยที่ไม่รู้ว่าจะปรับปรุงหรือเราจะแข่งขันได้อย่างไร เพราะว่าเราเองง่ายๆ ก่อน เราไปเจอคนมาเลเซีย คนมาเลเซียเขาบอกวันๆ เขาปวดหัวกับเรื่องภาษามาก เพราะเหตุผลคือตัวเองเป็นคนแต่ใจพอเดินออกไปข้างบ้านเป็นพวกฮกเกี้ยนกับพวกกวางตุ้ง เพราะฉะนั้นก็เลยกลายเป็นว่าต้องพูดแต่ใจที่บ้านให้ได้ อยากรจะคุยกับเพื่อน อยากรฟังเพื่อนรู้เรื่องก็ต้องไปฟังกวางตุ้ง หลังจากนั้นพอไปโรงเรียนก็ถูกบังคับให้เรียนภาษาบาฮาซามาเลเซีย ที่สำคัญที่สุด คือคนสิงคโปร์กับคนมาเลเซีย จะเหมือนกันอย่างหนึ่งก็คือจะถูกบังคับให้เรียนภาษาอังกฤษ เสร็จแล้วไม่พอ คุณเป็นคนชาติไหน คุณก็ต้องเรียนภาษาตามชาติของคุณส่วนใหญ่ เช่น การเป็นคนจีน ก็ต้องเรียนภาษาจีนแมนดาริน แต่ปัญหาคือในมาเลเซียจะมีคนอยู่ประมาณ 3 สัญชาติใหญ่ๆ ที่ผมจะพูดให้เห็นภาพก็คือว่า มาเลเซียและสิงคโปร์เหมือนกันอย่างหนึ่ง คือมีคนมาเลเซียที่พูดภาษาบาฮาซา บาฮาซาก็เป็นภาษาภาคใต้เรา มียาวิ อินโดนีเซีย มีบาฮาซาอินโดนีเซีย บรูไนคุยกันรู้เรื่อง เขาคุยกันรู้เรื่องหมด ประมาณ 80% ผมเคยคุยกับเพื่อนผมที่เป็นทั้งมาเลเซียและอินโดนีเซีย ถามว่าจริงๆ พวกคุณคุยกันรู้เรื่องก็เปอร์เซ็นต์ บางคนถ่อมตัวหน่อยก็บอก 60% บางคนบอก 80% บางคนบอกมันก็พอกล่อมแกล้มได้ แต่ละภาคก็ยังพูดเพี้ยนๆ อยู่ แต่ว่าเราก็ยอมรับว่าเขาสื่อสารกันได้ นั่นคือภาษาหลัก และเราต้องยอมรับว่าภาษานั้นคือภาษาหลักของอาเซียน นั่นคือเรื่องภาษาก่อน พอถึงเวลาแล้วหลังจากภาษาเราเดินไปถึงเรื่องของภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาใหญ่ ผมคิดว่าคนไทยมี 2 ระดับระดับหนึ่งผมไม่สงสัย คือคนที่ไปทำงานในสิงคโปร์ ไปสิงคโปร์บ่อย ไปมาเลเซียบ่อย ก็จะเจอทั้งคนไทยที่ไปทำงานในสิงคโปร์และมาเลเซีย พวกนี้เรื่องภาษาเขาสื่อสารได้หมด แต่คุณไปเจอคนสิงคโปร์ คนมาเลเซียพูดจีนได้ พูดอังกฤษได้ นี่คือนโยบายของการจะปรับตัวเป็นอาเซียนที่ชัดเจนอย่างแรกก่อน อย่างอื่นไม่ต้องคุย สื่อสารให้รู้เรื่องก่อน ผมถือว่าสำคัญที่สุด

ในเรื่องพื้นฐานของโครงสร้างเศรษฐกิจ เดียวท่านอาจารย์สมชายคงบอกอีกที ผมให้เห็นภาพรวม วันนีพาทัวร์แล้วกัน คือ เราเห็นชัดๆ คือประเทศที่มี GDP ใหญ่ที่สุดในอาเซียนคือประเทศอินโดนีเซีย GDP ใหญ่ที่สุดเขาก็เป็นหนึ่งใน G20 คือเป็นประเทศที่มี GDP ขนาด 1 ใน 20 ของโลก แต่ว่าถ้า GDP per capita ให้ดูว่าคนมั่งคั่งและร่ำรวยอย่างไรก็ต้องดูคนสิงคโปร์ สิงคโปร์ GDP per capita มีรายได้มากกว่าคนไทย 9 เท่า คือถ้าคนไทยมีรายได้ 12,000 บาทต่อเดือน โดยเฉลี่ย คนสิงคโปร์เอา 9 คูณ ก็แสนกว่าบาท นั่นคือรายได้เฉลี่ยของ GDP per capita ของสิงคโปร์ มาเลเซียมากกว่าเราเท่าหนึ่ง แล้วเราก็จะเห็นค่าครองชีพคนไทยเข้าไปทำงานในมาเลเซีย และสิงคโปร์ก็จะเห็นภาพอย่างนั้น คล้ายๆ กัน เราหันมามองเพื่อนบ้านเราบ้าง ส่วนชายแดนพม่า ค่าแรงจะประมาณ 100-300 บาท เพราะบ้านเราดันตัวเองขึ้นไปเป็นผู้มีอันจะกิน คือมีค่าแรง 300 บาทต่อวัน แต่ที่พม่า ที่ย่างกุ้ง ค่าแรงวันหนึ่งตกอยู่ประมาณสัก 40 บาทต่อวัน แต่ที่พม่ามีปัญหาอย่างหนึ่งคือถ้าจะทำงาน 1 วัน กินข้าวแกงที่พม่าไม่ได้เพราะข้าวแกงที่พม่าจานละ 60 บาท ค่าอาหารที่มันที่เช้าเดือนละ 6,000เงินเดือนจบปริญญาตรี 4,500 บาท อันนี้ข้อมูลตรงเพราะว่า Office ผมเอง เพราะฉะนั้นถ้าเทียบกับอีกฝั่งหนึ่ง เราข้ามมาหาเพื่อนบ้านที่รักของเราคือเขมร

ค่าแรงเย็บผ้าประกาศโดยรัฐบาล ค่าแรงขั้นต่ำก็จะประมาณ 80 บาท ลาวก็ประมาณ 80 บาท เวียดนามก็ประมาณ 80 บาท แต่เวลาไปทำธุรกิจในเขมร ก็จะมีปัญหาอยู่อย่างหนึ่ง เวลาเราพบว่า ค่าแรงในเมืองไทยแพงหนีไปเขมร ปัญหาคือเขมรประเทศมันก็ขนาดกำลังดี ลาวมีปัญหาคือคนน้อย เวลาท่านไป ถ้าท่านไม่อยู่ 4 เมืองหลักๆ ว่าท่านแทบจะไม่เจอคน เพราะคนก็จะอยู่ที่ประมาณ 600,000 อยู่เวียงจันทน์ คนงานก็ต้องไปเวียงจันทน์ ส่วนสุวรรณเขต จำปาศักดิ์ และหลวงพระบาง อันนี้คือเมืองหลักๆ ที่ไปแล้วจะได้เจอคนงาน แต่คนงานก็น้อย เพราะการลงทุนไปเพื่อจะได้แรงงานที่ลวดยาก ในขณะที่เขมรแรงงานเยอะ แต่ก็เจออุปสรรค พนมเปญ อย่างมีธุรกิจหนึ่งมาฟังผมบรรยายแล้วก็ถามผม ผมก็บอกคุณไปซื้อที่ไว้ที่เกาะกง ผมบอกคุณซื้อที่ที่เกาะกงคุณก็ผิดแล้ว เพราะโรงงานเขามัน Labor Intensive คือใช้แรงงานค่อนข้างมาก จังหวัดที่เขาไปลงทุนมีคนอยู่แค่ 148,000 คน จำตัวเลขได้ เพราะจังหวัดติดบ้านเราเป็นจังหวัดเขมรที่เป็นคนพูดภาษาไทย จังหวัดเกาะกง เดียวกลางเดือนนี้ผมก็จะไปอีกรอบหนึ่ง ทะลุไปเลย อันนี้ก็เล่าให้ฟังว่ามีบรรยากาศในการทำธุรกิจอย่างไร ในขณะที่เดียวกัน ฟิลิปปินส์อาจจะไกลเรา คนเยอะ แต่ฟิลิปปินส์หลังจากเศรษฐกิจซบเซาก็เริ่มฟื้นขึ้นมา ตัวเลขดีขึ้น แต่ว่าหลังจากที่การเมืองฟิลิปปินส์นิ่งลงก็กลายเป็นว่า GDP ต่ำขึ้น คงไม่ต้องพูดถึงอีกประเทศหนึ่ง จริงๆ แล้วประเทศที่มีคนมองมากที่สุดนี้อาเซียน แนนอนคนมองพม่า เพราะเพิ่งเปิดบ้าน อะไรก็ดูจะหอมหวานไปหมด แต่ว่าเอาจริงๆ แล้วคนที่อยากไปลงทุนแล้วได้กำไรกลับมาเยอะในอาเซียน อันนี้ผมเอาตาม Research ของญี่ปุ่น คือของ JBIC เขาไป Survey แล้วว่านักลงทุนญี่ปุ่นไปลงทุน ประเทศที่มีผลตอบแทนสูงสุดในการไปลงทุนของเขาคือประเทศอินโดนีเซีย ก็สอดคล้องกับประเทศไทย หลายๆ บริษัทที่ลงทุนมาทั่วโลก กำไรเยอะก็อยู่ที่อินโดนีเซีย เพราะประชากรเยอะ แล้วเขามีเกาะใหญ่อยู่ 3 เกาะ มีเกาะชวา เกาะสุมาตรา สุราบายา และอีกเกาะที่ถูกแบ่งไปครึ่งหนึ่งก็คือเกาะปาปัวนิวกินีและเกาะบอร์เนียว ก็แบ่งจากมาเลเซียกับบรูไน อันนี้คือให้เห็นภาพ

สิ่งหนึ่งที่อยากให้เห็น คนๆ นี้เป็นคนที่ต้องบอกว่าคืนความมั่งคั่งให้กับอินโดนีเซีย คนๆ นี้ปราบคอร์รัปชันในอินโดนีเซีย ค่อนข้างลดจำนวนลงไปได้มาก วิธีการเขาง่าย Location อย่างเดียวคือถ้าหน่วยงานไหนมีเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ บางหน่วยย้ายทุก 3 เดือน เมื่อก่อนผมเจอพวก Lobbyist พวกฝรั่ง บริษัทกฎหมายฝรั่งบอก หน่วยงานนี้ฉัน Lobby ได้ รู้จักเกือบทุกคนเลย ที่ไหนได้ไปอีกที่ไม่รู้จักใครเลย เพราะย้ายตัว Location แต่ก็ยังเป็นห่วงว่าคนนี่ลงเมื่อไหร่ Susilo Bambang Yudhoyono ลงเมื่อไหร่ จะมีอะไรที่เปลี่ยนแปลงในอินโดนีเซีย เพราะว่าคนที่จะขึ้นมาดูแล้วไม่ค่อย Qualify เรื่องที่จะทำให้เกิดการผสมผสานประโยชน์แก่ประเทศ ที่ให้ดูคือเหมือนอินโดนีเซียเป็นแหล่งทรัพยากรด้านพลังงานที่สำคัญ มีทั้งถ่านหินและน้ำมัน ที่ให้ดูคือบริษัทเหล็กแห่งชาติ ก็เหมือน ปตท. เรา ตอนนี้นำร่วมลงทุนกับบริษัทเกาหลี จะทำโรงถลุงที่อินโดนีเซีย อันนี้สภาพทั่วไป อินโดนีเซียไม่ต่างอะไรกับเรา จากการ์ตาบกับกรุงเทพฯ เหมือนกัน สองเรื่องคือ 1) รถติด 2) ถ้าฝนตกก็ไม่ติด เพราะรถไม่เคลื่อนที่ เพื่อนผมเคยติดอยู่ในจารการ์ตาพอดีผมมี Office อยู่ในจารการ์ตาด้วย โทรมาบอกอยู่บนถนนมา 3 ชั่วโมงแล้ว นั่งรถจากที่ทำงาน ที่ทำงานกับบ้านห่าง

กันแค้กโลกว่า ยังไม่เคยล่อนตัวเลย อันนี้ก็เป็นกาเรเดบโตะของอินโตะนเีชย แล้วตัวหนึ่งทีเห็นภาพ นี้คือ สิ่งทีอินโตะนเีชย Prove ตัวเองว่ามี GDP ทีค่อนข้าง Stable อยู่ในระดบ 6 ของประเทศไทยลง ไปไหนแล้วก็ไม่วู้ ลงไปต่อกว่า 5 แล้ว ทั้ๆ ทีขนาดเศรษฐกิจเราเล็กกว่าเขา เขาเป็นประเทศทีมี พื้นที่เยอะ เขาก็ปลุกปาล์มด้วย ผมมีเพื่อนทีเป็นมาเลเซีย แล้วก็เข้าไปปลุกปาล์ม เขาใช้คำว่าเป็น หมั้นเอกตาร ถือว่าใหญ่มาก เขาเซาทีแล้วก็ทำ ในขณะที่เดียวกัน อินโตะนเีชยทีผมพูดถึงว่าเป็น Rising star ใหม่ เป็นสิ่งทีกำลังจะเกิด เป็นกลุ่มทีเขาเรียกว่ามีเงินลงทุนเข้าไปเยอะ หลังจากที การเมืองนึ่ง ไมมีการประท้วงกันในกาการตาแล้ว ผมจำได้ตอนไปประชุมเรื่องอาเซียน เมื่อก่อนเห็น คนก็กลัวแล้ว คนกึ่งนั่งหงอยๆ เคร้า เดินก็กลัวว่าใครจะมาทำร้ายเราหรือเปล้า กินข้าวแล้วค่อย กลับมา ไม่ค่อยได้ไปไหน

ในเรื่องของเงินลงทุน เงินลงทุนเราตอนนี้ Direct Investment ยกเว้นเข้ามาเล่นหุ้น เงินที เข้ามาเราเริ่มน้อยลง เมื่อก่อนเราเป็นเบอร์ 2 เบอร์ต้นๆ ของโลก หลังจากปี 46 มาเราลดอันดับ ตัวเรามาเรื่อยๆ ทุกปี เรายรักษาความมั่งคงในการลดอันดับในการดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศ เข้ามาเพ็งมีปีทีแล้ว เงินลงทุนเราเข้ามาเยอะ ด้วยเหตุผลคืออุตสาหกรรมในญี่ปุ่นย้ายฐานอีก รอบหนึ่ง ด้วยเงื่อนไขปัจจัยในเรื่องพลังงานในประเทศทีต้อง Shut down ตัวนิวเคลียร์ไป เขาก็เริ่ม ไหลเข้ามาอีกรอบหนึ่ง นั่นคือสิ่งหนึ่งทีเกิดขึ้นกับประเทศไทย แต่ตอนนี้เรากำลังจะมีกลุ่มหนึ่ง ทีอยากจะมา เมื่อก่อนผมคุยกับท่านทูตพาณิชย์ของจีน ท่านก็บอกจีนเองก็สนใจทีจะลงมาใน อาเซียน

อันนี้ผมให้ดูสิ่งทีน่าสนใจ ทำเรือตรงกาการตาทีเขาเรียกว่า Tanjung Priok อันนี้เป็นการเรือ ทีกำลังไล่ตามแหลมฉบังมาติดๆ ตอนนีปัญหาเขาเป็นเรื่อง Infrastructure เขากำลังตัด Tollway เข้าไป ต่อไปคือเรื่องสีเหลี่ยมเศรษฐกิจ ให้เห็นว่ากาการเชื่อมโยงจากไทยไมไกล บินนิตเดียว แต่ ปัญหาของเกาะสุมาตราคือเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยมาก ล้าสุดก็เพ็งมีแผ่นดินไหว บนเกาะ ปกติแถวนี้จะเป็นเส้นทีอยู่ใน Ring of fire ก็จะมีแผ่นดินไหวตลอด ล้าสุดกลางเกาะเลย อันนี้ก็ให้เป็นข้อมูล เพราะฉะนั้น เราสามารถดำเนินการสีเหลี่ยมเศรษฐกิจชายแดนได้คือสิงคโปร์ มาเลเซีย อินโตะนเีชย และไทย สิ่งหนึ่งทีผมเห็นมาเลเซีย ผมต้องบอกตรงๆความเห็นส่วนตัวผม คือ ผมชอบประเทศนี้ แต่ผมไม่ชอบคนมาเลเซียต้องบอกด้วยความเคารพ ผมไม่ชอบนิสัย แต่ว่าผมว่า ประเทศนี้มีความตั้งใจ มีความพยายาม อย่างถ้าเราไปดูใจกลางเมืองของเขา ทีเขาเรียกว่า สนามหลวง เวลาถึงงานอะไรทีต้องไปจัดงานชาติทีตรงนั้น จะมีผังเมืองให้เห็นว่าจะเป็นอย่างนี้ แต่ เขายังฝันว่าจะสร้างตึกทีสูงทีสุดในโลกในกัวาลาลัมเปอรออีก และจะตั้ง ตรงนี้ๆ จะมีหมด ถ้าใครไปดู จะเห็น พอดีผมไม่ได้เอารูปมาให้ดู อันนี้เป็นโครงการหนึ่ง เนื่องจากเขามีพลังงานค่อนข้างถูก เขาก็ เลยไปตั้งโรงงานซึ่งไทยใช้ไฟฟ้า ต้นทุนจะแพง อันนี้คือทำเรืออยู่ทีเกาะบอร์เนียว อันนี้เป็นความ ทำทาย ถ้าใครเคยไปแล้วจะรู้สึกประทับใจ สิ่งหนึ่งทีเราเห็นชัดก็คือ ปุตราจายา คือกาการทีชุดสระ เป็นบึง เป็นทะเลสาบ แล้วให้เรือวิ่งไปวิ่งมา แล้วก็ทำให้บรรยากาศ มันน่าทำงาน ความพยายาม อีกอันหนึ่งของเขาทีผมอยากจะมาพูด เป็นสิ่งทีมาเลเซียพยายามผลักดันมากก็คือเป็นไซเบอร์จายา

อยู่ใกล้ๆ กับสุเวห์ร่าจาย่า เกี่ยวกับเรื่องมหาวิทยาลัยด้านไซเบอร์ มาเลเซียมีข้อดีอย่างหนึ่ง คือเวลาเขา Concentrate กับอะไร เขาจะไปทางนั้นและไปแล้วตรงกรณีต่างๆ เราไม่ต้องดูอะไรเขาดูปาล์ม น้ำมัน เรากับเขาพัฒนาคู่กัน แต่ถึงเวลานั้นต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันของเขาถูกกว่าเราครึ่งหนึ่งของเราต้นทุนต่อหน่วย 4 บาทกว่า ของเขา 2 บาทกว่า อันนี้ก็มองจากปุตราจายาไปที่ไซเบอร์จายา อันนี้เป็นท่าเรือใกล้ๆ บ้านเรา ไปแย่งลูกค้าเราก็คือท่าเรือป็นัง ท่าเรือนี้เป็นท่าเรือลำดับ 12 ของโลก แล้วก็เป็นท่าเรือลำดับที่ 2 ของอาเซียน คือแพ้สิงคโปร์อย่างเดียว อันนี้คือท่าเรือที่เราเรียก Port Klang อยู่ตอนใต้ของมาเลเซียที่มี 3 Port มี West Port เพื่อจะเป็น Port Transit เขาสร้าง Port นี้ขึ้นมาเพื่อ Transit เขาลด Cost ทุกอย่างเพื่อให้คนมาใช้เป็น Port โดยเฉพาะหลักๆ ก็คือสินค้าจากญี่ปุ่นจะไปยุโรป อันนี้ North Port เป็นพอร์ทหลักของเขา แล้วอันนี้ South Port เป็น Port โบราณ สิ่งที่เราพูดกันเยอะบ้านเรา จะตัดคอคอดกระ จะทำ Land Bridge มาเลเซีย Land Bridge 300 กิโลเมตรเขาเสร็จแล้ว ถนนผมบอกได้เลยเวลาผมนั่งรถไปมาเลเซีย คุณจะรู้สึกเหมือนคุณนั่งรถไปสุพรรณถนนเรียบ แล้วมันนั่งสบาย ไม่กระทบกระทั่งเหมือนถนนบ้านเรา ไม่รู้ว่าบรรหารแกเป็นเชื้อมาเลเซียหรือเปล่า ข้อเสียของประเทศนี้มีอย่างเดียวคือ ห้องน้ำยังไม่ดีเท่าสิงคโปร์ แล้วก็ผู้คนไทยไม่ค่อยได้ไม่ค่อยสะอาดเท่าไหน ให้ดู North Port เป็น Port ลำดับ 2 ให้ดูคร่าวๆ พอดีเวลาน้อย อันนี้คือความฝันของมหาเธร์ มหาเธร์บอกว่าคนมาเลเซีย เขาสอนคนมาเลเซียว่าคนสิงคโปร์รัวๆ เพราะการมี Port มีท่าเรือ เก็บรายได้จากท่าเรือ สิ่งของคนมาเลเซียคือบอประเทศเราใหญ่กว่าสิงคโปร์แล้วทำไมเราทำไม่ได้ ก็เลยทำ Port อันนี้ เรียกว่า Tanjung Pelepas อยู่ที่ยะโฮร์ ผมเพิ่งไปมาเมื่อเดือนที่แล้ว เชื้อใหม่เขาดึงบริษัทอเมริกัน มาลงทุนที่มาเลเซีย เขายอมลดเงินให้กับบริษัทอเมริกันในเรื่องค่าเช่าท่า เมื่อก่อน Operation ทุกอย่างเหมือนเดิม ไม่ต้องทำอะไรก็ได้กำไรแล้ว 300 ล้าน เพราะเหตุผลคือค่าที่เขาลดในการลงทุน Port เราก็คูญกันในหมู่มคนทั่วไป บอกถ้าประเทศไทยเราทำแบบนี้สงสัยต้องบอกมีนอกมีใน มีอะไรกันแน่นอน คือเรายอมที่จะจมน่วมกันทั้งประเทศ แต่เราไม่ยอมให้ใครรวยกว่าเรา

สิงคโปร์ก่อนหน้ามานี้ 3 ปี รายได้หลักของเขาคือจาก Port ท่าเรือเป็นอันดับหนึ่ง ท่านทราบไหมว่า 3 ปีมานี้ มีธุรกิจอีกธุรกิจหนึ่งแข่งท่าเรือรายได้ของประเทศสิงคโปร์ ป่อนการพนัน Marina Bay Sands ตอนนี้นำสุดก็เพิ่งสร้างต้นไม้ยักษ์ ผมไปเดินมาเป็น Sky Walker หมดจริงๆ อย่างในมาเลเซียก็ทำได้ทางด่วนเป็นทางเดินลอยฟ้าเหมือนกัน การจะอย่างไรให้เป็นเมืองคนสิงคโปร์กับคนไทย เมืองไทยแคคิดว่าจะแข่งขันในรูปแบบเมืองผมก็คิดไม่ออก เหตุผลคือถ้าเขาจับลูกน้ำในบ้านคุณได้ 1 ตัว รู้ไหมเขาปรับคุณเท่าไหน แต่ลูกน้ำยังไม่เป็นตัวยุง ปรับคุณ 500 เหรียญสิงคโปร์ต่อตัว ถ้าเยอะไม่เป็นไรเหมาจ่ายได้ อันนี้ก็เล่าให้ฟังว่าคุณภาพชีวิตที่นั่นเป็นยังไง

ลำดับของท่าเรือทั้งหมดในโลก เชียงไฮ้เป็นท่าเรืออันดับหนึ่งของโลก ปีที่แล้วมี 31.74 TU/ตู้สิงคโปร์เป็นอันดับสองคือ 29 ตอนนี้น่าจะ 30 แล้ว แล้วอันนี้ Port Klang ที่ผมไป 9 ล้านกว่า Tanjung Pelepas 7 ล้าน สองอันเขารวมกัน 16 ล้าน เรื่องขนส่งสินค้า การขนส่งสินค้ามันบอกว่าสินค้ามันมากยิ่งๆ อันนี้แหลมฉบังเรา 5 ล้านกว่า แล้วก็ Tanjung Priok ของอินโดนีเซีย ผมเชื่อ

เหลือเกินว่าTanjung Priok จะแซงแหลมฉบังภายในไม่กี่ปีนี้ ผมพูดได้เต็มปาก เพราะเหตุผลคือ การลงทุนไหลเข้าที่อินโดนีเซีย อินโดนีเซียก็มีความต้องการ แต่ปัญหาของเขาคือเขามี Bottom Next อยู่ตรงทางเข้าท่าเรือที่ Priok อีกที่หนึ่ง เดียวเดือนนี้ผมจะไปเหมือนกันคือโฮจิมินห์ ท่าเรือเขา รวม 2 ท่า ท่าเรือโฮจิมินห์ก็สภาพเหมือนท่าเรือกรุงเทพฯ ท่าเรือแม่น้ำมันใหญ่ อันนี้เขารวม คุมเตาไปด้วย ออกไปไกลประมาณสัก 40 กว่าโล ลำดับของโลก Tanjung Priok ลำดับที่ 24 โฮจิมินห์ลำดับที่ 29 เล็กที่สุดคือมะนิลา ลำดับที่ 39 ฟิลิปปินส์ก็คงสภาพทั่วไป

แล้วอันนี้เส้นทาง ผมให้ดูเส้นทางง่าย ๆ อันนี้คือเส้นทางผ่านจากประเทศไทยไปเวียดนาม อันนี้ผ่านพนมเปญ อันนี้วิ่งลงทางใต้ไม่ผ่านเสียมเรียบ ผ่านลงมาทางใต้ มากำปงโสม แล้วก็วิ่งเข้า พนมเปญ แล้วก็อีกเส้นหนึ่งคือเส้นที่ตัดผ่านจากสีหนุวิลล์วิ่งขึ้นไป ไปเข้าลาว อันนี้ให้เห็นเส้นทาง หลักๆ ในกัมพูชา อีกเส้นหนึ่งที่กระทรวงพาณิชย์โปรโมทคือวิ่งออกจากจังหวัดตราดของเรา ผ่านเข้าสีหนุวิลล์ แล้วก็วิ่งต่อเข้าพนมเปญ แล้วไปท่าเรือกำปงจาม ไม่มีอะไร เล็กๆ อีกเส้นหนึ่ง เส้นบนเส้นนี้ อันนี้ก็ผ่านเขมรเข้าไปเหมือนกัน อันนี้คือเส้นหลักที่เมื่อกี้ผมเล่าให้ฟัง อันนี้ก็ง่ายๆ เป็นเส้นทางที่ผ่านหลายบ้าน อันนี้ท่าเรือที่ผมบอกว่าจะเชื่อมรถไฟ อันนี้คือ Missing Link การเชื่อมรถไฟระหว่างเวียดนามกับไทย คือเส้นนี้ถ้าใครไปจะเห็นเลยว่าผ่านศาลพระภูมิแล้วผ่าน บ่อนคาสีโน ตรงนี้เขมรให้สัมปทานสร้างบ่อนคาสีโนปิดไว้ แต่คาสีโนที่เขมรผมไปคุยกับเจ้าของ แล้ว เขابอกยินดีเปิดให้แต่ต้องทำสถานีรถไฟให้เขา ก็แปลว่านั่งรถไฟไปเล่นคาสีโนที่เขมรได้เลย ถ้าทำรถไฟ Missing Link เส้นนี้เสร็จ เส้นที่หนักที่สุดก็เส้นนี้เพราะว่าต้องสร้างอีกเยอะ เส้นเข้า พนมเปญ จากโฮจิมินห์มาพนมเปญ อันนี้คือเส้นทางรถไฟ ก็ให้เห็นภาพสนามบินทั้งหมดที่มีอยู่ใน กัมพูชา สนามบินในกัมพูชาก็จะเหมือนสนามบินในภาคอีสานของไทย คือ สส. นายพล ออกมา นั่ง อยากทำสนามบินก็ทำสนามบินขึ้นมา ถึงเวลาไม่มีคนขึ้น ก็ปล่อยทิ้งร้าง เหมือนเมืองไทย หลายๆ สนามบินในภาคอีสานก็ถูกทิ้งร้าง ไม่ได้มีคนทาใคร อันนี้ท่าเรือที่พนมเปญก็เป็นท่าเรือแม่น้ำ อันนี้ เป็นคัญสำคัญอย่างหนึ่งที่อยากให้เห็นว่าถ้าเราจะขายของในพนมเปญ Cost ค่าขนส่งจากไทยจะ แพงกว่าเวียดนาม ตรงนี้ค่าขนส่งสินค้าประมาณ 10 บาท/ตัน เอาเรือไปะลากจากท่าโฮจิมินห์ เข้ามา 10 บาท/ตัน อันนี้สีหนุวิลล์ สีหนุวิลล์เป็นท่าเรือสำคัญของเขา อันนี้นิคมอุตสาหกรรมเขามี 21 นิคมอุตสาหกรรม

ขอพูดด้วยความเคารพในฐนะผมเป็นคนไทย เวลาผมศึกษาข้อมูลพวกนี้ แล้วผมก็รู้สึก ว่า เขมรมืออะไรดีกว่าเรา ไฟก็ไม่พอดต้องซื้อเอา แก๊สก็เอาของเราเข้าไป แต่มีเรื่องกับเราตลอดเลย ไม่ เข้าใจจริงๆ อันนี้เขื่อนใหม่ของเขาเพิ่งสร้าง Support จากจีน อันนี้จะเป็นท่าเรือพนมเปญผม จากประเทศไทยถ้าจะขนส่งถ้าไม่ไปทางรถ เราสามารถขนส่งจากเกาะสีชังของเราหรือจากท่าเรือ ของเรา ท่าเรือตรงนี้มีอยู่ 4 ท่า จากตรงนี้ Cost ที่ผมเคยทำได้จากบริษัทผมเอง ประมาณ 27 บาท/ตัน นี้พูดง่ายๆ เอาเรือจากเมืองไทยไปประมาณ 27 บาท/ตัน แต่ท่านต้องไปเสียค่ารถลากจากท่าเรือ เหล่านี้วิ่งเข้าไปที่ตัวพนมเปญ ในขณะที่ของเขไปถึงพนมเปญเลย ที่มันต่างกัน 10 บาท กับ 27 บาท นี้คือเอาเรือไปถึงท่าเรือเขาก่อน แต่อันนี้เราต้องเสียรถลากเข้าไปอีก อันนั้นคือประเด็นค่าขนส่ง

Logistic Cost ที่ไปกัมพูชาจะแพงกว่า อันนี้ล่าสุดขาง่ายๆ คือเหมืองทองคำที่พบในเขมร อันนี้เหมืองทองคำ เหมืองใหญ่ แล้วเป็นคนตีใหญ่ด้วย ตอนนี้เป็นคดีอยู่ที่ออสเตรเลียว่าพอดิโนบริษัทของพวกเขาฝรั่งพวกนี้ เขามีประเด็นในเรื่องของการที่จะไม่ยอมจ่ายเรื่องค่านายหน้า ค่าสินบน ค่าอะไรต่างๆ เข้าใจว่าคดีนี้ บริษัทที่ได้สัมปทานไปโดนกล่าวหาว่ามีการจ่ายเงินใต้โต๊ะให้รัฐบาลเขมรถึงได้เหมืองนี้ไป เขมรเขาบอกว่าหมดเวลา

ผมขอพูดถึงพม่าอีกนิดเดียว พม่าที่ผมให้ดู อันนี้คือแหล่งทรัพยากรธรรมชาติของเขาที่เป็น Reserve สิ้นแร่เหล็กของเขา อันนี้คือท่าเรือติละวาที่ญี่ปุ่นไปซื้อ หลายปีก่อนผมไปทำธุรกิจที่อย่างกุ้ง ดิกน้ำมันเป็นดิกของปิโตรนาส พอปีล่าสุดผมเพิ่งไปเมื่อต้นปีที่ผ่านมา ตอนนี่ดิกเปลี่ยนชื่อไปแล้ว ชื่อดิกคือซากระ หมายความว่าอะไร หมายความว่าญี่ปุ่นเข้าไปลงทุนในพม่าเต็มตัว โดยเฉพาะที่ติละวาคนไปเปิดก็คือนายกรัฐมนตรีอาเบะท่าเรือนี้จะมีทั้งหมด 3 ท่า จ้าวผิว ติละวา และทวาย จ้าวผิวเป็นของจีนสร้างเสร็จแล้ว ตอนนี่ต่อท่อแก๊สกับท่อน้ำมันยาว 1,600 กิโลเมตรจากจ้าวผิวไปถึงคุนหมิงแล้ว เข้านานกิง ตอนนี่แค่คุนหมิง นานกิงยังไม่เสร็จ ท่าเรือตรงนี้ผมไปมาแล้ว เป็นท่าเรือน้ำลึกที่ลึกโดยธรรมชาติ น่าจะลึกที่สุดในพื้นที่อาเซียนที่มีทั้งหมด ตรงนี้ลึกทั้งหมด 26 เมตร คุณเอาเรือขนาด 80,000 ตู้เข้าเทียบท่าได้ เรือที่ใหญ่ที่สุดของโลกเอาง่ายๆ ก็แล้วกัน เรือน้ำมันที่ใหญ่ที่สุดของโลกเทียบท่าได้โดยธรรมชาติ เป็นท่าที่ลึกมาก แต่ปีก่อนแล้วกัน ขอขอบคุณครับ

.....

การสัมมนาครั้งที่ 3

ความคืบหน้าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียน

รศ.ดร.สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์
นักวิชาการอิสระ

ผมขอเรียนว่าเรายังไม่ได้เตรียมความพร้อมสำหรับ AEC กันเลย ทำให้ไม่รับ AEC ที่เราไต่ยืนไม่ใช่ AEC ที่ท่านเตรียมความพร้อมได้ การจะเตรียมความพร้อม 1) ท่านต้องเห็นอะไรบางอย่างที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นและต้องรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นในอนาคต 2) ท่านจะรู้ว่ากระทบอะไรกับเรา และ 3) หลังจากกระทบแล้วในทางบวกและทางลบ เราจะมีมาตรการในการแก้ไขอย่างไร นั่นคือการเตรียมความพร้อม ข้อแรกท่านก็ตกแล้ว ท่านไม่ได้เห็นอนาคต สิ่งที่เราเห็นอยู่ขณะนี้คืออดีต เพราะท่านเห็นอะไรทั้งหมดอยู่ในนั้นแล้ว เพราะอะไร ผมยกตัวอย่าง AEC ที่เราได้ยินจะมี

- 1) เป็นตลาดและฐานการผลิตร่วม จะมีเรื่องของเปิดเสรีสินค้า บริการ เงินทุน แรงงาน ลงทุน
- 2) เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 3) เปิดเสรีบริการมี 5 ประเภท เรื่องของแรงงาน 8 ประเภททำให้เกิดความเท่าเทียมกัน
- 4) บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

ผมขอพูดคร่าวๆ อย่างนั้นครับ ข้อแรก ท่านรู้ไหม สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ ท่านสังเกตนะครับ 20 ปีที่ผ่านมาในกรุงเทพฯ หรือ 30 ปี เท่ากับการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในกรุงเทพฯ 100 กว่าปี ทำให้อาจารย์กล้าพูด ข้อแรก สมัยก่อนมีตึกสองตึก ตึกสูงก็คือตึกดุสิตธานี และตึกสูงที่สองก็คือตึกโชคชัย ทำให้วันนี้ตึกเต็มบ้านเต็มเมือง ข้อสอง วิถีชีวิตของเราเปลี่ยนแล้ว สมัยก่อนพวกเรากินอาหารจีน กินอาหารไทย วันนี้เรากินอาหารญี่ปุ่นเต็มบ้านเต็มเมือง เรากินอาหารอิตาเลียนเต็มบ้านเต็มเมือง และวันนี้ยังกินอาหารแปลกๆ ซึ่งไม่รู้ว่าเป็นสัญชาติอะไร สป่าเกิดดีใส่ไปหระพาและปลาเค็ม ตามมาด้วยลาบทูน่า ทั้งหมดเกิดจาก AEC ท่านู้หรือเปล่า เจียบเลยใช่ไหม แล้วผมจะพิสูจน์ให้คุณดูว่าทำไมทั้งหมดเกิดจาก AEC

AEC จริงๆ เป็นแค่ลักษณะการรวมกลุ่มเป็นตลาดร่วม มันอยู่ในข้อ 1) คำว่าตลาดร่วมนั้นหมายถึงการรวมกลุ่มในขั้นลึกซึ่งขั้นที่ 3 และลึกซึ่งขั้นที่ 3 ต้องผ่านขั้น 1 เหมือนกับถ้าคุณเรียนปริญญาตรีต้องผ่านมัธยมและประถมใช่ไหม และทุกครั้งที่เป็นประชาคมเศรษฐกิจซึ่งมาจากยุโรปก็คือตลาดร่วม แล้วก็บรรลุในปี 1992 ตลาดร่วมกับตลาดเดี่ยวเศรษฐกิจเหมือนกันทุกแห่งและทุกแห่งจะต้องเริ่มต้นด้วยการเปิดเสรีสินค้า และเปิดเสรีสินค้าต้องถึงขนาดกำแพงภาษีเหลือ 0 และโควตาเป็น 0 นี่คือการเปิดของทุกแห่งที่เป็นตลาดร่วม เพราะฉะนั้น EU ก็เหมือนกัน ตรงนี้เริ่มต้นตั้งแต่ 1993 เพราะ AFTA เกิดในสมัยท่านอานันท์ ปันยารชุน เริ่มมีผลบังคับ 1993 และในวันนั้นท่านสามารถทำนายล่วงหน้าได้เลยว่าสินค้าของท่าน มันจัดเป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากเวลาจำกัดมาก กลุ่มแรกประมาณ 8 ปี หลังจากที่มีผลบังคับ กลุ่มที่สองคือ 15 ปี เพราะฉะนั้นคร่าวๆ 1993 ปีที่ AFTA ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเปิดเสรีสินค้า ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจตอนนั้นคุณเห็นล่วงหน้าประมาณปี 2009 ใน 6 ประเทศ สินค้าเข้า-ออกระหว่างประเทศสมาชิกกำแพงภาษีเหลือ 0 โควตาเป็น 0 จะมีข้อยกเว้นนิดเดียว แต่เนื่องจากว่าเวียดนามเข้ามาปี 95 ก็เลยบอกว่าสำหรับเวียดนาม หลังจากนั้นต้อง 2015 และลาว พม่า เข้ามา 1997, 1999 ถ้าท่านมีแต่การเตรียมความพร้อม นี่คือจุดเริ่มต้นของ AEC ขณะนั้นคนไม่รู้ว่าเป็น AEC เพราะพูดถึง AEC เพิ่งจะเกิดขึ้นหลัง 2000 แต่ถ้าคุณเข้าใจอย่างที่อาจารย์รู้ ทุกแห่งในโลกที่มีการเป็นตลาดร่วม

จะต้องเริ่มต้นด้วยเขตการค้าเสรีและคุณสามารถทำนายล่วงหน้าได้เลยว่าอันนี้เราไปเห็นอเมริกาได้ เห็น NAFTA พอ NAFTA เห็นเขตการค้าเสรี ต้องมาสู่บริการ นี่คือเหตุผลที่ผมไม่จำเป็นต้องมาฟังว่า ASEAN+3,+6 เป็นเขตการค้าเสรี ผมทำนายต่อเลย เมื่อเป็น ASEAN+3,+6 ก็จะกลายมาเป็นเปิดเสรีบริการเงินทุน และวันนี้ก็กลายเป็น ASEM มีคำว่า Comprehensive ไร เห็นไหม เราสามารถทำนายล่วงหน้าได้เลย นี่คือสิ่งที่ท่านจำเป็นต้องรู้ เมื่อออกมาเป็นแบบนี้สิ่งที่เกิดขึ้นคืออะไร วันนี้ผลจาก AFTA ที่มันเริ่ม มันส่งผลกระทบต่อ บริษัทบางแห่งปรับตัวได้ มันไม่ได้ปรับหรอก เผอิญสินค้าตัวนั้นมันตรงกับ Trend พอดี แต่พวกที่มันปรับไม่ทันก็ตายเป็นศพๆ รายการที่ 1 ที่ตายเป็นศพเกี่ยวข้องกับธุรกิจของเราด้วย สิ่งทอระดับล่างล้มแล้วครับ อีก 20 ปีข้างหน้า 2015 กำแพงภาษีทุกตัวเหลือ 0 รวมทั้งสิ่งทอด้วย เพราะฉะนั้น ในวันนั้น SMEs ถ้าเพียงได้รับข่าวนี้ คุณก็สามารถบอกได้ว่าเราจะช่วยคุณนะ สิ่งที่จะช่วยมาจาก BOI โดย BOI ต้องปรับตั้งแต่แรกแล้ว เพราะเรารู้ทันทีว่ามี AFTA มีรอบอุรุกวัยปี 1993 บทบาทของคุณในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้สิทธิประโยชน์ ไม่มีบทบาทแล้วเพราะมันจะลดลงจากรอบอุรุกวัยและเหลือ 0 เพราะฉะนั้นขณะเดียวกัน สิ่งทอระดับล่างกำลังจะล้ม เพราะว่าอีกหน่อยถ้าเขาไม่ปรับ ไม่ย้ายฐานคนที่มาลงทุนในเวียดนามและใช้มาตรฐานครบ 40% ใช้แรงงานและวัตถุดิบครบ 40% ก็เท่ากับเป็นแหล่งกำเนิดใน AFTA แล้วพอลาวเข้ามาปี 1997 ตอนนั้นเรารู้แล้ว เร่งแล้ว เพราะฉะนั้นถ้าเราช่วยเขาได้บอกเขาเลย 1) ย้ายฐาน 2) แกล้งโง่ ขายให้คนที่ไม่รู้เรื่อง ซื่อไปเจ๊งก่อนเรา 3) ปรับเป็นสินค้าระดับกลาง BOI ถ้าหากว่ารู้ภาพนี้ ควรจะเตรียมความพร้อมในการปรับบทบาทของตัวเองแล้ว เพิ่งจะมาปรับบทบาทเมื่อ 4 เดือนที่แล้ว

ข้อสอง ปี 1995 คุณสามารถบอกชาวไร่ชาวนาว่า อีก 20 ปีข้างหน้า กำแพงภาษีของทุกตัวรวมทั้งข้าวจะเหลือ 0 คุณมีเวลาช่วยชาวไร่ชาวนา 20 ปี ในการทำโซนนิ่ง ปรับเรื่องความสามารถในการแข่งขัน ท่านเตรียมพร้อมหรือยัง

ข้อสาม สิ่งที่จะเกิดขึ้นอีกอันหนึ่ง เมื่อเกิดมีการขยายตัว คำว่า 40% นี้ ต่างชาติสามารถที่จะปรับเป็นสัญชาติได้ ผมเป็นมาโบโร ผมปรับสัญชาติมาที่อาเซียน กำแพงภาษีจาก 60 ตอนนั้นเหลือ 0 ทราบไหมครับโรงงานยาสูบวันนี้ส่วนแบ่งการตลาดหายไปเรียบร้อยแล้วครับ ท่านยังไม่ได้บอกเลยว่า 1993 เป็นปีที่รอบอุรุกวัยมีผลบังคับ คุณต้องบอกเขาเลย พวกเราจะตายเพราะอะไรครับ เพราะเปิดเสรีอันแรกเรื่องของสินค้าค้าปลีก อีกหน่อยจะมีพวก 7- eleven จะมีพวก Big C เปิดเสรีทางด้านยา จะมาเปิดนูธ ถ้ามว่าอาเจ็กอาแปะเขาู้เรื่องใหม่ แล้วคุณยังต้องบอกแบงค์เลยว่า ตอนนี้นักกำลังจะตาย เพราะอะไร พอเปิดเสรีแบงค์ แบงค์ปรับไม่ทัน ต่างชาติเข้ามารอบอุรุกวัย วันนี้ศรีนครเจ๊งไปแล้ว พวกที่เข้มแข็งปรับกันเอง

สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นอดีต ผมขอพูดไปถึงอนาคต เวลาที่จำกัดมาก ตรงประเด็นเลย 20 ปีที่ผ่านมาทำไม่กรุงเทพถึงเปลี่ยน เปลี่ยนเพราะว่า 1) ดินแดนของประเทศไทยเปลี่ยนเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ เพราะว่าพม่าก็ตี ลาวก็ตี มาเลเซียก็ตี กลายเป็นประเทศเดียวกันหมดเพราะไม่มีกำแพงภาษี เพราะฉะนั้นเราส่งสินค้าไปตระนุรีไม่ต้องมีกำแพงภาษี เราส่งไปไม่มีโควตา ดินแดน

แห่งนี้กลายเป็นการแข่งขัน 600 กว่าล้านคน เมื่อเกิดการแข่งขัน 600 ล้านคน ต่างชาติแปลงสัญชาติได้ จึงมีสินค้าจากต่างชาติเข้ามาในนี้ แล้วพอรุมเข้ามาในนี้ ผมเป็นโตโยต้า ผมก็ต้องมาอยู่ในอาเซียนเพื่อจะส่งสินค้าใช้ 60-40% พอพวกฝรั่งมา ผมเป็นมาโบโรต้องอยู่ที่ฟิลิปปินส์ ผมซื้อฟรีโตรี เรื่องอะไรที่ผมจะไม่มาในเมื่อมัน 600 กว่าล้านคน ตามมาด้วยอะไร โพรโมสต์ฉลาดรู้ว่าเปิดแบบนี้ 600 กว่าล้านคน ใครต่อใครก็มา Swensen's, Baskin-Robbins, Häagen-Dazs, Wall's เขาฉลาดขาย พอเข้ามาเยอะๆ แปลงสัญชาติได้ ตึกถึงสูงขึ้น แล้วตึกที่สูงขึ้นอันตรายคืออะไร คู่แข่งเราอาจจะไม่ได้มาจาก AFTA ก็ได้ คู่แข่งคือคนไทย พอคนไทยเข้มแข็งขึ้น เบียร์ไม่ได้สู้กับ Heineken อย่างเดียว สู้กับเบียร์ข้างด้วย

เวลาเตรียมความพร้อมไม่ได้มองข้างหน้า มองทั้งคนไทยด้วย พอใหญ่ขึ้น ตึกกรมบ้านช่องสูงขึ้น พอสูงขึ้น ชีวิตคนเปลี่ยน พอมีคนต่างชาติมาก็กินอาหารแปลกๆ ไข่ใหม่ นุ่นไข่ที่เกิดมาจาก 2 ตัวนี้ รอบอุรุกวัยกับ AFTA แต่วันนี้ท่านกำลังเจอปัญหาอีกอันหนึ่งที่ผมฝากไว้ว่า AEC ที่เราตั้งใจไว้ เราไม่พร้อม เพราะวันนี้มันมากกว่า AEC ที่เรารู้จัก สิ่งที่เกิดจาก AEC ในวันนี้คืออะไร บริการ เงินทุน และแรงงาน ท่าน ผอ. พุดได้ตีตึกว่าจะมีแรงงาน 8 ประเภท อันนี้โอเคเลย แต่ผมทำนายต่อเลย ต่อไปนี้อีกหน่อยจะมี 9 ประเภท 10 ประเภท 11 ประเภท จะไม่ได้จบลงตรงนั้น เพราะฉะนั้น 2015 คุณเปิดมาไม่ได้มีอะไร บางเรื่องเกิดมาแล้วเรื่องเปิดเสรีสินค้า แล้วหลายเรื่องก็ยังไม่จบ เช่น คุณบอกว่าจะมีบริการ 5 ประเภท 70% ผมจะทำนายต่อเลย อีกหน่อยรัฐบาลอาเซียนต้องการเป็นร้อย แล้วอีกหน่อยคุณต้องเตรียมไอ้พวกเรื่องของเงินทุน อนาคตจะอยู่ในนี้แรงงานไม่มีฝีมือก็จะอยู่ในนี้ด้วย แต่ไม่กล้าพูดเพราะอะไร มีฝีมือกับไม่มีฝีมือเหมือนกันเลย เพราะว่าแรงงานไม่มีฝีมือเต็มประเทศไทย แล้วคุณดูโครงสร้างประชากรเป็นรูปปิรามิดหัวคว่ำ อีก 20 ปีข้างหน้าถามว่า GDP ของประเทศไทยจะขยายได้อย่างไร ถ้าไม่มีแรงงานจากผู้ไม่มีกำแพงภาษี นี่คือสิ่งที่ต้องมาคิด อาจารย์อย่างผมอีกหน่อยก็เปิดเสรี เปิดเสรีเรื่องของอะไร อีกเยอะเลยที่คุณดูวันนี้ Aviation ไม่เปิดเสรี เปิดเสรีบริการคือ 70% แต่ไม่เปิดเสรีในแรงงาน พนันใหม่ครบอีกหน่อยรัฐบาลอาเซียนจะต้องเปิดเสรีให้สจ๊วตกับแอร์โฮสเตสสามารถที่จะเคลื่อนย้ายได้ อีกสิ่งหนึ่งที่ท่านต้องระวังคืออะไร เงินทุนเหล่านี้จะเกิดอย่างนี้ ในเวลาอันไม่ไกลนัก ตอนนี้อะไรบอกว่าเราเปิดเสรีจะมีเรื่องของอะไร ขดเซยด้วย NTBs ก็คือมาตรฐานสินค้า ท่านเชื่อไหมอีกหน่อยมาตรฐานสินค้าจะค่อยๆ หายเพราะเกิดใน EU ก่อนจะไปสู่ 1992 ต่างคนต่างมาตรฐานสินค้าต่างกัน แล้วจะเปิด AFTA กำแพงภาษีทำไม ปิดตรงนี้ไปเปิดตรงนั้น เพราะฉะนั้นในที่สุดการันตีเลย รัฐบาลอาเซียนของเราจะต้องถูกบีบบังคับให้เจรจาในการดำเนินมาตรฐานสินค้าให้อยู่ในระดับเดียวกัน เราเรียกอันนี้ว่าแก๊กับบริษัท ถ้าเป็น SMEs ขอความกรุณาเตรียมตัวให้พร้อมในแง่มาตรฐานสากลก่อนที่มันจะเข้ากันไป

ในแง่ของภาษี ทำให้ถึงต้องมีการแก้ภาษี ถ้าหากว่า VAT ของประเทศหนึ่งสูงมาก อีกประเทศหนึ่งต่ำมาก ถามว่าจะบิดเป็นการค้า เพราะฉะนั้นรัฐบาลอาเซียนในอนาคตจะต้องมีการปรับตัวนี้ให้ใกล้เคียงกันเหมือนกับใน EU และอีกไม่นานจะไม่มี คุณมีบัตรอันเดียวเดินเข้าไป

ประเทศอาเซียนได้เลย

สิ่งที่ผมอยากมาสรุปตรงนี้คืออะไร จาก 20 ปีนี้ ทั่วทุกแห่งในประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าหลายร้อยปี ผมกล้ารับประกัน

1. เพราะว่า AEC จะขยายผลต่อ ผลจากตัวเดิมที่กำแพงภาษีเหลือ 0 ผลจากเรื่องของบริการ เงินทุน และแรงงาน และผลจากอันนี้ที่สำคัญ เช่น ท่านรู้ไหมทุกแห่งที่มีการทำเป็นเขตการค้าเสรีจะต้องมีการร่วมมือกันด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน เราลองวาดภาพดูสิ คุณท่านนายได้เลย ถ้าประตูตรงนั้นคือเขตแดน ผมส่งเข้าไปไม่มีกำแพงภาษี แล้วก็ไม่มีโควตา แต่ว่าเส้นถนนที่ไปสู่ประตูนั้นมันขรุขระ ถนนหนทางขรุขระเครื่องบินไปไม่ถึง ประเทศที่อยู่ติดกันต้องทำใหม่ ท่านเห็นไหมว่าทำไม่มันถึงต้องทำพร้อมกัน เหลี่ยมเศรษฐกิจ IMT-GT ภาคใต้ 6 เหลี่ยมเศรษฐกิจวันนี้กลายเป็น GMS ซึ่งเกิดขึ้นมา 20 ปีแล้ว วันนี้ GMS เหล่านี้ คุณอย่าไปตื่นตกกับหนังสือพิมพ์ทวายทุกวัน คุณจะเห็น 20 ปีที่แล้ว เพราะอะไร 6 เหลี่ยมเศรษฐกิจ 20 ปีที่แล้วกลายเป็น GMS เส้นทางที่เห็นนั้นจะอธิบายอย่างนี้ มีเส้นทางที่เขาเรียกว่า corridor ที่คุณกรกฎพูดถึง corridor ตัวนี้เห็นได้ มี 3 เส้น สรุปเลยจากยูนนาน ผ่านลาว ผ่านพม่ามากรุงเทพฯ และจะไม่ได้สิ้นสุดที่กรุงเทพฯ จะไปต่อ นี่คือเหตุผลว่า ทำไมไฮสปีดถึงจบที่หัวหิน จะไม่จบหัวหิน อีกหน่อยต้องไปต่อ ส่วนตะวันออก-ตะวันตก ผ่านเว้ ดานัง มาทางลาว ผ่านพิชญ์โลก ผ่านเมะละแหมง เมะล่าย ฯลฯ ท่านลองวาดภาพดูพวกนี้เหมือนกับอะไร เหมือนกับ BTS ไปที่ไหนชุมชนเมืองเกิด และสิ่งที่ผมอยากจะเรียนคือวันนี้ท่านต้องระวัง ASEAN+3 +6 ซึ่งเดี๋ยวนี้เรียกว่า RCEP นั้นหมายความว่าอีกไม่นานสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดอยู่ในจีน เกาหลี ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย นอกกลุ่มแปลงสัญชาติได้กำลังจะเข้ามาแล้ว บางตัวเหลือ 0 แล้ว แต่สิ่งที่พวกท่านยังไม่รู้เนื่องจากวันนี้จำกัด APEC 2020 ยังมี 21 ประเทศ แต่ว่า APEC ถ้าเกิดมันไม่พร้อม Trans-Pacific Partnership (TPP) ซึ่งก็ประกอบด้วย 11 ประเทศใน APEC ซึ่งไทยยังไม่ได้เข้า เดือนตุลาคมตกลงกันได้แน่นอน 90% เป็นเขตการค้าเสรี นั้นหมายความว่ารัฐบาลทุกรัฐบาลจะถูกบังคับให้ต้องมาเข้า TPP เพราะถ้าคุณไม่เข้า กำแพงภาษีของคุณจะไม่ได้เหลือ 0 เพราะคุณไม่ได้อยู่ใน TPP อีกอันหนึ่ง FEALAC พวกเรายังไม่รู้จักเลย Forum for East Asia-Latin America Cooperation มีการประชุมครั้งสำคัญที่ผ่านมา วันที่ 14 นี้เองที่บาหลี เขาเรียกว่าปฏิญญาอุรุมบาตู ในนั้นมีข้อ 32 บอก Vision Group ซึ่งผมเองก็เป็นกรรมการเป็น Expert อยู่ในนั้น มีการกำหนดการเชื่อมโยง 36 ประเทศกับลาตินอเมริกา และพวกเราที่อยู่ในมหาวิทยาลัย เตรียมความพร้อมหนึ่งในการเชื่อมโยงที่จะเกิดขึ้นเร็วที่สุดคือเชื่อมโยงในระดับมหาวิทยาลัย และ SMEs เตรียมความพร้อมมีการเชื่อมโยงระหว่าง 2 ภูมิภาค

โลกกำลังเปลี่ยนแปลงมาก เพราะฉะนั้นผมจะสรุปเนื่องจากเวลาจำกัด เมื่อเราเอาภาพของการเปิดเสรีของ RCEP จีนกับอินเดียนรวมกัน 2,500 ล้าน บวกกับอาเซียน 3,000 กว่าร้อยล้าน กำแพงภาษีเหลือ 0 เพราะฉะนั้นใครต่อใครก็แปลงสัญชาติ ขณะนี้เรากำลังเจรจากับยุโรป ในเรื่องเขตการค้าเสรี ยุโรปกำลังเจรจา TPP ลุ่มน้ำเปลี่ยนแปลงเยอะ ถ้ามองว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น นั่นก็คือทั้งอีสาน

ทั้งอะไรต่างๆ ที่ดินแพงขึ้นมาเยอะแล้ว อีกหน่อยจะแพงขึ้นมาอีกเยอะเลย แต่ว่าจะแพงแบบขึ้นไปแล้วตก เพราะจะมีการเก็งกำไรมาก คนอีสานคนภาคใต้วันนี้จบปริญญาว่างมาก ใครอยากจะทำง่ายมาก พอจบไปสมัคร อบต. พอออกมาคนพวกนี้ที่ดินแพง จากที่ดินที่ไม่มีความหมายเลยแพง คนเหล่านี้ถึงเห็นไม่มีคนใช้ แต่คนเหล่านี้ก็อีกหน่อยเขาจะเป็นใคร บางคนเป็นรัฐมนตรี สมัครเข้ามาเป็นเยอะแยะ คุณถึงเห็นหน้ารัฐมนตรีแต่ละคนหน้าดำๆ แปรลกๆ ไซ้ใหม่ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ คุณจะเห็นว่าการกำลังจะเกิด แล้วพอเป็นแบบนี้ คนอีสานจะมีวิถีชีวิตเปลี่ยนไป คนต่างประเทศมาลงทุน จะมีนิคมอุตสาหกรรม ชีวิตเปลี่ยน ตึกรามบ้านช่องต่างๆ เหล่านี้ และคนเหล่านี้ก็จะเกี่ยวข้องกับโลกกำลังเปลี่ยน วิถีชีวิตเปลี่ยน แม้กระทั่งอาหารอีสานในอนาคตก็จะเป็นอาหารทะเล จะเยอะมาก อาหารทะเลก็คืออาหารที่มันเพี้ยน ทุกแห่งเหมือนกันหมด วันนี้อาหาร Fusion ที่เกิด เพราะอาหารทะเลเท่านั้นเอง ร้านสี่ฟ้า ทุกวันนี้แย่มากเพราะไม่สามารถปรับให้เข้ากับอาหารทะเล แต่ร้านอาหารที่ยิ่งใหญ่เช่นอะไร เช่น Coffee Beans ,Greyhound, Another hound ท่านเห็นไหมมันขึ้นกับเราทุกหย่อมหญ้าไปหมด

เพราะฉะนั้นสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เนื่องจากเวลาผมจำกัดมาก ผมเพียงแต่บอกว่าอะไรกำลังจะเกิดขึ้นและอะไรกำลังจะเกิดขึ้นกับคุณ และขอจบที่ตรงนี้ว่า จะเปรียบเหมือนกับคนๆ หนึ่งซึ่งได้ประโยชน์จาก AEC คือ เจ้าแกน้อย เจ้าแกน้อยที่ร่ำรวยขึ้นมาก็มาจากเหตุผลของ 2 ตัว คือ การเจรจา WTO รอบอุรุกวัยและ AEC ฉบับ AFTA เจ้าแกน้อยก็คืออับปาง ขายถั่วมันๆ แต่ถ้าคุณขายถั่วมันๆ แบบเก่า ซาตินี่ไม่มีวันเจริญ ถั่วมันๆ เหล่านี้ก็เป็นคู่แข่งกับพวกถั่วอื่นๆ เขาเรียกว่าสแน็ค ต้องแปลงมาเป็นถั่วแบบใหม่ ทองการ์เด็น ทำมาเป็นหีบห่อ เพราะฉะนั้นเจ้าแกน้อยก็ทำสาหร่ายเป็นส่วนหนึ่งของสแน็ค ก็คืออับปางทำสแน็คซอสสอง เขาทำเป็นหีบห่อสวย เขารวยขึ้นมาเพราะเขเว่นไซ้ใหม่ เขเว่นเข้ามาได้เพราะอะไร เพราะการเจรจา WTO รอบอุรุกวัยไซ้ใหม่ วันนี้เขเว่นวางแผนต่อจากเรื่อง AEC ระดมทุน take over แมคโคร แล้วไซ้ใหม่ สมัยก่อนอาจารย์ทำนายตั้งแต่ต้น ทุกแห่งที่เป็นเขตการค้าเสรีจะมีการขยายตัวของ Take over Manager และจะใหญ่ขึ้น เพราะฉะนั้น Due ของ S&M ปีที่แล้ว แส่นกว่าล้านสำหรับอาจารย์เห็นมานานแล้ว แส่นกว่าล้านเท่านั้น อีกหน่อยเป็นสองแสนล้านเพราะจะกลายมาเป็น 16 ประเทศ เพราะฉะนั้นเจ้าแกน้อยรอดมาแล้วไปได้ดี แต่เจ้าแกน้อยวันนี้มีอยู่ 2 ทาง หนึ่งรวยมาก ขยายไปสู่ใน ASEAN ขยายไปสู่จีน 1,300 ล้านคน โอ้โฮ รวยมาก แต่อีกด้านหนึ่งที่เจ้าแกน้อยกำลังเผชิญอยู่ที่ร้าน 7-eleven วันนี้มีมาชิตะของเบียร์สิงห์ มีไออิชิ บางคนก็บอกเจ้าแกน้อยเค็มเกินไป เจ้าแกน้อยนั้นจะต้องรักษาคุณภาพและจะต้องมาแข่งกับคู่แข่งที่จะมาจากระดับโลก

นี่คือโจทย์ที่ท่านจะต้องไปสานต่อหลังจากฟังอาจารย์จบ โลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างไม่เคยมีมาก่อนในช่วงชีวิตเรา ท่านฟังไว้และอดไว้ แล้วผมบอกว่า 20-30 ปีข้างหน้ามาฟังอาจารย์ เราจะเห็น เพราะครั้งนี้เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของอาเซียน ในอนาคตจะมีเส้นทางเดินทางรถไฟ อะไรต่างๆ ซึ่งสมัยก่อนไม่เกิด จากที่นี้ขึ้นไปสู่ยูนิาน ออกมาเป็นเหมือนเลย ซึ่งก็เหมือนกับยุโรปก่อนหน้านั้นตั้งเป็นร้อยปี นี่คือนี่ที่กำลังเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นท่านลองวางแผนดูว่าขณะนี้ท่าน

ยังจะเป็น AEC ไร้ครับ AEC แต่ AEC ฉบับที่ท่านมองไม่เห็นกำลังรอท่านอยู่ เรื่องของบริการที่มากกว่านี้ เรื่องของ Banking Finance และอีกไม่นานคุณจะได้เห็น คุณจดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะสามารถระดมทุนในหลายประเทศได้พร้อมกันเลย ท่านจัดตรงนี้ได้ นั่นก็คือวันนั้นจะไม่ห่างจากวันนี้ไม่เกิน 10 ปี ประเทศต่างๆ ก็จะมาตกลงกันว่าปรับมาตรฐานในการเข้าตลาดหลักทรัพย์ร่วมกันแบบ EU สิ่งต่างๆ เหล่านี้ท่านต้องเตรียมพร้อม เนื่องจากเวลาจำกัดมาก ผมก็คงจะพูดตรงไปเลย ไม่มีอ้อมค้อม ตรงประเด็น ท่านต้องปรับตัว ตอนนี้ท่านยังไม่พร้อม ขอขอบคุณมากครับ

.....

บรรยากาศภายในงาน

ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
โทร : 0-2564-4444 ต่อ 1551-4 โทรสาร : 0-2564-4444 ต่อ 1555
E-mail : centerforaseanstudies@gmail.com

www.castu.org